

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SEBEPLERİNİN TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
İSTANBUL ÇALIŞMA ZİYARETİ
TOPLANTI TUTANAKLARI

**(10/ 96, 234, 409, 501, 698, 1743, 1747, 1912, 2187, 2203, 2303,
2353, 2389, 2477, 2673, 2675, 2697, 2830, 2976, 2979, 3019,
3109, 3206, 3430, 3476, 3479, 3482, 3484, 3485, 3493, 3504,
3505, 3508, 3510, 3685, 3723, 3918, 3919, 3920, 3921, 3922,
3923, 3924)**

15 Ekim 2021 Cuma

- Bakırköy ŞÖNİM Ziyareti
- Gaziosmanpaşa Kaymakamlığı Beyaz Ev Projesi
- Müge Anlı ile görüşme
- Serap Paköz ile görüşme
- Basın toplantısı

15 Ekim 2021 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.50

BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)

SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

KÂTİP: Esin KARA (Konya)

(Bakırköy ŞÖNİM Ziyareti)

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Komisyonumuzun toplantısını açıyorum. (x)

Bakırköy ŞÖNİM ziyaretimizi gerçekleştiriyoruz.

Sunumunu yapmak üzere ŞÖNİM Müdürümüze sözü veriyorum.

Buyurun.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – İl teşkilat şemamızda, İl Müdürlüğümüzün altında Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi, bağlı birimler olarak da kadın konukevimiz ve hizmet birimlerimiz yer almaktadır.

ŞÖNİM’ler şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik olarak, şiddete uğramış ya da uğrama tehlikesi bulunan kişilerin başvurabileceği danışmanlık, rehberlik ve yönlendirme hizmetleri ile ihtiyaç duydukları konularda güçlendirici ve destekleyici hizmetleri veren ve izleme çalışmalarının 7/24 saat yapıldığı merkezlerdir. İstanbul ŞÖNİM de ilk açılan, 6/12/2012’de hizmet vermeye başlayan ŞÖNİM’ler arasında yer almakta.

Genel olarak baktığımızda 7/24 esasıyla çalışıyor. Müracaatların alınması, durum tespitlerini yaparak aynı gün müdahalenin belirlenmesi, tedbir kararının alınması, devamı, değiştirilmesi ve kaldırılmasıyla ilgili tüm müracaatlar, koruyucu ve önleyici tedbirlerin takibi, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, veri toplama ve değerlendirme çalışma esaslarıdır.

Sunulan hizmetlerimiz: Psikososyal destek, ekonomik, hukuki destek, konukevine yönlendirme, eğitim ve mesleki destek, önleyici hizmetler, müdahale ve yönlendirme, bir de kurumlararası koordinasyon tabii ki.

ŞÖNİM’deki personel dağılımına baktığımız zaman, il müdürlüğü personelimiz, İçişleri Bakanlığından bir polisimiz ve baronun her gün değişik olarak yönlendirdiği gönüllü avukatlar gelmekte.

Sığınma ihtiyacı olmayan sadece danışmak için gelen müracaatçıların iş akış şeması var. Aşağı doğru oklarla gösterildiği gibi, şahsen, kollukla, yasa kapsamında ALO 183, ihbar, CİMER ve çeşitli kurumlar aracılığıyla vakalar gelebiliyor. Daha sonrasında neler yapılıyor bu vakalara? İhtiyacına binaen danışma ve yönlendirme yapılıyor; SED’de, kreşe, engelli hizmetlerine, kira yardımı için, yaşlılık hizmetleri ve korunmaya ihtiyacı olan çocuk yönlendirmeleri yapılıyor. Yine İŞKUR. Veri hazırlama ve yönlendirmeleri yapılıyor. Hukuki destek, yine tedbir kararının alınması, takibi veya şeklinin değiştirilmesi yönünde.

Sığınma ihtiyacı olan kadınlara neler yapılıyor? Yine, bu vakalar da şahsen, kollukla, yasa kapsamında, ALO 183’le, ihbar yoluyla, CİMER’le, il dışı nakil yoluyla veyahut da mesela başka bir kurumun hastanesinin bize yönlendirmesiyle gelebiliyorlar. Vakalar ilk olarak ilk kabul birimine alınıyor. Çok özel vakaların, çok yüksek riski olanların kadın konukevine direkt geçişi yapılabilir.

Daha sonrasında, ikinci planda kadın konukevine nakilleri yapılıyor acil ihtiyaçları belirlenip vaka değerlendirildikten sonra. Müdürlüğümüze bağlı ve belediyelere bağlı olmak üzere de 2 tip kadın konukevi var İstanbul’da.

Konukevlerimizde barınma hizmetleri, psikososyal destek, harçlık, hukuki destek, yönlendirme ve rehberlik, kreş ve istihdam desteği verilmekte.

Müdürlüğümüze bağlı olarak 9 tane kadın konukevimiz bulunuyor; 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 ve 10 olmak üzere. Toplam kapasitemiz 321 ama özellikle ilk kabul birimlerimizin ekstra yataklarla kapasitesinin yüzde 50 daha üstüne çıkabilmek şeklinde donanımları var. Diğer kuruluşlarımızda, büyük olan kuruluşlarımızda yine böyle ekstra yataklarla, açılabilir bazalı ve yavrulu yataklarla çok acil durumlarda kapasitenin yükseltilmesi yoluna gidilebiliyor.

Maalesef, 3 tane yerel yönetim şu anda taşınma veyahut da ruhsat değişimi, iptaliyle karşı karşıya. Bunun dışındakilerde Küçükçekmece, Pendik, Kadıköy, Üsküdar, Gaziosmanpaşa ve Ümraniye aktif olarak hizmet veren yerel yönetimlere bağlı kadın konukevleri. 3 tanesi aktif değil: Ataşehir, Eyüp, Kartal. Eyüp bakmak istemiyor yani dönüşüm aşamasında, başka bir hizmete dönüşmeyi düşünüyor. 2 tanesinin de bina tahliyesi var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Müdürüm, İstanbul’da kaç ilçemiz var?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ ALİ FUAT KARAMAN – 39 ilçemiz var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – 39 ilçemizden 100 bin nüfusun altında olan ilçemiz var mı?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ ALİ FUAT KARAMAN – Yok.

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Sadece Adalar var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Peki, bu 100 binin altında olan ilçelerimizde yani 38 ilçemizde konukevinin olması gerekmiyor mu?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ ALİ FUAT KARAMAN – Evet, gerekiyor. Kanunda 100 bin olarak belirlenmiş.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) - Hep belediyelerde mi yetki?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sonuçta, bu konuda sizin herhangi bir yaptırımınız olmadığını... Yasal düzenlemenin yerel yönetimlerle formülle birlikte şu an gerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gerek İçişleri Bakanlığı... Burada sizin yaptırımınız, resmî yaptırımınız, izlemeniz, değerlendirmeniz ve talebinizin olmayacağını bilerek söylüyorum. Sayın Bakanımıza da söyleyeceğim, Çevre ve Şehircilik Bakanına da söyleyeceğim. Arkadaşlar, Sayın Müdürüm; bizim ilçe belediyelerimize acilen konukevi açmamız lazım. Bakın, burada söylenecek, verilecek, inanılmaz derecede kullanacağımız... Küçükçekmece, Pendik, Kadıköy, Kartal, Üsküdar 10 tane belediyenin... Geride kalan 28 belediye konukevi açmalı. Konukevinin diğer illere baktığımızdaki sayılarını gördüğümüzde... İstanbul’daki şiddet oranı, kadının maruz kaldığı şiddet ve konaklama ihtiyacı çok daha yoğun. Dolayısıyla sizin belediye başkanlarıyla... Bakın, bu konuda eksiklerimiz var ve bununla alakalı biz size talepte bulunuyoruz, bunları kurun diyoruz. Kurmuyorsanız Vali Beye, Valimiz bakanlıklarımıza, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza, Aile Bakanlığımıza, İçişleri Bakanlığımıza ileterek buralara bizim acilen konukevlerini kurdurmanız lazım.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Hizmet modelini değiştirecek. Belediyeye de görüşüp hizmet modelini değiştirmemesini de söylemek lazım Başkanım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Buyurun devam edelim Müdürüm.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Şimdi, buradaki rakamları 2002’den beri vermemizin nedeni, geldiğimiz noktada kadın konukevi sayımız ile 2002’den beri kabul edilen kadın sayılarındaki büyük bir değişiklik. 2002’de 1 kadın konukevi varmış, daha doğrusu 2004’e kadar. Daha sonrasında sayı 2, 3 ve 2012’de 5 olmuş. 2013’ten sonra sayılarımız artmış durumda. 2002’de baktığımız kadın ve çocuk sayısına baktığımızda 172 olduğunu, daha sonraki sene 171, 122 ve ta ki 2012 yani ŞÖNİM’lerin kurulmasıyla birlikte rakamların inanılmaz bir şekilde artarak devam ettiğini görmekteyiz. Mesela 2019’da 6.050’ydi, pandemide 4.917 oldu ama bu, mağdurların şiddet görmediği ya da ihtiyaç olmadığı anlamına gelmiyor. Pandemide biz İstanbul’da alternatif kurumlar oluşturduk Sayın Valiliğimizin de desteğiyle, yurtlar, yuvalar ve kurumlar açıldı, oteller ayarlandı. Barınma ihtiyacı olanlar azaldığı için biz sadece şiddet öyküsü olan vakaları bu süreçte aldık. O yüzden...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Erkek konukevimiz nerede?

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Erkek konukevimizi kapattık efendim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hâlâ var görüldüğü için sordum.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yok, yok. 2017’de olan rakamların içerisinde yazdık onu.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tamam yani oradan itibaren devam ediyor görünüyor da o yüzden sordum Müdüre Hanım.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Başkanım, 11’den 9’a inmiş oradan itibaren.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yok, efendim, rakam değişti. 1 tanesinde birleştirme yaptık. Mesela 6 da yok farkındaysanız, 9’a kadar ama arada 6 yok; onu da kapattık, birleştirdik 2’yle ve erkek konukevini de kapattık, onların personellerini de hizmet alımlarını ve personel alımlarını da 2’nci kadın konukevine adapte ettik. Çünkü maliyet analizine baktığınız zaman erkek konukevinin gideri getirisinden daha fazlaydı ve sadece orada pozitif bir ayrımcılık yapmıyorduk. Biliyorsunuz, ilk İzmir açtı, sonra biz açtık aynı anda; onlar bizden önce kapatıldılar. Kâr zarara baktığınız zaman biz bu hizmeti gerçekten şiddet mağduru olan bir erkek varsa -tedbir kararı olmayan bir erkek almıyorduk zaten- tedbir kararı olan bir erkek varsa zaten “Biz ona bir otelde bakarız ve parasını da genel bütçemizde zaten var oradan öderiz.” dedik.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama sosyolojik olarak ben erkek konukevlerinin olması gerektiğini düşünüyorum. Bu sadece buranın konusu değil ama siz bilirsiniz diye söylüyorum: Kadın konukevlerinin varlığı sonrası “Erkekler şiddet görmüyor mu, neden erkek konukevi yok?” diyen, eleştiren dernekler, sivil inisiyatif, insanlar var.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Tabii.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hatta Komisyon toplantısı esnasında da basın mensuplarından bu konuda talepte bulunanlar oldu. Biz mutlaka gelir gider, maddi olarak bakmayacağız, sosyal devlet anlayışı çerçevesinde, şiddet mağduru olan erkeklerin de kalabileceği bir konukevini mutlaka İstanbul içerisinde ihdas etmemiz gerekir.

İSTANBULAİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ ALİ FUAT KARAMAN – Doğrudur.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Müdürüm, orası nasıl kapatıldı? Kapatıldığını biz konuştuk ama siz burada şimdi “2016-2017 erkek konukevi var.” deyince acaba yeniden, son, 2021’de bizim Komisyon toplantılarından sonra...

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yok, hayır. Hani bütün yıllara göre dağılımı yaptığını gösterdim.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Talep yok muydu Başkanım, onu da merak ettim. Talep yok muydu acaba, hiç mi talep yoktu?

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Bir tane vakamız oldu, bir sene boyunca misafir ettik. Ama maliyetler bakımından gerçekten çok büyük bir maliyet olunca -müdürümün dediği gibi- ondan sonraki süreçte biz onu otelde misafir edebildik.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şimdi, erkek konukevi gibi bir ekşiğimiz daha çıkıyor. Özellikle sunumlarınızın sonunda söyleriz gerekirse ama şimdi yeri gelmişken... Faillerin 6284'e istinaden rehabilitasyon süreçleri var, orada çok ciddi bir ekşiğimiz var. Bir, bu rehabilitasyon süreçlerinin tamamlanması, ikincisi de önleyici karar alındıktan sonra erkeklerin gideceği ev olmuyor. Bazen sokakta, bazen ormanda kaldığını ifade eden erkekler var.

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Uzaklaştırma kararı...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Uzaklaştırma kararı, tedbir kararları...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – İşte Başkanım, müdüre hanım “Sadece erkeğe tedbir alınırsa konukevine alıyoruz.” dedi.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, onu söylemiyor. Onu orada bıraktık.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Yani bunlar, asıl bizim konuştuğumuz bu taraftı, sizin söylediğiniz taraftı.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Erkeğin şiddete maruz kaldığı anda erkek konukevlerini söyledik. Yeniden esas konumuza dönüyoruz. Kadın şiddet mağduru olduğunda kadını konukevine koyuyoruz ya da eşine uzaklaştırma alıyoruz, önleyici kararlarımızı uyguluyoruz ve tedbiren aldığımız uzaklaştırma kararından sonra erkek evine gidemiyor; annesi babası olmayabilir, annesi babasına gidemiyor, ailesine gidemiyor ve ortada kalıyor. Sonrasında yeniden o ailenin bir araya gelme ihtimali de ortadan kalkıyor. Gelmemeli mi? Ona kendileri karar verecekler, bizim söyleyeceğimiz bir şey değil. Ama bizim erkeklerin rehabilite edileceği bir tane mekâna ihtiyacımız var. Bunun da en önemli merkezlerinden biri -elektronik kelepçenin Ankara'dan sonra en fazla uygulanan şehri olarak- İstanbul'da planlamalarımız içerisine koymamız gerekiyor diye düşünüyorum. Kadın konukevlerimizin sayısının artırılması gibi, ŞÖNİM'lerin sayısının artırılması gibi önerilerimiz içerisinde olacak.

Buyurun.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – 2020 yılını baz aldık efendim size bazı verileri verirken. Başvuran kadın ve çocukların sayısını aylara göre veriyoruz. Toplamda 4.917 kadın ve çocuk başvurmuş. Ocak ayı en yüksek, çok anlamlı mı bilemiyorum ama böyle bir veri var.

İlçelere göre yani polis en çok hangi ilçelerden kadın getirmiş, hangi ilçede daha çok aile içi şiddet var; gelen kadın rakamlarını vermek istedik. Anadolu yakası bu sadece.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bu, bütün Anadolu yakası için rakamları verirken şiddet mağduru kadınların rakamı mı?

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Hayır, getirilen kadınların yani kadın konukevi talebiyle getirilen kadınların.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Konukevine gelen kadınlar.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Evet, evet, o rakamlar onun üzerinden.

Burada da 1'inci sırada çok az bir farkla Pendik var, 2'nci sırada da Sultanbeyli, diğer sırada da Ataşehir, Ümraniye yer almakta.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Peki, bu ilçelerin farklılaşmasının sebebini hiç araştırdık mı Sayın Müdürüm?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ ALİ FUAT KARAMAN – Bu bölgelerde bizim Anadolu’dan göç alan sosyolojik kesim nüfus sayısı çok fazla Başkanım.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Mesela Ataşehir çok lüks bir semt gibi ama “beyaz Türkler”, diğer; “esmer Türkler” diye ikiye ayrılmış bir bölüm maalesef arası.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Arka mahalleleri çok var.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yani bir bölümü çok getto. Zaten ilk Ataşehir yapılmadan önce oralar gerçekten tarlalardı...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Gecekondu...

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – ...ve gecekondu bölgeleriydi. O yüzden Ümraniye, Pendik aslında profili sonrasında biraz değişen ilçeler. Özellikle Pendik çok göç alıyor, üst Pendik yani E5’in diğer tarafı.

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Nüfusla doğrudan etkili. Pendik, Ümraniye zaten bizim en büyük ilçelerimiz oradaki. Nüfusla doğrudan etkili. Yani Ataşehir’de -ben de geçici olarak çalıştığım için biliyorum- nüfus da etkili oldu. Yani ona kafa yordüğümüzda çok değişmiyor, sadece...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bence bunların analizini yapalım.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yok, onlar yapılıyor efendim, sosyal hizmet merkezlerimiz o çalışmaların içerisinde. Sosyal hizmet merkezleri aile, boşanma çalışmalarını yaparken, sonunda da hatta erken yaşta evliliklere çok küçük bir dokunma yaptık. Zaten sosyal hizmet merkezleri ile aile toplum hizmetleri yapılan çalışmalar içerisinde onlar da var.

Avrupa yakasına baktığımız zaman da malum Esenyurt 1’inci sırada gelmekte. “Neden?” dersiniz, işte en çok göç alan, özellikle şu anda yabancıların çok oturduğu bir ilçe. İstanbul’da, maalesef, biliyorsunuz, yabancı uyruklularla ilgili de hem cinayetler hem aile içi şiddet oldukça fazla.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Müdüre Hanım, bu söylediğiniz cümle doğru bir bilgi değil.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Hangisi?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Son söylediğiniz yani yabancıların şiddet olaylarına, cinayet olaylarına karıştığına dair cümle.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Öldürülme anlamında değil, kendileri vefat etme anlamında, yabancı uyruklularda...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Böyle bir rakam var mı elinizde?

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Cinayet modülümüz var yani yabancı...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bakın, kullandığımız dil açısından söylüyorum.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Anladım, peki.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Adli vakaları çok düşük.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Rakamlara baktığımız zaman, İçişleri Bakanlığından aldığımız rakamlarda Suriye uyrukluların ya da yurt dışından gelip ülkemizde yaşayan mültecilerin, sığınmacıların şiddete karışma oranları bizim vatandaşlarımızın şiddete karışma oranlarından çok düşük.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Yüzde 7.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yüzde 7’nin de altında, yüzde 4 civarında.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Yüzde 7’nin yüzde 6’sı kendi içlerinde, yüzde 1’i Türklere karşı.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİĞEN ÖZER – Şiddet uygulayan anlamında değil, şiddet gören anlamında bahsettim efendim; uygulayan anlamında demedim, mağdur olma anlamında dedim; yoksa şiddet uygulayanlar anlamında söylemedim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Burada da yine rakam doğru bir rakam değil. Sonra başka bir şey dönüşüyor yani.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİĞEN ÖZER – Yok, benim niyetim asla öyle bir şey değil.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Estağfurullah.

Buyurun.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİĞEN ÖZER – 2020 yılında kadın konukevlerimizden hizmet alan yabancı uyruklulara baktığımızda, bir çok ülkeden kadın var. 2020 yılı içerisinde yabancı uyruklu 122 kadın ve 119 çocuk olmak üzere, 241 kişi kadın konukevi hizmetinden faydalanmış. Bunlar içerisinde ağırlıklı olarak Suriye 1’inci sırada geliyor, daha sonrasında Özbekistan ve Azerbaycan geliyor, diğer ülkelerden de dağılımlı olarak var. 2021 yılını da verelim dedik: Eylülün sonuna kadar 114 kadın, 95 çocuk olmak üzere 209 kişi faydalanmış. Yabancı uyrukluları alırken mutlaka şiddet öyküsü yani Türkiye’de akut bir şiddet öyküsü ve can güvenliği sorunları olanları almaktayız, sadece barınma ihtiyacı olanları Göç İdaresine yönlendiriyoruz.

2020 yılında başvuran kadınların yaş aralığına baktığımız zaman, 1,68’i 18 yaş altında –onlar da kazai rüştle olanlar- olanlardır. 19-25 arası 1’inci sırada, daha sonra 26-35; 36-45; 46-55 ve 56 yaş üstü 1,48 kadınıımız bulunmakta.

Yanlarındaki çocuklara göre kadınlara baktığımızda, 1.842 kadının çocuğunun olmadığı, 567 kadının 1 çocuklu, 352 kadının 2, 160 kadının 3, 44 kadının 4, 9 kadının 5, 4 kadının da 6 çocuklu olduğu görülmekte.

Kadınlarımızın başvuru nedenlerine baktığımız zaman, yüzde 57’sinin yani 1.688 kadının şiddet öyküsüyle başvuru yaptığı, 70 kişinin güvenlik riski nedeniyle, 1.220 kişinin de barınma nedeniyle geldiğini görmekteyiz. Aslında, daha önceki yıllarda barınma daha çok çıkıyordu fakat pandemi nedeniyle alternatif kurumlar olduğu için bu rakamlarda birazcık oynama oldu.

Biraz önceki pasta diliminde şiddet gören kadınların hangi tür şiddetlerle geldiğine baktığımızda da fiziksel şiddet yüzde 64’le 1’inci sırada, psikolojik şiddet 2’nci sırada, ekonomik şiddet ve cinsel şiddet de diğer sıralamalar içerisinde yer almakta. Yine burada da şunu eklemek istiyorum: Tabii, bir kadın cinsel şiddet görüyorsa onun psikolojik ve fiziksel şiddet görmediğini kimse iddia edemez. Buradaki parametre, onu ilk kadın konukevine, polise götüren ilk neden ne yani ilk anda ne için gitti, onun üzerinden yapılan bir çalışma. Daha sonra tabii ki kadınla çalışıldıkça diğer şiddet türlerini de gördüğü farkındalığına ulaşabilir kadın.

Peki “Gelen kadınlarımızın hepsinin geçmişte bir şiddet öyküsü var mıydı?” diye baktığımızda, yüzde 20’sinin olmadığını, yüzde 80’inin “Evet, geçmiş yıllarda benim bir şiddet öyküm var.” dediğini görmekteyiz.

Medeni durum dağılımına baktığımız zaman da çoğunluğun evli olduğu, yüzde 17’sinin hiç evlenmemiş olduğu, yüzde 13’ünün boşanmış olduğu görülmekte ve “diğer” olarak dağılım devam etmekte.

Evlilik biçimlerine baktığımız zaman daha çok anlaşarak evlendikleri, yüzde 37’sinin diğer ve yüzde 10’unun görücü usulü olduğu görülmekte.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Enteresan.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Enteresan, evet.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Değil mi?

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hiç anlaşıyorlar.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Anlaşarak, kendi isteğiyle evlendiğinde kadınlardan genel duyduğumuz: “Ailem o evliliği onaylamamıştı.”

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Dün cezaevlerindeki vakalar da böyleydi.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Öyle miydi onlar da?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hiçbiri görücü usulü değildi.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Değil miydi? Hep aşk evliliğiymiş.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yani kadın faillerin de erkek faillerin de evlilikleri görücü usulü değildi.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Çünkü görücü usulünde daha mantık devreye girdiği için daha makul şeyler...

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Kadınlarımızın eğitim durumlarına baktığımızdaysa, çoğunlukla ilköğretim mezunu oldukları, 2’nci sıradaysa ilköğretim mezunu oldukları, yüzde 15 oranında da açık öğretim lisesi öğrencisi oldukları görülmekte ve yüksek lisans ve lisansta da kadınlarımızın küçük bir miktarda yer aldığı görülmekte ve 11,26’sının da hiç okuryazarlığı yok.

“Kadınların gelir durumları ne?” diye baktığımızdaysa, yüzde 34’ünün eşi bağımlı olduğu, yüzde 12’sinin diğer -mesela malullük maaşı, nafaka gibi- gelirlerinin olduğu, yüzde 29’unun hiçbir gelirinin olmadığı, bir kısmının, yüzde 10’unun da var ama nasıl bir gelirinin olduğunu çok açıklayamadığı ve yüzde 15’inin de aileye bağımlı olarak yaşadığı görülmekte.

Şiddet öyküsüyle gelen kadınların içerisinde kimden şiddet gördüğüne bakacak olursak, ağırlıklı olarak eşten gördüğünü görmekteyiz yüzde 65 olarak, daha sonraki sırada da baba, aile üyesi ve diğer gelmekte.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, bir önceki pastaya bir döner misiniz? Arkadaşlar, aile üyesi yüzde 5,75 yani buraya kardeş, ağabey vesaire giriyor; 20,3 diğer partnere giriyor; yüzde 8,52 baba. Dolayısıyla yüzde 80 oranında kadın, direkt, kendini en fazla korunaklı hissetmek istediği yerde, ailede şiddet görüyor.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Güvende hissettiği...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Niye pastaya geri istedim? Bizdeki rakamlar yüzde 70, İçişleri Bakanlığının rakamları. Arkadaşlarımız teyit ediyor. Aile içi şiddet vakalarının yani şiddetin ailede görülme oranı yüzde 70 görülüyor, sizde yüzde 80 hatta daha yüksek, 81 gibi.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Belki vaka bazlı çalışıldığından olabilir.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Vaka bazlı çalışıldığı için bu rakam daha doğru bir rakamdır diye söylüyorum. Vaka bazlı çalışılmıştır, tek tek çalışılmıştır, o Türkiye genelidir.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Oranlar değişse de çoğunluklar yine bu şekilde oluyor hep bizim rakamlarımızın içerisinde.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Müdürüm, oran çok önemli, yüzde 70’le yüzde 80 arasında yüzde 10 puanlık bir fark var.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Tabii, çok önemli ama.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Biz bunu söylerken aile üzerinden gitmemiz gerektiğini daha çok vurgulamamız gerekiyor yani yüzde 80.

İSTANBUL 1 VE 10 NO.LU KADIN KONUKEVİ MÜDÜRÜ RABİA GÜNGÖR – Sayın Vekilim, onunla ilgili izninizle, ilk kabul biriminde, aynı zamanda kadın konukevinde görev yaptığım için, şunu görüyoruz: Emniyete gittiğinde örtebiliyor, gizleyebiliyor “Orada anlatmak istemedim, ceza almasını istemedim.” diyor. Deştığınız zaman, aile içi olduğunu anladığımızda biz onun değerlendirmesini aile içi olarak yapabiliyoruz. O yüzden değişiyor olabilir.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben, sizin rakamlarınız vaka bazlı olduğu için, daha doğru rakamlar olduğu için tekrar bakalım dedim.

İSTANBUL 1 VE 10 NO.LU KADIN KONUKEVİ MÜDÜRÜ RABİA GÜNGÖR – Evet, Sayın Vekilim.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Evet, doğru, haklısınız.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Aileni ele vermek istemiyorsun polise.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Burada, failin eğitim durumuna baktığımız zaman, daha çok, yüzde 53,38’le ilkokul mezunu olduklarını görmekteyiz.

Şiddet öyküsüyle gelen kadınlara, failin ateşli silahının olup olmadığını sordüğümüzda, yüzde 79’u “Yok.” olduğunu söylemiş, yüzde 9’u “Var.” olduğunu, yüzde 12’siye bilmediğini ifade etmiş.

Bu da çok önemli bir veri bence efendim çünkü son yıllarda gelen kadınların neredeyse hepsinin eşlerinde, partnerinde, çocuklarında madde ve alkol bağımlılığı oldukça fazla, yüzde 60’ında var, yüzde 11’i “Bilmiyorum.” diyor, bilmeyenlerin de birçoğunun aslında kullanma olasılığı...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, raporlarımızdaki risk faktörlerine bu veriyi ekleyelim.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Bu önemli ama.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Evet, çok önemli.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Biz raporumuzu, taslak metinlerini hazırladık ve risk faktörlerimiz içerisinde alkol ve madde bağımlılığı en önde gelen maddelerden bir tanesi ama verdiğiniz oran önemli bir oran. Yüzde 65 mi?

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yüzde 60.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Ama “Bilinmiyor.”un da o kısımda olma ihtimali çok yüksek.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Tabii, kadın konukevi hizmet alma...

ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ GÖKÇE BAHAR ÖZTÜRK – Başkanım, İçişleri Bakanlığı sunumuna baktım. Aslında, onlar pasta dilimini biraz daha ayrıntılı bölmüşler; “eski eş” “partner” vesaire de yazdığı için tutarlı. Burada da “yüzde 31” diyor, “eşi” ve “eski eşi” ayırmışlar.

RTÜK UZMANI MELİKE YİĞİT BAKIR - Hatta “sevgili” “eski sevgili” olarak da ayırmışlar Başkanım.

ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ GÖKÇE BAHAR ÖZTÜRK – Yani pasta diliminde “diğer” diye topladığımızda yine 31’lik bir şey oluyor.

RTÜK UZMANI MELİKE YİĞİT BAKIR - Buradaki “diğer”e denk geliyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Burada, yüzde 80’e geliyor aile, burada yüzde 80. Yüzde 65,40 “eş”, direkt “eş” yazıyor.

ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ GÖKÇE BAHAR ÖZTÜRK – Burada “eski eş” ve “eski sevgili” de var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şimdi, Kıymetli Hâkimim, 65,40 direkt “eş” yani evlilik kurumu devam ediyor, eşten gelen yüzde 65’lik bir şiddet var.

ESİN KARA (Konya) – “Diğer” çıkarıverelim Başkanım. 100’den 20’yi çıkar, 80.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, baba ve eşi direkt hesaplayayım dedim. Babayı da topladığınızda, yüzde 74 eş ve babadan oluyor, aile üyesini dâhil etmeden... Yani yüzde 80, yüzde 10’luk bir fark var, ben onu söyledim. 70 ile 80 arası yüzde 10, çok önemli bir rakam yani.

Devam edelim lütfen.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Efendim bir de, talep gelen telefonlardan yani kadın konukeyinin talebi olmasa da birçok vakada bağımlılık üzerine yardım isteyen çok vatandaş var; kadın da var erkek de var, yaşlı insanlar da var. Yani çocuklarından ciddi anlamda şiddet gören kadın ve erkek var. 6284 bir hukuk yasası ve biliyorsunuz, Türkiye’de bağımlılık tedavileri zorunlu değil. Her ne kadar sağlık tedbiri alsanız da insanlar gitmedikleri zaman herhangi çözüme ulaşılmıyor çünkü mevzuatta çakışma oluyor. Ambulans bile, krize giren kadını almaya geldiğinde “Ben istemiyorum.” dediği an “İsteğe bağlıdır.” deyip götürmüyor çok akut bir duruma gelmediği takdirde. Bu yüzden de ben daha çok CMK’ye göre yönlendiriyorum vakaları yani “Savcılıkla görüşün, zorunlu olarak tedaviye yönlendirin. CMK’ye göre tedavilerini sağlayın.” diye. 6284 madde bağımlılığı konusunda hafif kalıyor ve yetersiz kalıyor. Bence bağımlılıkla ilgili başka bir şey, özellikle şiddet uygulayanların bağımlılıyla ilgili başka bir formülün değerlendirilmesi diye bir önerim, bir fikrim var.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Oranlar çok artıyor bağımlılıkla ilgili, çok ciddi bir artış var.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Çok, çok çünkü artık maddelere erişilebilirlik çok kolay efendim. Çünkü suça sürüklenen çocuklar -takip ettiğimiz çocuklar var-mahalleden alıyorlar. “ŞOK’un oradaki şeyde satılıyor abla.” falan diyor çocuk mesela.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Devam edelim.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – ŞÖNİM tarafından verilen hizmetlerden birkaçı şöyle: Tedbir kararı sayılarımız, 8/6 dediğimiz gizlilik kararları birkaç tane, (4/1 ç) kimlik değişimi.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Gizlilik kararlarımızda sorun var. Arkadaşlar, özellikle Kıymetli Müdürüm; hassasiyetinizi istiyorum, çocukların eğitimlerinde gizlilik kararı olmadığı anda çocukları okula götüremiyorlar. Meclise çağırdığımız mağdur kadınlardan 2’sinde bu vaka vardı; Sayın Bakanımız Derya Hanım’a illettim, Millî Eğitim Bakanımızla da dün konuştum. Özellikle şiddet mağduru kadınların çocukları için gizlilik kararındaki işlemin hızlanmasını ve eğitimden mahrum olmamalarını sağlamamız lazım.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Başkanım, sağlık da aynı.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sağlık da aynı, doğru söylüyor Milletvekili.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Çocuğu hangi devlet kurumuna götürüyorsanız oradan gözüktüyor, erişilebiliyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tabii, şimdi eğitim diye bakıyoruz ama -doğru söylüyorsunuz- çocuk gittiğinde, kayıtlara bakıldığında, baba sonra e-devletten T.C.’yle bakıyor “Nereye gitmiş, nereye uğramış?” görüyor.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Maalesef çünkü kadınlarımızın çoğu partnerleriyle e-devlet şifrelerini direkt paylaştıkları için.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Müdürüm, son beş dakikada toparlayalım.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Peki efendim.

Rakamlar bu şekilde.

Mesela izinli tahliye, hükümlü ihbarları, pandemi nedeniyle tahliyeler çok olduğu için...

Sayın Valiliğimiz tarafından verilen kira ve eşya yardımlarından bahsedecek olursak... 2020’de 49 kadına, 2021’de 42 kadına 10 bin lira eşya yardımı verilmiş; aylık 2 bin lira da...

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Bunlar yanlış, bunlar güncel değil.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Bizim verdiğimiz, bizim kadın konukevimizde kalanlar efendim.

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Tamam, tamam çünkü “Valilik” deyince, şey değil.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yok, yok yani SYDV’den alıyoruz ya o yüzden efendim.

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Çünkü bunlar başka bir veri.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Tamam efendim.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sizin ki sosyal yardımlaşma...

İSTANBUL VALİ YARDIMCISI ABDURRAHMAN İNAN – Tabii, bizim rakamımız çok daha fazla.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Geniş.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Tanımlar fazla sosyal yardımlaşmanın.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Bu sadece bizde kalan...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Valim, kadın konukevinde kalan kadınlara çıktıktan sonra -6284’de eşya yardımı, nakdî yardım, aynı yardım diyoruz ya- ya da şiddet mağduru kadınlara 6284’e istinaden verdiğimiz destekten bahsediyor Müdüre Hanım.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Erken yaş evlilik verileri her ne kadar yıllara göre azalmış sayılıyor olsa da hem ilimiz hem de ülkemiz için başta risk unsuru olma özelliğini sürdürmektedir. TÜİK 2020 verilerine göre, İstanbul ilinde 15-19 yaş arası yapılan toplam 8.515 erken yaş evliliği bulunmaktadır. İstanbul iline ait bazı ilçelerde erken yaşta evlilik grafiği Esenyurt’un toplam 1.146 evlilikle erken yaşta evliliğin en fazla görüldüğü ilçe olduğunu göstermektedir. Bunu 400-800 arası erken yaş evliliğin gerçekleşmesi sebebiyle sırayla Bahçelievler, Sultangazi, Sancaktepe ilçeleri takip etmektedir.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Müdürüm, bunun rakamsal olarak hiçbir anlamı yok. “8.515 erken yaşta evlilik var İstanbul için.” dediğinizde, oranlamadığınızda, yüzde vermediğinizde evliliklerin içerisindeki erken yaştaki evlilikleri göstermeniz gerekir. Slayttaki yüzde 67 ne?

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Bu, erken yaştaki evliliklerin eğitim durumları...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şunu söylemek istiyorum: Bir önceki slaytta erken yaştaki evlilikler şiddet sebeplerinden bir tanesi olarak, risk faktörü olarak gözümüzde görünen, kayıtlarımıza aldığımız... Ama İstanbul için 8.515 erken yaş evliliği bulunmaktadır. Bunu bizim bir yere koyabilmemiz için, “İstanbul’da şu kadar evlilik var ve bunun şu kadarı erken yaşta...”

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Çok ayrıntıları vardı aslında slayta koymadım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, yok ayrıntı değil.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – “Bu şekliyle anlamlı değil.” diyorsunuz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Oranı vermeniz lazım ki...

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Anladım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben erken yaştaki evliliklere çalıştım ve UNFPA’nın rakamları da bizim TÜİK rakamlarımız da erken yaştaki evliliklerin oranlarını çok net bir şekilde veriyor ve çok ciddi bir düşme eğilimindeyiz. Ama bunu İstanbul olarak yaptıysanız, TÜİK rakamlarını -TÜİK’ten özel aldıysanız- bu sunumunuzun içerisinde o oranı verirsiniz bizim için daha kıymetli olur.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Tabii. Burada aslında sadece bunu paylaşmamızın nedeni, mesela Esenyurt kadınların en çok geldiği ilçeydi ya, o nedenle bu veriyi paylaşmak istedim. Anadolu yakasındaki şiddet öyküsü...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Müdürüm, bilginiz kıymetli ama rakamların kıymetli olması için oran vermeniz lazım.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Vermemiz lazım, evet onları paylaşmadık.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yani bu 10 bin evliliğin 1.146’sıysa bir başka şey ifade eder, 100 bindeyse bir başka şey, 1 milyondaysa bir başka şey ifade eder. Dolayısıyla, kaç evlilikten kaç, yüzde ne kadarı erken yaştaki evlilik, rakamını vermeniz gerekir. Sunumuzda bu eksik. Yarın Bakanımıza sunum yaparsınız bunu o şekilde yaparsınız diye söyledim.

BAKIRKÖY ŞÖNİM MÜDÜRÜ NERMİN FİGEN ÖZER – Yok, onu tabii ayrıntılı yaparız. Zaten bunu son anda, öylesine, erken yaşta evliliklere de baktığımız için...

Erken yaşta evlilikte eğitim düzeyini paylaştık burada. Bu da TÜİK’in rakamlarına göre.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – “Kadına şiddete karşı dur.” diyelim.

Kıymetli Müdürüm, Kıymetli Valim; teşekkür ediyorum.

Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanış saati:11.30

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.20

BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)

SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

KÂTİP: Esin KARA (Konya)

(Gaziosmanpaşa Kaymakamlığı Beyaz Ev Projesi)

MODERATÖR - Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyesi çok kıymetli sayın milletvekillerimiz, Sayın Kaymakamım, değerli Meclis üyelerimiz ve uzmanlarımız, saygıdeğer katılımcılar; “Aileye Umut, Topluma Hayat” sloganıyla ilçemizde aile içi şiddet kapsamında etkilenen bireylere yönelik koruyucu, önleyici ve destekleyici eğitimler verilerek aileyi sağlıklı, toplumu güçlü kılmayı hedefleyen Beyaz Ev Projemizin tanıtım programına hoş geldiniz.(*) (Alkışlar)

Gaziosmanpaşa Kaymakamı Sayın Numan Hatipoğlu’nun hamiliğinde Cumhuriyet Başsavcılığı, Gaziosmanpaşa Belediyesi, Üsküdar ve İstanbul Üniversitesi ve kamu kurumlarımızın iş birliğinde hayata geçirilen ve ülkemizde ilk ve örnek uygulama modeli olma özelliği taşıyan Beyaz Ev Projesi’yle ilgili konuşmalarını yapmak üzere Gaziosmanpaşa Kaymakamımız Sayın Numan Hatipoğlu’nun teşriflerini arz ediyoruz. (Alkışlar)

Buyurun Sayın Kaymakamım.

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU – Türkiye Büyük Millet Meclisimizin çok değerli üyeleri, Komisyon Başkanımız ve değerli milletvekilleri, çok Kıymetli Vali Yardımcımız, Vali Vekilimiz, Cumhuriyet Başsavcımız, Başkan Yardımcımız ve projemizin paydaşı olan kurumlardan katılan çok değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, ülkemizde ve dünyanın tamamında kadına dönük şiddetle ilgili olarak acı bir gerçek var ve bu gerçeğin giderilmesiyle ilgili yapılan çalışmalar var. Biz de bu kapsamda ülkemizde ortaya çıkan konularla, hususlarla ilgili olarak, Anayasa’mızın ve kanunların bize verdiği emir çerçevesinde, malumları olduğu üzere, İl İdaresi Kanunu, vali ve kaymakama aynı zamanda ilçenin ve ilin emniyet, asayiş ve huzurunu sağlama gibi bir görev de vermektedir.

Sayın Cumhuriyet Başsavcımız da aramızda, kendilerine teşekkür ediyorum, aynı zamanda bizim projemizin en önemli sacayaklarından birini oluşturuyor.

Efendim, biz bu projeye 2019 yılında başladık, normalde pandemiden önce başlamıştık. Öyküsünü de kısaca ifade etmem gerekirse, malum, Kırıkkale’de bir aile içi şiddet vakası yaşanmıştı, bu vakanın akabinde biz buradaki projeci arkadaşlarla, özellikle “İlçede bir şekilde emniyete düşmüş, adliyelik olmuş ailelerde, şiddet uygulayan bireylere dönük ne yapabiliriz? i” ele alalım istedik. Şimdi, başvurular gerçekleşiyor, koruma kararları alınıyor, kadın ya da mağdur bir koruma altına alınmaya çalışılıyor ama tam başırlamıyor. O zaman, tehdidi ortadan kaldırmak için proaktif olarak ne yapılabilir, bunun üzerinde durmaya başladık. Sayın Başsavcımızla konuştuk “Ne yapabiliriz?” diye, adli kontrolle ilgili olarak karar alınabileceğini ve bu kararlar psikososyal değerlendirmeye ve eğitime tabi tutulabileceklerini ifade ettiler. Biz Gaziosmanpaşa’da bu şekilde yola çıktık, 2019 yılında ilk çalışmaları yaptık. Sonrasında pandemi ve coronavirus tedbirleri araya girdiği için bir kesintiye uğradı, şimdi tekrar başladık. İlçemizde bulunan kurumlarda çalışan psikolog arkadaşlar, hastanelerimizde çalışan psikiyatristler,

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

yine psikolojik danışman ve psikoterapist olarak çalışanlar bir tabirle havuz içinde bir araya geldiler ve bireylerimize şiddet uygulayanlara ve şiddet uygulananlara yapılan anketler neticesinde psikoterapi faaliyetleri başladı, hukuki haklarla ilgili bilgilendirmeler yapıldı, müftülüğümüzden gelen arkadaşlar yine onlara bilgilendirmelerde bulundular, böylece aslında, tüm kurumları bir araya getiren bir şemsiye oluşturduk. Daha sonrasında özellikle Üsküdar Üniversitesinden Nebiye Yaşar Hocamızın da gerçekten proje üzerindeki çok özel emeğiyle proje, tabirle, ete kemiğe ve sunuma hazır hâle geldi. Çünkü, malumunuz, kamuda biz işi yaparız; tanıtımdır, görselliktir bunlara çok fazlasıyla bakmayız; burada da buna bakılmasıyla ilgili olarak gerçekten biz de çok değerli bir katkı aldık. Öbür yandan, İstanbul Üniversitesi yine psikoterapi faaliyetinde bulunan arkadaşlarımızın değerlendirmeleriyle ilgili olarak bir çalışma içerisine girdiler, bunların hepsi çok kıymetli çalışmalar. Kısaca, bizim başlangıcımızın, çalışmalarımızın aslında en özet şekli bu.

İlçe Emniyet Müdürlüğüne kaydı düşen bireylerle ilgili olarak, ailelerle ilgili olarak bir araştırma yapıyoruz yani aile içi şiddet bürosuna yapılmış olan müracaatlarda biz kadına şiddet olan, aile içi kavga olan hususları ayırıyoruz çünkü malum pek çok konu aile içi şiddet bürosunun çalışma alanının içine giriyor ama biz burayı kendi alanımızla ilgili olarak biraz daha özelleştirmiş olduk. Bir yol haritası çizdik, bu yol haritasıyla ilk başta Emniyete başvuru yapmış olan bireyler yani şikâyetçi olan bireyler değerlendirmeye alınıyor. Ardından, bu kişilerle bizim proje ekibimizdeki arkadaşlarımız görüşüyor ve gruplar oluşturuluyor yani şiddet uygulayan bireyler, şiddet uygulanan bireyler ayrı ayrı gruplar oluşturularak psikoterapiye alınmak üzere değerlendirmelerde bulunuluyor. Yine, çeşitli anketlerle bu çalışmayı devam ettiriyoruz ve üç ayrı grup ortaya çıkıyor: Çocuklar, mağdurlar ve failer. Bunlara dönük çalışma yapan İlçe Sağlık Müdürlüğümüzde, Sosyal Hizmet Merkezimizde, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünde görevli olan ve bu alanda ehil olan arkadaşlarla -ki birazdan çağıracağım kendilerini de takdim etmeleri için- bu şekilde bir yol haritası içindeyiz. Yine, projemizde hedef gruplarının eğitimlerine düzenli katılmalarıyla bir katılım belgesi veriyoruz, bu, aynı zamanda, Cumhuriyet Başsavcılığımızın adli kontrol kararı aldığı kişilere dönük olarak da gereğini yerine getirdiklerine dair olan bir rapor olmuş oluyor.

Bizim projemizin amacı, İlçe Emniyet Müdürlüğünde aile içi şiddet kapsamında kaydı oluşturulan ailelerle yürütülen psikososyal destek çalışmalarında bireylerin psikolojik dayanıklılıklarının artırılması, aile içi iletişim dinamiklerinin iyileştirilmesi ve farkındalık temelli çalışmalarla “Aileye Umut, Topluma Hayat” sloganıyla arkadaşlarımız çalışmaya devam ediyor.

Hedefimiz koruyucu, önleyici ve destekleyici eğitimlerle başta çocuk olmak üzere bireylerin iyi olma hâlini sağlamak, aileyi sağlıklı, toplumu güçlü kılmak, rehabilite etmeye yönelik çalışmaları denetimli serbestlik uygulamasıyla desteklemek, faile yönelik adli kontrol uygulamasıyla devletin iyileştirici politikası amacını gütmek, ülkemizde sosyal inovasyon alanında örnek bir model olmaya çalışmaktır. Bu arada biz başka bir şey daha yapıyoruz Emniyet Müdürlüğümüzde; henüz bu çalışmaya girmemişse de taraflar ikiden fazla bir şekilde şikâyetçi olmuş iseler İlçe Emniyet Müdürlüğümüzdeki ekipler kişiyi en azından “Bak, biz buradayız.” şeklinde sadece uzaklaştırma cezasıyla yetinmiyorlar, arada ne yaptığını ne ettiğini kontrol etmeye çalışıyorlar yani daha ileriye, daha vahim konulara ulaşılmaması diye.

Bu projemizde hiç şüphesiz en önemli katkısı, desteği maddi ve manevi olarak Belediyemizden alıyoruz. Gaziosmanpaşa Belediyesi bize hem proje, medya çalışmalarında yardımcı oluyor hem de “Dönüşüm Mutfağı” olarak kadınlara yönelik yaptıkları bir çalışma var, kurs var, eğitim var; daha sonrasında, şiddet uygulanan kadınlarımız orada yemek hazırlama eğitimleri aldılar. Yine, ayrıca, Gaziosmanpaşa Belediyesindeki psikolojik danışman ve psikolog arkadaşlarımız da proje içerisinde çalışmalara katılıyorlar.

Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcılığımız en önemli katkı veren paydaşlarımızdan çünkü hem adli kontrol kararını veriyorlar, bir de Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcılığına bağlı mağdur haklarıyla ilgili birim var hem Şube Müdürü hem de orada çalışan psikolog arkadaşlarımız da yine projede gerçekten esaslı bir destek veriyorlar.

İlçe Emniyet Müdürlüğümüzün Aile İçi Şiddet Birimi zaten en önemli ayaklarımızdan biri. Şiddet uygulananın ilk müracaat yerinden itibaren nasıl davranılması gerektiği, ne yapılması gerektiğiyle ilgili olarak sürekli farkındalığı artıracak. Çünkü en çok gelen şikâyetlerden biri “Ya, işte, git barış, arayı bul.” vesaire gibi hususlardır, aslında bunların hepsi ortadan kaldırıldı. Şimdi, sadece bizde değil Emniyet teşkilatımızın tamamında artık aile içi şiddet birimi çok daha ne yaptığını bilen bir çalışma içerisinde.

Yine, bahsettiğim gibi projenin en aktif katılımcılarından İlçe Milli Eğitim Müdürlüğümüz ile biz, salt oradan aldığımız görevlilerle değil aynı zamanda yine Baba Okulları çerçevesinde ilkökul öğrencilerinin aile içinde iletişimlerini artırıcı çeşitli faaliyetleri de yürütüyoruz. Hem anne okulu hem de baba okulu şeklinde faaliyetlerimiz sürdürülüyor, bununla ilgili olarak çok da güzel dönüşler alıyoruz.

İlçe Müftülüğümüzden vaizlerimiz ve vaizelerimiz de yine, bu çalışmalara katılarak hem şiddetin manevi boyutuyla hem de aileyle ilgili hususlarda bilgilendirme ve katkılar sunuyorlar.

Sağlık Müdürlüğümüzdeki psikolog arkadaşlarımız ve yine geniş çerçevede baktığımızda, hastanelerimiz bu konuyla ilgili bize destek veriyorlar.

Sosyal Yardımlaşma Vakfımız hem çalışanlarıyla hem de maddi destek ihtiyacı olan aileler olursa bunlarla ilgili olarak katkıda ve destekte bulunuyor, tüm arkadaşlarımız ekip ruhuyla hareket ediyorlar.

Tabii, Sosyal Hizmet Merkezimiz en sonda ama en önemli noktada, gene oradaki psikolog ve psikolojik danışman arkadaşlarımız da çok önemli destekler, katkılar sunuyorlar.

Aslında, İstanbul Üniversitemiz gerçekten bizim danışmanlığını aldığımız, aynı zamanda yönlendirmelerini yaptığımız ve tabiriyle, biraz da akademik ortaklık yaptığımız bir kurum. Bu hususun araştırılması da gerekiyor, bizim anket çalışmalarımız da dâhil olmak üzere pek çok hususta psikoterapist ve psikolog arkadaşlarımızın en önemli danışanı oldular, kendilerine de buradan teşekkür ediyorum.

Üsküdar Üniversitesi de önümüzdeki süreç içerisinde -sadece Nebiye Hocanın bize proje desteğinin ötesinde- yüksek lisans, doktora öğrencilerini staj için bu merkeze gönderecekler, böyle bir çalışma yapılacaktır.

Bu şiddet uygulayanlarda eğer arkadaşlar psikiyatrik bir husus algılamış olurlarsa, bununla ilgili olarak yönlendirmek üzere biz Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanemizden, İstanbul Özel Şafak Hastanesinden, Medical Park Hastanesinden faydalanıyoruz; randevuları oluşturup hemen psikiyatristlere yönlendiriyoruz ilgili kişiyi ki ilaç desteği açısından olması gerekeni yapalım diye. Kendilerine buradan teşekkür ediyorum.

Nar Masalları Derneği, üniversite gençlerinin oluşturduğu bir dernek. Bize çocuk gruplarıyla ilgili olarak terapide destek veren gönüllü gençlerden oluşuyor. Özellikle kendilerini de burada yâd etmek lazım.

Gaziosmanpaşa-Sultangazi Sanayici ve İş Adamları Derneği (GOPSİAD) birazdan aşağıda göreceğimiz merkezin onarımını, tadilatını gerçekleştirdi, bu anlamda da kendilerine yine teşekkür ediyorum.

Biz, aslında 6284 sayılı Kanun’un ruhunu tam olarak yansıtan bir çalışma yapıyoruz. Kanunlarımız yazılıyor, asıl uygulayıcı olarak alanda yapmamız gerekenlerin üzerinde durmaya çalışıyoruz, bu kapsamda da kurumları tam olarak koordine etmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Kaymakamım, tespitiniz muhteşem, teşekkür ediyoruz.

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU - Estağfurullah.

Burada ifade ettiğim gibi gerçekten Başsavcılığımız, Belediyemiz, diğer kurumlarımız hepsi canıgönülden ortak bir hedefe doğru yönlendirildiler. Yani hem faillerin hem de mağdurların hukuki bilgilendirilmesi de dâhil olmak üzere pek çok katman var. Birazdan zaten onlarla ilgili görsellerimizi takdim edeceğim.

Şöyle bir “web” sayfamız var, bunu oluşturduk. Burada Mavi Oda, Sarı Oda, Yeşil Oda, Turuncu Oda -Turuncu Oda ismini Sayın Bakanımız özellikle önermişti- şeklinde odalarımız var. Odalarda yapılan çalışmalardan bahsedecek olursak bu Mavi Oda’da aile farkındalık ve kamuoyu çalışmalarını yapıyoruz yani sunumdur, medya çalışmalarıdır bunları yürütüyoruz; broşürlerimiz var yani bilinçlendirmeyi ortaya koymaya çalışıyoruz. Sarı Oda’nın üzerinde şöyle durmak lazım çünkü faaliyetlerimizi en çok Sarı Oda’da yoğunlaştırıyoruz, yani psikoterapi, psikolojik destek faaliyetlerini, psikososyal destek eğitimlerini burada veriyoruz. Yeşil Oda’da yine haklarla ilgili olarak çalışmaları aktarıyoruz.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) - On-line eğitim mi veriyorsunuz videolarla? Bu videolar sanki on-line eğitim.

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU – Yok, bunlar bu konuları tanıttığımız videolar.

(Bu bölümde video gösterimi yapıldı)

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU – Burada “Basında Biz” olarak çıkan haberler var, onlardan bir paylaşımda bulunacağız.

Evet, bu da bizim hazırladığımız bir görsel.

(Bu bölümde video gösterimi yapıldı)

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU – Evet, bunları yapıyoruz.

Yeşil Oda’da aile ve kişisel haklarla ilgili olarak bilgilendirmelerde bulunuyoruz yani aslında şöyle: Şiddet uygulayan bireyi de kimse karşısına alıp “Bak, senin önündeki süreç şudur.” dememiş, biz bunu yapmaya çalıştık Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri. Dolayısıyla, yapmaya çalıştığımız şey aslında proaktif olarak kişinin bir an için o şiddet sarmalının içinde geleceğe dönük bir projeksiyon çizmesiyle ilgili çaba harcanması, bu şekilde bir çalışmamız oldu.

Yine, Turuncu Oda’da çocuk oyun terapileri sürdürülüyor yani şiddete şahitlik etmiş olan, psikolojik desteğe ihtiyacı olan çocuklarımıza dönük çalışmaları bu kapsamda yapıyoruz. Medical Park Hastanesindeki psikolojik danışman arkadaşlarımız bu konuda uzman, onlar da böyle bir destek veriyorlar.

Burada çeşitli anket ve analiz çalışmalarıyla aslında hem fail profilini analiz etmeye çalışıyoruz hem de mağdurlarla ilgili durumu ortaya koymaya çalışıyoruz. Tabii, bununla ilgili pek çok veri var fakat vakit almaması için paylaşıyoruz, daha sonra detaylı olarak belki arkadaşlarımızla hazırlayıp iletebiliriz.

Bizim raporumuzda çok özet hâliyle, erkeklerde 42 yaş civarı ortaya çıkıyor, durumlarıyla ilgili değerlendirmelerimiz bu şekilde. Yine, bu kadınlarla ilgili olarak yapılan analizlerimiz ve test sonuçları da yansıda görülüyor, ben çok detaya girmeden aktarmak istedim.

Son olarak, 25 Kasım 2019 tarihinden itibaren, şiddet mağduru 150 kadın, şiddet faili 135 erkek ve 20 çocukla görüşüldü. Eğitime katılan kişi sayısını 2019 yılından itibaren 44 kadın, 44 erkek ve 20 çocuk olarak gerçekleştirebildik çünkü pandemi bizi gerçekten bu alanda fazlasıyla durduran, yavaşlatan hususlardan biri oldu.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Yüzde 30’u kadarı eğitime katılmış.

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU – Yani şöyle: Şimdi, ön görüşme sonucunda uygun olup olmadığı, katılımcının gerçekten katılmayı isteyip istemediği gibi hususlara bakarak değerlendirmeyi yaptık. Dolayısıyla da böyle bir süreç ortaya çıktı ama pandemi zaten bizim o daha önce görüştüklerimizi de devam ettiremememize yol açtı, böyle bir husus var. Tabii, bu görüşmelerle ilgili olarak şunu ifade edeyim: Daha önce hiç yoktu fakat şu an itibarıyla, bizim psikososyal destek faaliyetimize katılıp bu faaliyetlerin sonucundan faydalanmış olan bireylerden sadece 1 müracaat var, 1 kez adliyelik oldular, onun dışında daha önce hiç yoktu. İşte, bu son vaka -zannediyorum- daha bitirmeden oldu, onun da üzerinde duracağız; tek 1 müracaat oldu şu ana kadar bu ailelerden veya bireylerden.

Evet, sloganımızla beraber ben takdimimi burada bitiriyorum. (Alkışlar)

Ama tabii, projede Gülsüm Hanım ve diğer paydaşlarımız var, siz de hitap etmek isterseniz Sayın Vekilim, buyurun.

Arkadaşlarımızı da bir alalım; Gülsüm Hanım, Ayfer Hanım, Başak Hanım, Fatih Bey...

Evet, Hocam buyurun.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Sayın Kaymakamımızı kutluyoruz.

Çok kıymetli Vali Vekilim, Değerli Kaymakamım, Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Komisyonu üyesi çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlarımız, çok kıymetli uzmanlarımız, değerli basın mensuplarımız; bugün, İstanbul’da Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Komisyonunun saha çalışmaları için Gaziosmanpaşa’dayız ve Türkiye’de çok önemli örnek projelerden bir tanesini Gaziosmanpaşa’da görmek üzere sizlerle birlikteyiz. Gaziosmanpaşa Kaymakamlığı, Belediyemizle birlikte, çok kıymetli Gaziosmanpaşa Başsavcımızın da özel katkılarıyla Beyaz Ev Projesi’ne -çok önemli bir projeye- imza atmış vaziyette. Çok heyecanlanarak dinledim ve sunumları esnasında da Kaymakamımıza tebrik ve teşekkürlerimizi yüz ifadelerimle ilettim.

6284 sayılı Yasa kadına yönelik şiddeti, aile içi şiddeti önlemek adına çok önemli yazılı metin. Biraz evvel Sayın Kaymakamımız söyledi, şiddet tüm dünyada var ve aynen gözyaşı gibi, gözyaşının nasıl rengi yoksa şiddetin de dili, dini, rengi, ırkı, eğitimi yok. Şiddeti kendi içerisinde kategorize ettiğimiz zaman, güçlünün güçsüze uygulamış olduğu bir çözüm aracı gibi kullanılan fiiliyat. Şiddet sadece kadına mı? Yaşlıya var, engelliye var, çocuğa var, canlıya, bize Allah’ın emaneti hayvanlara var, erkeklere var. Şiddet gören bu insanlar içerisinde, canlılar içerisinde en fazla şiddete maruz kalan kadınlarımız var. Bütün verileri elimize aldık, yaklaşık dört aylık bir çalışma sürecimiz var ve veriler elimizde. Özellikle, şiddetin içerisindeki kadına yönelik şiddeti tüm dünya özel, spesifik olarak çalışıyor; önlemek, kadını korumak, güçlendirmek, istihdama dâhil etmek, eğitmek için çaba sarf ediyor. Biz de 2002 yılından itibaren Cumhurbaşkanımızın liderliğinde kadının eğitime, istihdama kazandırılması adına çok önemli adımlar attık ve bu adımları atarken de kadına yönelik şiddetle mücadele için de çok önemli yazılı metinlerimiz oldu. Anayasa’yı değiştirdik, Türk Ceza Kanunu’nu değiştirdik, Medeni Kanunu’muz, çok önemli bir düzenleme, elimizde metin; Borçlar Kanunu, İş Kanunu çok önemli yasal düzenlemelerimiz. Töre ve Namus Cinayetlerini Araştırma Komisyonunun çalışmaları sonucu 2006’daki Başbakanlık Genelgesi kadına yönelik şiddetin önlenmesinin bir devlet politikası hâline getirilmesine vesile oldu ve çok önemli bir metindir, politika belgesidir ve ondan sonraki yaptığımız düzenlemeler ve çalışmaların da en önemli referans kaynağıdır.

6284 sayılı Yasa Komisyondan geçip, Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçip uygulanmaya başlandığı andan itibaren çok konuşuldu, çok tartışıldı. Tüm dünya devletlerine baktığımızda da kadına yönelik şiddeti önlemek adına var olan bu yasamızın çok güçlü bir metin olduğunu görüyoruz. Bu metnin içerisindeki -en önemli- sonuç kısmında özellikle mağdurun ve failin rehabilitasyon ayağının boş olduğunu, yeteri derecede önem verilmediğini görüyoruz; Araştırma Komisyonumuzun en önemli tespitlerinden biridir ki bu, raporlarımızda olacak.

Beyaz Ev’i ziyaret etmemizin en önemli sebebi, örnek bir proje ve çok önemli bir tespit. Failin eğitimi, rehabilite edilmesi, uyumlaştırılması ve mağdurun aynı şekilde rehabilite edilmesi, o yaşadıkları travmayı bertaraf edebilmek için güçlü desteğin verilmesi 2019’da başlamış Beyaz Ev Projesi ve 2021 yılına kadar da devam etmiş.

Özellikle kadının şiddete maruz kalmasından sonra başvuru mekanizmalarımız var; kolluk kuvvetlerimiz, adli birimlerimiz, Aile Bakanlığımızın sosyal hizmet merkezleri, ŞÖNİM’lerimiz, konukevlerimiz. Uygulanan yöntemler, elektronik ortamda, telefonla, yüz yüze şeklinde başvurular yapılıyor. Bu başvurular, şiddet mağdurunun kolluk kuvveti, adli merciler, mahkeme süreci, sonrasında mağdurun ŞÖNİM, konukevi ya da kendi evlerine dönüşünü sağlıyor ve dönüşünü sağladıktan sonra bizim sorumluluğumuz esas o zaman başlıyor, tam da Beyaz Ev esas o esnada devreye giriyor. Ki failin ve mağdurun yan yana getirilmeden rehabilite edilmiş olması, edilebiliyor olması ve biraz evvelki gerçek mağdur örneklerinden görülen ifadelerle de Beyaz Ev Projesi çok önemli, 6284’ün tamamlayıcı bir projesi olmuş.

Benim bir endişem var; pandemi bir gerekçedir ama ülkemizde –çok üzülererek söylüyorum- projeler çok büyük bir heyecanla başlıyor ve görsel medya, yazılı medya, teknoloji araçlarıyla da tanıtımları yapılıyor. O görsel sunumların sonunda bir süre sonra inkıtaya uğruyor, sayı düşüyor, azalmaya başlıyor, “3 kaldı, 5 kaldı, gelen kimse yoktur.” deyip bitiyor.

2015 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri var ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri hepimizin diline pelesenk olmalı, her işimiz için sürdürülebilir işler yapmalıyız. Bu Beyaz Ev Projesi’nin de sürdürülebilir olması lazım, örnek proje olması lazım. Ben, şimdi otururken Sayın Bakanım “Beyaz Ev Projesi muhteşemdir.” diye bir mesaj attım. Bunun sadece Gaziosmanpaşa’da olması değil, sadece burada değil, Türkiye’de 81 ile ve farklı ilçelerimize teşmil edilmesi lazım, uygulanabilmesi lazım. Proje ne için başlar? Başlar, etkinlik var mı, devam ediyor mu, güçlü mü? Siz bir süreç yönetmişsiniz ve ben izlerken milletvekili arkadaşlarımızın inanıyorum ki tamamı... Çünkü Komisyonumuzun ilk anından itibaren söylediğimiz bir boşluk var. Özellikle, faile dönük rehabilitasyon çalışmalarının yapılmadığı ve sonrasında, şiddet gören kadın aynı psikolojiyle yeniden evliliğini devam ettirmek de istiyor, ailesini de korumak istiyor ama aynı psikolojiyle gidip o evin içerisine girdiğinde şiddetin en şiddetlisiyle, bazen cinayetle karşı karşıya kalıyor, ölümüne sebebiyet veriliyor ve bu da bizim için çok ciddi manada vicdani bir sorumluluk, toplumsal sorumluluğumuz, devletin sorumluluğu. Devletimiz her vatandaşını korumak ve kollamakla mükellef. Oradaki o rehabilitasyon çalışması çok başarılı yönetilebilir. Dolayısıyla, Gaziosmanpaşa Kaymakamlığımızın başlatmış olduğu bu Beyaz Ev Projesi’ni çok önemsedim. Ama sayıları son 44, Malatya’da durmuşsunuz.

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU - Yok, şu anda devam ediyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - 2019’dan itibaren 44, dedim ki özel seçilmiş, ikisi de 44, 44. Malatyalı olmamın bendeki heyecanı ama 44, dört dörtlük olmak, dört dörtlük bir proje ama sayı 44’te kalmamalı. Keşke hiç şiddet olmasa, mağdurlarımızın sayısı 44’ün altına inse, failerimizin sayısı 44’ün altına inebilse keşke. Biz de “Artık bu Beyaz Ev’e ihtiyaç yok, herkesin evi zaten beyaz ev, ailelerimiz beyaz evlerde mutlu huzurlu devam ettiriyor. Sarı Oda’ya da Yeşil Oda’ya da ihtiyaç yok, evimiz

bembeyazdır.” diyebilsek ama maalesef şiddet rakamlarını, cinayet rakamlarını biliyoruz; bununla ilgili de bizim toplumsal olarak hassasiyetimizi göstermemiz lazım. Devlet olarak da adli merciler, Aile Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığımız süreçlerini takip etmeli.

Ben, İçişleri Bakanım Sayın Süleyman Soylu’ya, özellikle yayımlanan genelgeler sonrası 6284’ün illerde valilerimizin başkanlığındaki toplantısına vesile olmasından dolayı, KADES uygulamasından dolayı -karakollarımızda aile içi şiddet ön bürolarının oluşturulmasını, hassasiyetle 6284 eğitimlerinin verilmesini çok önemli buluyorum- teşekkür ediyorum.

Aynı zamanda, Adalet Bakanım Sayın Abdülhamit Gül’e özel teşekkürlerimi sunuyorum. Yine, adliye binalarımızın içerisinde, tam kapıdan giriyorsunuz ve girdiğiniz andan itibaren mağdur ön bürolarımız var, şube müdürlüklerimiz kuruldu. Şiddet mağduru kadın adliye binasına geldiğinde şube müdürlüklerimizde hemen uzmanlarımız karşıılıyor ve ilgili mercilerimize götürüyor. Sonrasında, adli görüşme odalarımız (AGO) kadınlarımızın ya da mağdurlarımızın mahremiyetlerini sakladıkları, anlattıkları odalar hâline geliyor. Kadın savcı ve kadın hâkim oranlarımızın artırılmasından dolayı da Adalet Bakanımız Sayın Abdülhamit Gül’e teşekkür ediyorum. Aile mahkemelerimizin kurulması, tetkik mahkemelerimizin kurulması, 81 ilimizde olması çok önemli.

Aile Bakanımız Sayın Derya Yanık görevine yeni başladı ve çok önemli bir hukukçumuz, inanıyorum ki çok daha güzel çalışmalar yapılacak. ŞÖNİM’lerimiz, konukevlerimiz, sosyal hizmet merkezlerimizde kadınlarımıza ve ailelerimize hizmet ediyoruz.

Ben, Kıymetli Kaymakamımın nezdinde her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Ayfer Hatipoğlu’na özel teşekkür ediyorum. Şimdi, otururken Ayfer Hatipoğlu kimdir diye baktım. Sayın Kaymakamımızın eşi, daha doğrusu Sayın Kaymakamımız Ayfer Hatipoğlu’nun eşi; buna bir alkış bence. (Alkışlar) Çünkü dedim ki: Ya, bunca kaymakamımız var, aferin, helal olsun, Kaymakam Bey bu Beyaz Ev’i nasıl düşünmüş, nasıl hayata geçirmiş? Acaba sosyal politika mı okudu, sosyal bilim mi okudu? Bunu nereden bulmuş? Özel çalışmış. CV’sine baktım, yok, CV’de böyle bir menşesi yok; siyaset bilimi ve kamu yönetimi okumuş. Tabii, onlar hep politikanın yapıcı kısmında, biz altını oluşturuca kısımda perdenin arkasındaki kadınlar olarak hep sosyal tarafı çalışıyoruz. O vesileyle Ayfer Hatipoğlu’na baktım ve Sayın Hatipoğlu’nun Ayfer Hatipoğlu’nun eşi olduğunu görünce dedim ki: Bu projenin menşesinde bir kadın var ve Ayfer Hatipoğlu var. Ben onu alkışlıyorum. (Alkışlar)

Şimdi, Sayın Kaymakamım diyecek ki pozitif ayrımcılık yapıyor. Anayasa’nın 10’uncu maddesine istinaden pozitif ayrımcılığımı yaptım. Biliyorum ki sizin iradeniz olmasa Ayfer Hatipoğlu bu projeyi yazsa da çizse de oynasa da ikame edemez. Ben sizi canıgönülden kutluyorum, tebrik ediyorum; ellerinize, emeğinize sağlık. (Alkışlar)

BEYAZ EV PROJESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYFER HATİPOĞLU - Ben bir şey ekleyebilir miyim müsaadenizle Sayın Vekilim?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Ekibime özel teşekkür ediyorum ama bir tane böyle bir aile vurgusu yapmak istedim Beyaz Ev içerisinde.

BEYAZ EV PROJESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYFER HATİPOĞLU - “Sana arkadaşını söyle, kim olduğunu söyleyeyim.” derler. Nebiye Yaşar Hanımefendi’ye buradan yürekten teşekkürlerimi sunuyorum ve bütün ekibimi kutluyorum. (Alkışlar) Projenin bu hâle gelmesinde ve taçlanmasında kendisinin emeği asla yadsınmaz. Aileler Üniversitede Projesi’nde de uzman ekibin içindeydim, oradan tanışıklığımız vardı. Yirmi dört yıldır meslek hayatımız var ve az önce söylediğiniz aslında yıllardır içinde bulunduğum durumdu ve ben de hep kendimi takdim ederken Gaziosmanpaşa Kaymakamı eşim olur diye söyledim, aynen buna vurgu oldu. (Alkışlar)

GAZİOSMANPAŞA KAYMAKAMI NUMAN HATİPOĞLU - Evet, ama ben bir şey söyleyeyim: Gölgede kalma anlamında değil, projenin başlangıcı ben ama devamı arkadaşlarım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Kıymetli Kaymakamımın çok kıymetli ekip arkadaşlarını, Beyaz Ev Projesi'nin çalışmacısı bütün kardeşlerimi canıgönülden kutluyorum ama eğitim rakamlarının 44'ün üzerine çıkması... Pandemi şartlarını biz çok zorladık, siz de zorlayın lütfen; maskelerinizle alın, getirin, götürün çünkü şiddet mağdurlarının rakamı yukarıya doğru gidiyor. Onların rehabilite edilmesi ve ailemizi korumak sizin başlattığınız çok önemli bir projeyle Türkiye'de hayata geçebilir.

Hepinizi canıgönülden kutluyorum.

Teşekkür ediyorum.(Alkışlar)

Kapanma Saati: 13.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 15.30

BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)

SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

KÂTİP: Esin KARA (Konya)

(Müge Anlı İle Görüşme)

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Değerli arkadaşlarım, değerli Komisyon üyelerimiz; çoğunluğumuz var, toplantımızı açıyorum. (**)

Bugün İstanbul'dayız ve saha ziyaretlerimize Ankara sonrası İstanbul'da devam ediyoruz. Sabahtan itibaren ŞÖNİM'in, konukevlerimizin, yerel yönetimlerimizin, belediyelerimizin yapmış olduğu çalışmaları yerinde gördük.

Gaziosmanpaşa Kaymakamlığımızın çok önemli ve çok güzel bir projesine şahitlik ettik. Beyaz Ev Projesi özellikle 6284 sayılı Yasa'nın faile ve mağdura yönelik rehabilitasyon çalışmaları için atılan çok önemli bir adım, çok önemli bir proje. Kaymakamlığımızın başlatmış olduğu bu projenin tüm illerde ve ilçelerde uygulanabilme imkânlarını konuşmamız ve bunları da notlarımız arasına almamız gerekiyor.

Kaymakamlık sonrası, Beyaz Ev Projesi sonrası Gaziosmanpaşa Belediyesinin konukevini ziyaret ettik. Çok örnek bir proje. Kadın konukevindeki annelerin, kadınların çocuklarıyla birlikte misafir edildikleri mekânlar; hem dinlenebilecekleri hem kalabilecekleri hem sohbet edebilecekleri çok özel mekânlar hâline getirilmiş vaziyette. Ben bu vesileyle de yerel yöneticilerimize, Gaziosmanpaşa Belediyemize ve Belediye Başkanımıza teşekkür ediyorum.

Bugün Komisyonumuzun toplantısına İstanbul'da devam ediyoruz. Özellikle kadına yönelik şiddetin tüm alanlarını inceledik, kurum kuruluşlarımızı dinledik, 100'e yakın insanı Ankara'ya, Komisyonumuza davet ettik. Bakanlarımızdan daire başkanlarına kadar alanda çalışmış insanlarımızı dinledik, sivil toplum örgütlerimizi dinledik, uluslararası sivil inisiyatifi dinledik, bu esnada şiddetle mücadelenin en önemli ayaklarından bir tanesi medyamızı dinledik; sadece geleneksel medya değil, görsel medya değil, yazılı medya değil, aynı zamanda sosyal medya ve mecralarını, ilgili yöneticilerini, genel müdürlerini Komisyonumuza davet ettik ve dinledik.

Özellikle medyada, geçen hafta yapmış olduğumuz toplantılarda, televizyonlardaki dizilerin yapımına destek veren Psikiyatrist Gülseren Budayıcıoğlu, TV 8'de program yapan Gökhan Çınar ve televizyon programcılarımızla en son medya ayağımızı konuştuk. Bugün çok önemli bir ayağı daha Komisyonumuzda dinleyeceğiz.

Bugün medyamızda, görsel medyamızın, televizyonların hâlâ hem kadınlar tarafından hem de erkekler tarafından, aileler tarafından, toplum tarafından "kadın kuşağı" olarak dile getirilen, "öğle ve öğleden sonra" ya da "sabah kuşağı" diye nitelendirilen; programlarımız, bu konuda programların ismini farklı adlandırsalar da kamuoyunda var olan adlarıyla söylediğimizde "sabah kuşağı"ndaki programlar ve sonrasında birçok vatandaşımızın izlediği programlarda özellikle aile içi yaşanan şiddet, cinayete varan konuları gündemine alan ve özellikle aile içi şiddetin ortadan kaldırılması için söylemleriyle bunlarla mücadelesini ortaya koyan, program yapımcısı ve organizasyonumuzun

**

Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

sunucusu, hukukçu, sosyolog ve yaptığı işten emin ve bu konuda da televizyonların bu alandaki ilk yapımcısı -yapımcı demiyorsunuz değil mi siz ona- ama bu programları organize eden, başlatan kişi olarak konuşumuz var. Sayın Müge Anlı bugün bizimle birlikte ve televizyonlarda özellikle “öğlen kuşağı” ya da “sabah kuşağı” diye nitelendirdiğimiz kuşaklarda kadınlarımızın, çocuklarımızın en fazla, en yoğun olarak evde bulundukları saatlerde, yayın kuşağında program yapıyorlar.

Bu vesileyle, biz Müge Hanım’dan öncelikle programını yaparken, program esnasında ve program sonrasında aile içi şiddetle ilgili neler gözlemledi, tecrübelerini bizlerle paylaşmasını istiyoruz. Bu vesileyle, ben sözünü Sayın Müge Anlı’ya bırakıyorum.

Sayın Anlı, buyurun söz sizde.

Hoş geldiniz.

MÜGE ANLI – Ben öncelikle size çok teşekkür ediyorum beni davet ettiğiniz için. Gerçekten çok daha önce katılmak istiyordum ama bir türlü tarihimiz denk gelmedi. Özellikle Esin Hanım’a çok teşekkür ediyorum. Zaten birçok vekil arkadaşım da başka konularda bir araya gelmiştik, o yüzden sizin bu işle ne kadar samimi bir şekilde ilgilendiğinizin de farkındayım ve sizlerle beraber olmaktan dolayı da son derece mutluyum.

Öncelikle şunu söylemek istiyorum: “Televizyonların insanlar üzerindeki etkisi nedir?” dersiniz, evet, etkisi vardır belki ama mesela ben Kurtlar Vadisi’ni hiç izlemediysem 10 kere izledim mesela ilk 100 bölümünü ama kimseyi gidip de taramadım bugüne kadar, sevdiğim bir dizi. Ha, bundan etkilenenler var mıdır Kurtlar Vadisi’ni izleyerek? Evet, vardır. Şimdi, o zaman, insanlar bir şeyi izlediği zaman kimlerin etkilenip kimlerin etkilenmediğine bir kere bakmak gerektiğini düşünüyorum. Nedense biz toplum olarak hep sonuçlara odaklanıyoruz ama ilk başına çok bakmadığımızı düşünüyorum.

Şimdi, sadece güncel olaylar işlenmiyor mesela benim programımda, kırk sene önceki olaylar da işleniyor. Bakıyorum, kırk sene önce de -işte köyde birçok çocuğun babası muhtar mesela- böyle “çarpık ilişkiler” dediğimiz şeyleri izleyebiliyoruz. Ama özel televizyonun ekrana girişi 1990’lı yıllarda başlar. Demek ki biz 1990’lı yıllardan öncesinde de bazı şeyleri toplum olarak yaşıyormuşuz. Belki bu kadar farkında değildik, belki sosyal medya ya da bu kuşak programları bu kadar yoğunlukta olmadığı için farkında değildik diye düşünüyorum. Çünkü sadece bugünün sorunundan bahsetmiyoruz; kırk yıl öncesinin, elli yıl öncesinin sorunundan da bahsediyoruz. Yine o zaman çocuğunu bırakanlar varmış, yine kocasını aldatanlar varmış, yine eşine şiddet uygulayanlar varmış ki işte çocukların yaşadığı dramlardan bunu çıkarabiliyoruz diye düşünüyorum.

Kadına karşı şiddet bana göre bir bölge sorunu, bunu anlaması çok zor -siz de söylediniz, Öznur Hanım da söyledi- kimse bunu kabul etmiyor, kimse eşine ya da ailesine şiddet uyguladığını kabul etmiyor, demek ki bunun bir utanç vesilesi olduğunun farkında ama kendisini bundan alıkoyamıyor. Bir de “şiddet” dediğimiz şeyin tanımı da sanırım -ben bize gelenlerden gene anlıyorum- çok farklı farklı oluyor. Yani ona göre karısına tokat atması ya da küfretmesi ya da tükürmesi şiddet değil mesela. Psikolojik şiddet uygulayanlar var, ekonomik şiddet uygulayanlar var ve fiziksel şiddet uygulayanlar var. Ben açıkçası iki yol olduğunu düşünüyorum, sadece kadına karşı şiddette değil, toplumsal şiddetin önüne geçebilmemiz için iki yol olduğuna inanıyorum. Hani söyleyeceğim şey çok atla deve değil, onu biliyorum. Birincisi: Kanunlarımız var ama uygulanmıyor. Eskiden 4320’ydi, şimdi 6284. Emniyete gidiyorsunuz, kadına karşı şiddet konusunda Emniyet personeli son derece duyarlı, hemen koruma altına alıyor. Savcıya gidiyorsunuz, koruma kararı çıkartıyorsunuz. Sonra koruma kararı aldığınız kişi uygulamıyor bu koruma kararını, üç ay hapis cezası çıkıyor, yatmıyor; bir daha yasağı deliyor, altı ay hapis cezası çıkıyor, yatmıyor. Şimdi, eğer giderseniz, bir başsavcımızla konuşursanız ya da herhangi bir savcıyla bunu konuşursanız, size bunu söyleyecektir. Yani toplumda “Sen ne yaparsan yap ceza almayacaksın.” inancı var. Bugün sokağa çıksanız, 10 kişiyle konuşsanız, size 10’u da aynı

şeyi söyler. Şimdi, herhangi biriniz gelseniz, bana burada tokat atsanız, hiçbir cezası yok. Yani aslında mala karşı suçlarda cezalar çok daha caydırıcı ama insana karşı işlenen suçlarda böyle bir caydırıcılık yok. Yani gidip eğer bir Emniyet personeliyle konuşursanız o da size bundan şikâyet edecektir, gidip savcıyla konuşsanız o da aynı şeyden şikâyet edecektir. Ben demiyorum ki: “Üç ay, altı ay...” “Onu bunu” da demiyorum ama bir erkek bir kadına karşı saldırıda bulunduğu bir gün, üç gün, on gün cezaevinde yatacağını bilsin ama lütfen yatsın, yatmıyor. Size bunu örnekleriyle gösterebilirim. Bunun önüne başka türlü geçemezsiniz, günümüzde bunu söylüyorum. Şu an biz acilen ne yapabiliriz? Acilen suçun cezalarının uygulamaya sokulması için yardımcı olun, lütfen. Kadının yüzüne kezzap atıyor, yine dışarıda; kadını hastanelik ediyor, yine dışarıda. Şimdi herkes bunların yayınlanmasından dolayı medyayı suçluyor ama medya olanı yayınlıyor. Biz oturup bir senaryo yazıp da bunu kurgulayıp ortaya koymuyoruz ki, biz olanı gösteriyoruz. Olanı göstermeyelim, halı altına süpürelim, herkes yaptığını yapmaya devam etsin. Bu, bir tercihtir; ben bu tercihe katılmıyorum çünkü bu böyle süregelir gider. Hatta cinayetlerde bile otuz altı yıl ceza veriliyor -ben bunu ekranda da söylüyorum- ağırlaştırılmış müebbet. Burada hukukçu arkadaşlarımız da vardır, benim yüksek lisans alanım. Kim yatıyor? Sadece mahkeme salonlarında ailelerin feryadının kesilmesi için “Ağırlaştırılmış müebbet, artı şu, artı bu.” deniyor; herkes on yıl, on beş yıl sonra dışarıda. Hele şimdi açık cezaevine alınıyor bilmem kaç yıl sonra, herkes bayram ziyaretine gidiyor, ona gidiyor, buna gidiyor, herkesin katili de sokakta. Gidip o katile karşılık versen sen suçlanıyorsun “Niye sen gittin?” diye, bu sefer sen katil olmuş oluyorsun. Gerçekleri konuşmak lazım, ben gerçeklerin konuşulması taraftarıyım.

Yasalarımız uygun mu? Evet, mükemmel yasalarımız var, mükemmel de ceza veren savcılarımız, hâkimlerimiz var ama şu an -herkes elini vicdanına koysun- bu cezalar uygulanmıyor. Karısını döven adam cezaevine girmeyeceğini biliyor, girmiyor çünkü. Ancak bu, medyaya yansır, sosyal medyaya yansır serbest bırakılan adamlar... Bu da nasıl bir adalet anlayışıysa, bunu da yeri gelmişken söyleyeyim. Hani biri gidiyor şort giydi diye hiç tanımadığı birine otobüste saldırıyor, polis gidiyor, o adamı buluyor -hiç kolay değil İstanbul gibi yerde, büyükşehirde böyle birini bulmak- alıyor, savcılığa çıkarılıyor, savcı serbest bırakıyor, sosyal medya ve medya kuruluşları ayağa kalkıyor “Niye bu adam serbest bırakıldı?” diye, polise “Tekrar git, o adamı yakala.” deniyor, tekrar gidiyor polis, tekrar alıyor ve bu sefer tutuklanıyor. Şimdi söylediklerimde bir yanlış var mı? Bunların hepsi hepimizin bildiği şeyler. Niye bu insanlar o zaman baştan tutuklanmıyorlar? Madem bir suç varsa başta niye tutuklanmadı? Suç yoksa sonrasında niye tutuklandı? Adamlar son derece pervasızlar arkadaşlar çünkü kadınlarını dövdüklerinde sövdüklerinde, hakaret ettiklerinde bir gün bile cezaevinde yatmayacaklarını -çok afaki bir şey olmazsa- biliyorlar ve buna da devam edecekler. Siz istediğiniz kadar dolaşın, istediğiniz kadar merkezler açılın, ne olursa olsun, suçun cezası olmadığı müddetçe bu böyle devam eder gider. Benim bu konuda söyleyeceğim budur.

Eğer bana soruyorsanız “Gelecek için ne yapılabilir?” diye, ben de evlat sahibiyim. Mesela domuz gribi olduğunda ben yayına çıktım ve bir el yıkama tanıtımı yaptım mesela “Elimizi şöyle yıkamalıyız.” diye. Şu an mesela 15 yaş üstü birçok çocuk beni sokakta görüp “Müge ablacığım, sende el yıkamasını izlemiştim, ben hâlâ elimi öyle yıkıyorum.” diyor. Özellikle ana sınıfında verilen eğitimin ben ömür boyu süreceğine inanıyorum. Tabii, bu eğitimi kimin vereceği de önemli, hangi bakış açısıyla verileceği de çok önemli. Çocuklarımızın ana sınıfından itibaren kadının erkeğe, erkeğin kadına, insana, hayvana, doğaya, çevreye karşı sorumluluğu olduğu ve saygılı olması gerektiği konusunda bir ders olmasının gerektiğine inanıyorum. Ben de bir öğretmen ailenin çocuğuyum. Biz mesela eskiden din kültürü ve ahlak bilgisi dersi gördük, o ahlak bilgisinde çok daha farklı konuları işlerdik. Tabii, müfredat da çok değişti. Benim de şu anda kızım 20 yaşında. Şu anki müfredatı söyleyemem ama ben onun okuduğu dönemle ilgili söyleyebilirim. Orada insanlara telefonla konuşmasından çatal bıçak kullanmasına kadar, etrafına, köpeğe, kediye, kuşa nasıl saygılı olması gerektiği konusunda bilgi verilmesi taraftarıyım

çünkü 4-5 yaşından itibaren bu eğitimi alan çocukların ben dünyaya daha saygılı davranacaklarına inanıyorum. Ha, diyeceksiniz ki: “Çok uzun bir süre.” Sosyolojide toplumun değişmesi yirmi yıldır, bizim gibi toplumlarda bunu otuz yıla yayabiliriz ama bugün başlırsanız eğer buna -ve buna başlama kudretiniz de var, o yüzden zaten bunu söylüyorum siz hanımlara- yirmi yıl o kadar da uzun bir zaman değil yani siz de yirmi yıl sonra bunun meyvelerini almaya başlırsınız. 2 kuşaktır toplumun değişmesi ama bir yerden başlamak zorundayız. Şimdi yetişen nesle bunu vereceğiz, yirmi yıl sonra onlar evlendiklerinde, şu an 5 yaşında olan çocuk 25 yaşından sonra evlilik çağına geldiğinde böyle davranmış olacak, şu andaki erkekler de davranışlarının cezasını çekeceklerini bilecekler. Ben başka bir yol bulamıyorum. Tabii ki sizin çok daha farklı önerileriniz vardır ama her gün gördüğüm olaylarla ilgili süzgeçten geçirerek söyleyebileceğim, en kısa önerim de budur haddim olmayarak, tabii ki siz daha fazlasını bilirsiniz diye düşünüyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Estağfurullah.

Müge Hanım, öncelikle çok teşekkür ediyorum.

Özellikle toplumsal sorunları kamuoyunu ilgilendiren olayları gündeme getirmeniz, sonuçlandırmak için vermiş olduğumuz mücadele, çaba göstermeniz, insanları bilgilendirmeniz ve özellikle aile içi şiddet başta olmak üzere, duyarlılık göstermeniz çok kıymetli ve bu konuda gösterilen duyarlılığı da kamuoyuyla paylaşıyor olmanızı çok önemli görüyorum. Bazı noktalarda ortak bilincin oluşmasına sizin göstermiş olduğunuz duyarlılık da katkı sunuyor. Özellikle aile içi şiddetin en ileriye olan cinayet vakalarını, hele de çözilemeyen cinayet vakalarını hukuki desteklerle verdiğiniz mücadeleyle çözmek için ciddi manada emek sarf ediyorsunuz. Gündüz kuşağı kadın programlarının Türkiye’de bilinen en önemli öncüsünüz ve bu konuda sizin dışınızda program yapan kişilerin de televizyonların da olduğunu biliyoruz.

Özellikle kadına yönelik şiddetin önlenmesinde -sizin bunca yıllık meslek tecrübenizle- aileleri, kadınları, erkekleri; bazen mağdur kadın, bazen fail kadın pozisyonuna düşebiliyorlar. Sizin söylemiş olduğunuz cezai müeyyidelerle ilgili olarak 4320 Türkiye’nin aileyle ilgili ilk kanunudur, ailenin korunmasına dair en önemli kanundur. Sonrasında 6284 sayılı Yasa çok daha kapsayıcı hâle gelmiştir ama maalesef, bu konuda bizim sizden isteğimiz şudur: Özellikle toplumsal hadiseleri, olayları konuşurken bilgilendirici mesajları ve yayınları alttan spotla geçebilmeniz, şiddete maruz kaldıysanız 6284 sayısını, bunun ne olduğunu orada hatırlatmanız. Çünkü çok izleniyorsunuz ve bu konuda kadın şiddete maruz kaldığında nereye başvuracağını bilmiyor, nereye gideceğini bilmiyor, hangi yolu ve usulü izleyeceğini bilmiyor. Kolluk kuvvetleri, adli hizmetler, Aile Bakanlığı, sosyal hizmetler, 112, kaymakamlık, savcılık, valilik, jandarma, Emniyet...

ALBAY ÖZLEM YILMAZ - KADES...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – KADES, en önemli...

MÜGE ANLI - Tabii, biliyorsunuz, KADES bana geldiğinde 300 bindi; 1,5 milyonu aştı programında yer verdikten sonra. KADES’le ilgili de en büyük incelemeyi yaptırın program olarak -İçişleri Bakanımızın sözlerini söylüyorum- teşekkür etti.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şimdi KADES 2 milyon 600 bine ulaşmış vaziyette ve biz iki gün evvel bunu tatbikatla kamuoyunun gündemine getirdik.

MÜGE ANLI - Biz de programda yaptık, evet.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ne güzel.

Yani sizin farkındalık yaratan söylemleriniz bu vesileyle bizim için çok kıymetli. Doğru, kimlikli program yapmanıza istinaden insanların güvenleri var. Bu güvene istinaden kadınların bilinçlendirilmesini ve bilgilendirilmesini çok önemli görüyoruz.

“6284 sayılı Yasa’yı Türkiye’de kaç kadın biliyor?” diye baktığımızda, özellikle evden uzaklaştırma konusundaki yaptırımını yüzde 70’e yakın, yüzde 80’e yakın kadının bildiğini ya da duyduğunu biliyoruz ama bunun yanı sıra şiddetin başvuru araçları, konukevi ve o şiddete dayanmaması gerektiğine dair bilgileri, cümleleri paylaşıyor olmanız bizim için çok kıymetli.

MÜGE ANLI - O konuda hiç endişeniz olmasın ama inanmıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şöyle...

MÜGE ANLI - Bizzat, kendim yaşadığım için söylüyorum, ben afaki konuşmuyorum. Bizzat, kendim yaşadığım şiddetle ilgili paramla pulumla, avukatlarımla tüm cezaları aldırılmama rağmen ne yazık ki uygulamada yok, inanın bana yok, yok. Bakın, keşke olsa, ben de desem ki: “Böyle böyle...” Kanunda bir sıkıntı yok, uygulamada sıkıntı var yani ben niye yalan söyleyeyim?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, Müge Hanımcığım, şimdi sizin notlarınız üzerinden gidiyorum. İlk günden itibaren kadın mevzubahis olduğunda bizim Komisyonumuza, toplantılarımıza -arkadaşlarımız biliyorlar- Aile Bakanı hep gelir -ya da Aile Bakanı da değil- ilgili kurum genel müdürleri ya da daire başkanları gelir; Komisyonlarımıza bilgi verir. İlk kez bu Komisyonunda başka bir şey yaptım; cümlemizi açarken, Komisyonumuzu başlatırken önce şunu söyledik: Bir, kadına yönelik şiddet sadece Aile Bakanlığının işi değil ve bütün kurumları dinlememiz gerekiyor. İçişleri Bakanımızı, Aile Bakanımızı, Millî Eğitim Bakanımızı, Adalet Bakanımızı, YÖK Başkanını, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay dâhil yüksek yargıyı, başkan vekillerini davet ederek en yüksek düzeyde dinlemeleri yaptık.

MÜGE ANLI – Aylardır çalışıyorsunuz, onu biliyorum; çok tebrik ediyorum.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) - Başkanım, Diyanet de önemliydi.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Diyanet İşleri Başkan Yardımcımız Huriye Hanım’la mutlaka bir temasa geçmenizi arzu ederim. Bir program yapabilirsiniz; muhteşem, muhteşem, muhteşem hem anlatma hem de bilgilendirme açısından.

Bunları niye söylüyorum? Gördüğümüz en büyük eksik: Bakanlığımızın dilinden yapılan sunumlar, yirmi yıldır çalışmış olduğumuz kadın konusu -sizin de söylediğiniz- yasal düzenlemeler, yazılı metinlerimiz, politika belgelerimiz muhteşem.

MÜGE ANLI - Süper.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama uygulamadan kaynaklanan aksaklıklar var. Yargı mensuplarımıza -Adalet Bakanımız da dâhil olmak üzere- söylemiş olduğumuz, İçişlerine ve diğer bakanlarımıza söylemiş olduğumuz “Uygulamadan kaynaklanan eksiklerimiz var.” ve bu eksiklikler... Sizin biraz evvel söylemiş olduğunuz “Emniyet üstüne düşeni yapıyor, savcılık ve yargı üstüne düşeni yapıyor, sonra uygulama kopuyor.” Esasında, tam da o söylediğiniz sizin yüksek lisansını yaptığınız hukuki süreçte yaşanıyor. Ben hukukçu değilim ama kadın konusunda hukuku, artık yıllara mazhar, söktük.

MÜGE ANLI - Ertele, ertele...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Adalet sisteminde -bunu yargı mensuplarımıza da söylüyoruz- özellikle “copy paste” kararlar, kopyala-yapıştır kararlar bizim en çok rahatsız olduğumuz kararlar. Vaka bazlı kararlar verilmeli ve verilen vaka bazlı kararlarda da başta “kravat indirimi” denen indirimin ve iyi hâl indirimlerinin uygulanmaması gerektiğine dair cümlelerimizi söylüyoruz.

Şimdi, sizin söylemiş olduğunuz bu uygulamadan kaynaklanan aksaklıkları biz Adalet Bakanımızla, ilgili yargı mensuplarımızla konuştuk. Onların verdikleri kararı -eğer kararı verirlerse- zaten uygulamak zorundalar ama önemli olan mahkeme kararı Müge Hanım; mahkeme, kararı verdiği anda uygulamakla mükellef, uygulanacak.

Son olarak, sizin söylemiş olduğunuz eğitim konusunda da...

MÜGE ANLI – Buna çok inanıyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kesinlikle, hepimizin ortak kanaati ailede başlayan eğitim ve anaokulu, ortaokul, lise, üniversite; her kademedede bunu öğretmek için, şiddetin çözüm aracı olmadığını... Çocuk annesinden dayak yediğinde annesine istediğini yaptırabildiği ya da babası annesini dövdüğünde annesinin sinmesinden kaynaklı oradaki o ruhu çocuk alıyor. Dolayısıyla, bizim öncelikle ailenin şiddetsiz hâle gelmesi için, aile kurumunu güçlendirmemiz için aile odaklı çalışmalarımızı yapmamız lazım ve oradaki şiddeti çıkarmamız lazım. Şiddeti göreni de bir kadın doğuruyor, şiddeti göstereni de bir kadın doğuruyor. Bizim yapmamız gereken bu fail ve mağduru yetiştiren, başta kadınlarımız olmak üzere, ailemize eğitimini vermemiz. Kuşaklar arası geçişkenlik sağlayan şiddeti ortadan kaldıracak en önemli adım: Ailedeki eğitim. İşte, bunun için size ihtiyacımız var yani okula gitmeden, anaokuluna gitmeden, ilkokula gitmeden televizyon programlarında yayın yapan, kadına yönelik şiddet konusunda hassasiyeti olan ve tatlı sert programlar yapan size ihtiyacımız var.

MÜGE ANLI - Teşekkür ediyorum, ben yaptığımı düşünüyorum ama siz izleyip “Şunlar eksik.” dersiniz. onları da söyleyebilirim. Biliyorsunuz, benim programım sayesinde kadınımla, erkeğimizle 1 milyon 800 bin kişi okuma yazma seferberliğinde okuma yazma öğrendi.

Dediğim gibi, KADES konusunda da 3 katı rakama ulaştık. Ya, ben çok izlenen bir programım açıkçası, o yüzden orada, eğitici alanlarda program yapmakla ilgili benim rating kaygım falan yok. Tabii ki siz bunu çok takip edemediğiniz için -çok özür dileyerek- çok genelgeçer konuştuğunuzun farkındayım ama mesela, ergenlik çağındaki problemlerde oturup üç saat yayın yapan herhâlde başka bir program yoktur. On beş tatilde özellikle çocuklarımız için, çocuklarımızın korunması için üç saat program yapan başka bir yayın bulamazsınız. Dediğim gibi, burada hem çok izlenir olmanın verdiği bir öz güvenle hem de sorumluluk bilinciyle davranmaya çalışıyoruz.

Benim izleyenim biliyor; KADES’İ de biliyor 6284’ü de biliyor, kocasına karşı çıkmayı da düşünüyor fakat toplumsal bir gerçeği de atlamamamız lazım: “Ben eğer kocamdan şikâyetçi olacaksam, kocamın o akşam eve dönmeyeceğini bilerek olabilirim, yoksa olamam. Çocuğumu da korumak için, kendimi de korumak için ben susmak zorundayım.” O nedenle diyorum: Kadınlar biliyor ama bunu uygulamaya nasıl soksun? “Adam evde, ben karakola gittim adamdan şikâyetçi oldum; tutuklanmayacak, o adam gene akşam eve gelecek. Dün beni 1 kere dövdüyse, o akşam 2 kere dövecek.” O yüzden söylüyorum, bir yerden başlamanız lazım; biz bunu başlatmazsak... Kadınlar bilinçsiz değil ki, kadınlarımız gayet de bilinçli bence, evdeki bu sosyal medyadan zaten herkes gayet bilinçli olmuş. Bunu konuştuğumuz zaman ekonomik sebepleri konuşuruz; boşanmayı, boşanamamayı konuşuruz. Bu kadar rahat evlenilip bu kadar zor boşanılır mı bir memlekette?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Boşanma sürecinin uzaması...

MÜGE ANLI - Bir boşanma beş yıl sürebilir mi arkadaşlar?

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Onunla ilgili görüştük.

MÜGE ANLI - Aslında tam tersi olmalı; evlenmek zor olmalı, boşanmak kolay olmalı. Şimdi, ülkedeki en büyük şiddetlerden biri bu, diğer en büyük sebep ekonomik. Ben özellikle almamaya çalışıyorum ama her konunun içinden denk geliyor; her yerde bir uyuşturucu. Kendisi ekiyor, kendisi dikeyor, nasıl yaptığını bilmediğim bir şekilde de içiyor, her yerde müthiş bir yasaklı madde almış yürümüş gitmiş. Hepsine baktığınız zaman, yasaklı maddeyi aldığı zaman annesine de saldırıyor, babasına da saldırıyor. Daha bugün bile böyle bir konu. Biz bambaşka bir şeyden girdik, baktık, yasaklı madde kullanan 2 çocuğu ailenin hayatını mahvetmiş. Yani, çok nedeni var, oturup bunu sabaha kadar tartışsak bulamayız. Yöresel etkisi var, dinsel etkisi var, Orta Doğu’nun etkisi var, falan filan. Geleneksel de bir tavrımız var; her ne kadar ataerkil düzene bir şekilde başkaldırıyor gibi konuşsak da hepimiz kadınız yani, “Ben bilmem, beyim bilir.” tavrı aslında hepimizde de yok mu? Var, idare etmek

için, evliliği sürdürmek için, ilişkiyi sürdürmek için, kabul edelim yani, eğri oturup doğru konuşmak lazım. Ama bunların hepsini bir anda yok edemeyeceğimize göre ben diyorum ki: Lütfen, bu insanlar üç gün de olsa ceza alacaklarını bilsinler, üç gün ya, üç gün... Üç gün hapse gireceğini bilsin, inanın bana büyük bir caydırıcılık unsuru olacaktır, inanın bana. Çünkü o, mahallesine karşı, köyüne karşı, kahvesine karşı bir utanç içinde olacak: “Beni aldılar, tutukladılar, götürdüler, geleceğim.” Çok önemli bazı erkekler için bu. En azından belki bir kısmını böyle eleyebiliriz.

Diğeri de çocuklar... Ama tabii, şöyle bir şey var: Orada kadın konusundaki kısmınıza da son derece katılıyorum. Eğer “İleride oğlum bana bakacak.” tadıyla oğlu ne derse, her isteğini yapan, gelinini onunla beraber hor gören bir kayıvalide de aynı şekilde oğlundan şiddet görüyor sonra; oğlunun gelinine gösterdiği şiddeti de hoş karşılıyor, vesaire vesaire. Şimdi, kadını da eğitmek lazım ama artık bizim bu toplumdaki yargıyı kırmamız şu an mümkün değil bence. Biz alacağız, çocuklarımızı eğiteceğiz. 2 şeydir sosyolojide -yine söylüyorum- eğer bugün başlarsanız kırk yıl sonra bu insanlar size en azından dua ederler yani anca. “Ne kadarı Müge?” Hepsı değil belki, bütün her şeyi baştan sona düzeltmez ama bugün başlarsanız, bu eğitim yılında başlarsanız kırk yıl sonra ben bir şeylerin düzelmeye başlayacağına inanıyorum. Başka yol da tabii ki varsa... Keşke Harry Potter gibi sihirli değneğimiz olsa, bir şey söylesek ve düzelse ama yok.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Peki.

MÜGE ANLI - Ben çok üzülüyorum gerçekten, eminim sizler de öyle, çok üzülüyorum. Bunun eğitimle de ilgisi yok, parayla pulla da ilgisi yok, kariyerle de ilgisi yok. Belki kariyer, para, eğitim vesaire dediğiniz şey şiddete maruz kaldığınızda sizin ne kadar ayakta durabileceğinizi belirliyor ama sizin şiddete maruz kalmanızın önüne geçmiyor; sadece nerede duracağınızı belirleyen şeyler bunlar. Yoksa bugün her kadın şiddete öyle ya da böyle uğruyor; fiziksel şiddete, psikolojik şiddete, ekonomik şiddete ama eğitim -dediğim gibi- nerede durabileceğinizi belirliyor. Toplumun her kesiminde olan bu şiddetin birinde yaşanıp birinde yaşanmadığına zaten inanmak mümkün değil. Erkekler nasıl şiddet uyguladıklarını saklıyorlarsa birçok kadın da şiddete uğradığını saklıyor ne yazık ki, o da ondan utanıyor kendi başına gelmesine rağmen, en acıklısı da bu bence.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kesinlikle katılıyorum. Fail de mağdur da söylemekten imtina ediyor.

Evet, kıymetli milletvekillerim, Müge Hanım’a sorusu olan arkadaşlarımız...

Çiğdem Hanım...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Müge Hanım sizi dinlemekten büyük bir memnuniyet duydum, tanışmış olmaktan da. Komisyonumuza hoş geldiniz.

MÜGE ANLI – Teşekkür ederim, hoş bulduk.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Programlarınızda sosyal sorumluluk bilinciyle çalışmalar defaatle yaptığınızı ifade ettiniz, yer yer bizler de şahit olduk.

MÜGE ANLI – Elimizden geldigince, evet.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Ben de diğer vekil arkadaşlarıma ve Başkanıma katılıyorum, gerçekten sabah kuşağında çok izleniyorsunuz. Tabii, bunun için, sizi izleyebilmek için evde olmak ve biraz vakit sahibi olmak lazım. Dolayısıyla ağırlıkla evdeki kadınlara hitap ediyorsunuz. Bu anlamda sizin programınız, sosyal sorumluluk bilincinin yüksek olması gerektiğini düşündüğümüz programlardan bir tanesi olduğu için bugün burada sizinle birlikteyiz. Yer yer yaptığınızı söylediniz, belki bunun periyodunu birazcık daha artırmanız gerekebilir. İşte “KADES”le ilgili bir uygulama yaptık, sayı bu kadar arttı.” dediniz ama o programı kaçırmış ya da o programı takip etmemiş insanlar

için programlarınızda çok küçük küçük bu tarz şeylere yer vermeniz bence programın kalitesini de yukarı çıkaran bir şey. Bu anlamda manevi tatmin açısından da önemli olduğunu düşünüyorum, sizin açınızdan da.

Başkanım “Altta spot şeklinde geçebilir, çok önemli.” dedi. Bizim sahada gördüğümüz, insanlar, özellikle kadınlar hem haklarını çok bilmiyorlar hem de başvuracakları kurumları çok iyi bilemeyebiliyorlar. Bunun eğitimle alakası olduğu gibi, eğitilmiş kadınlarla da bir araya geldiğimizde onların da tam olarak konulara vâkıf olmadığını görüyoruz. Spot olarak geçmek mutlaka çok önemli. Az önce yine bir ŞÖNİM’imizde istatistiksel verileri aldık. İşte, şiddete uğrayan kadınların büyük bir kısmı eğitim düzeyi daha düşük kadınlar, bir kısmı da okuma yazma bilmeyen kadınlar.

MÜGE ANLI – Ne istediklerini söyleyemiyorlar çünkü.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Belki de ama istatistikler, istatistik verileri şu an bize bunu gösteriyor. Dolayısıyla sadece altta yazı şeklinde değil de eminim sizin onu çok güzel bir şekilde programınızın içine dercederek, yedirerek sunacağınız çok güzel yöntemleriniz vardır. Gerçekten sizin programınızda daha çok bu alanlara yer vermeniz bizim açımızdan çok önemli. Bizim sizden genel talebimiz bu.

MÜGE ANLI - Teşekkür ediyorum, seve seve.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Habibe Hanım buyurun.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Ben de teşekkür ediyorum. Öncelikle Komisyonumuza hoş geldiniz diyorum.

Gerçekten bu televizyonculuğun, televizyon yayıncılığının toplum üzerindeki etkisini hepimiz biliyoruz. Benim izlenimim şu: Özellikle sizin programlarınızda kim konuşursa hepsinin “Müge Anlı adalet dilini kullanıyor.” ifadesi var. İşte, karşıdaki vaka bazlı olaylarda “Sürekli haklının yanında duruyor.” şeklinde bir tespit var halkta. Büyük bir hayranlıkla da bazen bu dile getiriliyor. Vaka bazlı değil de -özellikle az önce Çiğdem Vekilim de dile getirdi- genele dercedilen bir dilin yaygınlaştırılıp bunun bütün televizyon yayıncılığında kullanılması konusunda nasıl bir yol izlenir, deneyimli yayıncı olarak size sormak isterim.

Sağ olun.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Ben çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kara, buyurun lütfen.

ESİN KARA (Konya) - Öncelikle programımıza, Komisyonumuza hoş geldiniz. Daha öncesinden de tanışıyoruz ve sizinle bazı konularda beraber çalışmalarımız oldu.

MÜGE ANLI - Yasa tekliflerinde bulundunuz. Sağ olun, çok teşekkür ediyorum.

ESİN KARA (Konya) – Yasa tekliflerinde bulundum. Özellikle, Çağla’nın olayıydı. Cinayet davalarında cinayetin üzerinden yirmi yıllık bir zaman aşımı geçtikten sonra katil çıkıp “Ben öldürdüm.” dese bile tutuklanmıyor. Biz vermiş olduğumuz kanun teklifinde yirmi iki yıl öncesinde dayısı, annesi ve babası tarafından öldürülen bir genç kızımızı konu almıştık, örnek olay vermiştik. 1 yaşında evladı vardı, o evlat 22-23 yaşına geldi ve annesinin haklarını ararken CİMER’e gelen bir şikâyet, bir ihbar sayesinde aile yıllardır çocuğu taşındıkları evlerde önce bahçeye gömüyorlar, kemikleri çıkarıyorlar, evlerinin bodrumunda nereye taşınırlarsa taşıdıkları ortaya çıkmıştı. Olayın üzerinden yirmi iki yıl geçtiği için ve kabul de ettikleri hâlde Bakanlık “Tutuklansın.” dedi ama kanunlar “Salınsın.” dedi, anne de dayı da baba da hiçbir şekilde tutuklanmadı. Biz burada demiştik ki: “Kamu vicdanını yaralayan şeyler hukuka uygun olmamalı.” Çağla’nın da annesinin böyle bir mücadelesi vardı Müge Hanım’ın programında. Biz de “Ne yapabiliriz?” dedik. Evet, Çağla’ya yönelik bir şey yapamıyorduk çünkü kanunlar lehe olarak geriye doğru ilerler, aleyhe olarak geriye doğru ilerlemez yani çıktıkları tarihten

itibaren ondan sonraki olacak olaylarda değerlendirilecekti. Hatta başsavcılık ziyaretimizde bunları da sayın başsavcılarımıza Ankara’da bildirmiştik. Milliyetçi Hareket Partisinin bu konuda bir kanun teklifi var. Özellikle, cinayetlerde sadece bir cinayetin alınması yani bunda zaman aşımı kavramının olmaması, katil otuz yıl sonra da ortaya çıksa cezasını bulsun istemiştik.

Şimdi, kadına yönelik şiddetle ilgili olarak ben de şunları söylemek istiyorum: Evet, eğitim seviyesi fark etmiyor, birçok kadın şiddete uğruyor ama önemli olan kadınların kalkıp da “Ben bu şiddete uğradım.” diyebilmesi, cinsel dahi olabilir. Bunlarda maalesef hep utanan ve saklayan kadın oluyor. Kadınlar kırsalda -özellikle şehirde demiyorum ama- haklarını bilmiyor. Biz özellikle Konya’nın ilçelerini gezerken köylerde, kasabalarda kadınlar sessizce yanıma yaklaşıyor “Ben eşimden dayak yıyorum, çocuklarımla birlikte nereye sığınabilirim?” Tabii, biz bunları tek tek aydınlatıyoruz ama sizin gibi milyonların izlemiş olduğu bir hanımefendinin “Bakın, dayak mı yediniz; şuraya başvurabilirsiniz, karakola gidebilirsiniz, oradan ŞÖNİM’lere gidebilirsiniz, buradan sizler alınacaksınız, altı ay ya da uzatma da verilebiliyor, evlatlarınızla birlikte bakılacaksınız.” şeklinde programlarınızda bu konularda bir iki dakikalık söylemlerinizi olursa, emin olun, belki birkaç kişinin bile o anda dayaktan ya da cinayetten kurtulmasına vesile olabileceğine inanıyorum.

Programınız konusunda şunu söyleyeceğim: Evet, gündüz kuşağındaki programlara en çok eleştiriyi yapan bir vekil olarak yemek, temizlik, çeyiz, ev programları çıktı. Maalesef bunlar, o evlendirme programlarının akabinde doğan programlar ve burada hep kurgusal şeyler yapılıyor. İşte, biz şunu söylüyoruz: Biz yemek yerken misafir olarak ne verildiyse ona teşekkür eden, o zahmete teşekkür eden bir milletken gelip ucundan alıp geri itip “Ben bunu beğenmedim.” israfa yönlendiren, kötüyü gören, bardağın boş tarafını gören, herkesi eleştiren, onun zevkini beğenmeyen, onun eşyasını ucuz bulan... Bizi böyle bir toplum hâline getirerek aslında bu programlarda ailenin köküne dinamit sokuyoruz, çocuklarımıza bunu aşıyoruz. “Yemekteyiz” programındaki gibi, artık bir şey yaptığınız zaman çocuğunuz bile “Bu olmamış, ben bunu yemem.” diyor; artık bunlardan kaçınamazsınız çünkü televizyonda bunu görüyor. Televizyon tabii ki insanları en etkileyecek araçlardan bir tanesi, bunun evlerimizde de sürekli olacağını düşünüyorum. Özellikle de isyanımız bu tarz programlara. Evet, siz alanınızda gerçekten bizim gözümüzde çok başarılısınız ve gerçekten bu alanda kıyaslanamaz ya da tartışılmayacak bir konumdasınız, bize de katkınızın olacağını düşünüyorum.

Siz programınızda “Şiddet nasıl çözülür? Nasıl biter, sorun nedir?” şeklinde kadınlara çağrı yaparsanız 1 milyon kadından cevap gelirse inanılmaz bir veri olabilir bize. Bakın, bunu arkadaşlarım şimdi bana iletiler, uzman arkadaşlarım...

MÜGE ANLI - Evet, lütfen bununla ilgili bir şey yapın, çok güzel bir teklif. Hatta ben bugün söyleyecektim de, ben sosyal medya kullanıcısı değilim; ben de bunu çok önemsiyorum. Eğer sizin varsa böyle bir... Mesela “Nereye yazsınlar?” gibi bir... Instagram’dan mı, Twitter’dan mı?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şöyle yapalım: Bu konuda uzman arkadaşlarımız çalışmasını yapsın, Müge Hanım’a biz teklifimizi söyleyelim. Programda bu Komisyona katıldığını ve bu Komisyonun yaptığı çalışmalardan bahsedildiğini söyleyebilir ve sonrasında bununla ilgili bir WhatsApp hattı oluşturabiliriz; WhatsApp hattına çözümler, öneriler şeklinde cevaplar alabiliriz. Uzmanlarımız çalışıyor bu konuyu, Gökçe Hanım, Burcu Hanım, Buse Hanım, Yasemin Hanım...

MÜGE ANLI – Harika olur. Mesaj da olsun, mesela benim annemin WhatsApp’ı yok mesela.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, mesaj, SMS... Çok önemli bir şey söylüyor Müge Hanım. Biz, mesela, KADES uygulamasını akıllı telefonlarımıza indiriyoruz ama akıllı telefonu olmayanların KADES’i indirme imkânı yok. Mesela, KADES’i söyledikten sonra akıllı telefonu olmayanlar için çözüm olarak neler yapabiliriz?

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) - Keçiören'deki kadın öyle demişti hatırlarsanız: "Akıllı telefonum yok, o yüzden indiremiyorum; hatta "Telefonum mu yok." dedi, bir şey söyledi.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, bir tanesi "Telefonum da yok." dedi.

ESİN KARA (Konya) – Müge Hanım, bunların hepsinin sizin tarafınızdan söylenmesi önemli.

MÜGE ANLI - Her gün söyleniyor zaten çünkü bizim programda böyle uzmanlar da var. Bakın, ben size çok açık bir şey söyleyeyim: Televizyonlara bu kadar bel bağlamayın.

ESİN KARA (Konya) – Yok, bağlamayız.

MÜGE ANLI - Sizin devletin kaç tane kanalı var? "Devletinizin" derken bizim devletin -yani şimdi Hükümet olarak söylüyorum- kaç kanalı var TRT'nin?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şöyle: Devletimizin...

MÜGE ANLI – Yani aslında Hükümet olarak söyledim ama yani devletin kaç tane kanalı var?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, şöyle: TRT devletimizin yayın organı ve TRT 1, TRT 2, TRT3, TRT KURDÎ, TRT Diyanet, Avaz, dâhil olmak üzere birçok ayrı kanalları var TRT Haber başta olmak üzere.

MÜGE ANLI - Herhâlde 20 yakın kanal vardır yani.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Müge Hanımcığım, biz televizyonlarımıza bel bağlamıyoruz.

MÜGE ANLI - Ben çok açık bir şey söyleyeceğim. Ben bir televizyoncu olarak da söylemiyorum, ne olur yanlış anlamayın yani.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Biz bugüne kadar -biraz evvel ilgili kurumları söyledik- medyanın, bütün kanalların yöneticilerini, sizin genel müdürlerinizi -sadece TRT'nin değil- aynı zamanda FOX TV'nin de aynı zamanda SHOW TV'nin de haber kanallarının ya genel müdürlerini ya da CEO'larını davet ettik.

MÜGE ANLI – Biliyorum, biliyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – En üst yöneticilerini ve sivil toplum örgütlerini... "Diziler" dediniz ya siz, bu hoş gök kubbenin altında kadına yönelik şiddetle ilgili kimsenin söylemediği cümle kalmasın ve bunları toplayıp rapor hâline getirelim. Televizyon da bu çözüm araçlarımızdan sadece bir tanesi. En önemlisi, herkesin direkt söylediği hem sorunun menşei eğitim, eğitimsizlik hem de çözümün en önemli aracı eğitim. Eğitimli kadın da şiddeti görüyor, eğitimli erkek de şiddet uyguluyor. Dolayısıyla şiddetin o manada eğitimle ilgili, uygulanmasıyla ilgili bir şeyi yok. Sizin söylediğiniz devletimizin var olan TRT'si bu konuda azami hassasiyeti gösterdiğini ve bu konuda kamu spotlarını yayınladığını, bizim bu konuda önerilerimize de açık olduğunu, programlar yapabileceklerini söyledi. Diğer bütün kanallarımız, televizyon kanallarının tamamı millete mal olmuş vaziyette, herkes dinliyor, herkesin buna bir katkı sunması lazım. Çözüm araçlarımızdan, paydaşlarımızdan, ortak çözüm ortaklarımızdan bir tanesi de medya; medyanın en önemli ayağı televizyon. Biz, kurumlarımızla çözümlerimizi üretiyoruz, üretmeye gayret ediyoruz. Sadece bu Türkiye'yle alakalı bir mevzu değil, tüm dünya rakamlarını da biliyorsunuzdur. Dünyada en az gelişmiş ülkelerde de var...

MÜGE ANLI – En gelişmiş ülkelerde de var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – ...en gelişmiş ülkelerde de bu maalesef var. Dolayısıyla bu konuda devletin kadına yönelik şiddeti çözmek için uyguladığı herhangi bir proje, model yok; olsa alıp getireceğiz, buraya tak diye koyacağız ama yok. Bir çalışma başlatılıyor, proje başlatılıyor, devam ettiriliyor. Evet, dolayısıyla televizyonlara tamamen yüklemiyoruz. 100 konduğumuz arasında bir tanesi de Müge Anlı. Bütün arkadaşlarımızı davet ediyoruz, hepsi ayrı ayrı bizim için çok kıymetli. Sizin de

bize sunacağınız katkı bu anlamda çok kıymetli; vereceğiniz mesajlar, verdiğiniz mesajlar bizim için önemli ve -arkadaşlarımızın söylediği, benim de söylediğim- başvuru yollarının sizin aracılığıyla kadınlara ulaşması çok önemli.

Arkadaşlarımız söyledi, geçen gün Keçiören'deydik, parkta tatbikat yaparken bir grup kadın parkta oturuyorlardı “Biliyor musunuz şiddete maruz kaldığımızda...?” dedim. “Biliyoruz.” diyenler vardı, “Bilmiyoruz.” diyenler vardı “Haberimiz yok.” diyenler vardı.

MÜGE ANLI - KADES'ten?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – KADES'ten yok, ŞÖNİM'den yok, konukevinden yok, birçok şeyden haberi olmayan kadınlarımız var. Dolayısıyla kadınlarımızın bundan haberdar olması belki şiddeti önleyebilecek en önemli mekanizmalardan bir tanesi. Bugün mağdur kadınlarımızı dinlediğimizde çok önemli bir cümle söyledi, çok önemli bir cümle; bunu Gülseren Budayıcıoğlu da söylemişti: “Şiddet bir kez atılmaya görsün mutlaka ardı geliyor.” İlk tokat... Bugün bir kadının söylediği, bir tokat atıldığında o tokadın devamı gelmemesi için sizin koymanız gereken refleksten bahsettim. Bir geldi mi devamı mutlaka geliyor. Dolayısıyla bu tarz bilgileri de paylaşmanız bizim için fayda gösterir.

ESİN KARA (Konya) – Başkanım, bir de ufak bir şey eklemek istiyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Esin Hanım, buyurun.

ESİN KARA (Konya) – Şimdi, mesela, dayağı, şiddeti uygulayan adam bir haftalık -atıyorum- hapse girecek ya da gelemeyecek evine, bir haftalık hapse atılacak. Şiddeti uygulayan 2'nci kere uygulayacak ya, çıktığı zaman yedi gün içerde kalmanın acısını daha fazla çıkarma ihtimali var kadından. Geldiği zaman bu sefer “Bak sen beni yedi gündür nerelerde yatırıyor sun; işimden, gücümden oldum.” deyip bir posta da oradan geçirebilir diye düşünüyorum yani o ihtimal de var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Müge Hanım, biraz evvel “Televizyonlar en önemli ya da tek çözüm olmasın.” dedi. Devlet kurumlarımızın yapmış olduğu çok önemli çalışmalar var. Komisyonumuzda bunları defaatle konuştuk, bugün bir kez daha zaman almasın diye bahsetmiyoruz. İnşallah, raporumuzun neticesinden –arkadaşlar, raporumuzu da Müge Hanım'a gönderelim- çok istifade edeceksiniz bize destek olmak adına.

Yelda Hanım...

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Müge Hanım, Komisyonumuza hoş geldiniz. Çok uzun yıllardan beri televizyon programı yapıyorsunuz, ne kadar olduğunu bilmiyorum.

MÜGE ANLI – Otuz bir yıldır.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Oldu mu? Yirmi var mı diye düşünüyordum ama otuz bir beklemiyordum, maşallah.

Özellikle çok önemli cinayetlerin aydınlanmasına da gerçekten vesile oldunuz. Özellikle Türkiye gündemini yakından ilgilendiren, gündem olan bir “Palu ailesi” vardı. Haber bültenlerinde ve diğer programlarda da günlerce konuşuldu, tartışıldı. Yıllardan beri bu işin içinde olan bir programcı olarak sizin gözünüzden ve sizin bakış açınızdan sizi gerçekten çok derinden etkileyen, unutamadığımız bir olay var mıdır? Çünkü artık o kadar çok bu tarz programlar yapıyorsunuz ama “Bu kadarına da pes.” dedirten bir olay hatırladınız mı? En çok etkileyen olay nedir, onu merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

MÜGE ANLI – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tuba Hanım...

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Sadece şunu sormak istiyorum: Çözüm önerileri olarak sadece bu adaletin uygulanması ve eğitim mi? Başka bize söyleyeceğiniz var mı?

MÜGE ANLI - Ekonomi düzelecek, herkes eğitim alacak; kadınlar da erkeklerle eşit şekilde hayatın içinde yer alacak, eğitim alacak, parasını kazanacak, diyorum ya onu sabaha kadar konuşabiliriz yani orada çok şey...

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Ama öncelikle siz...

MÜGE ANLI - Ben, öncelikle küçük yaştaki çocukların eğitimi ve cezanın... Yani “ceza” dediğim şu anı engelleyebilecek bir şey, şu an biraz önünü alabileceğimiz bir şey. Eğitimse uzun yıllar evet ama en lazım şey diye düşünüyorum, yoksa oturur sabaha kadar anlatırız.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Müge Hanım, biraz evvel söylediğiniz ile şimdi söylediğinizi birleştirerek bir şey sormak istiyorum: 6284’e istinaden alınan önleyici kararlardaki tedbir kararlarına ya da uzaklaştırma kararlarına uymuyorlar.

MÜGE ANLI - Ve bunun üzerine hapis cezası çıkıyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet.

MÜGE ANLI - Hapis cezasına erteleme veriyorlar, yatmıyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Zorlayıcı hapis cezası var.

MÜGE ANLI - Yatmıyorlar.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Mesela var mı?

MÜGE ANLI - Mesela üç gün zorlayıcı hapis cezası var. Buradan adliye yakın, gidin size onlar da söylesin.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, biz adliyede yatan. Kaç günden beri adliye koridorlarında...

MÜGE ANLI – Vermişlerdir.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Gökçe Hanım Adalet Bakanlığımızın temsilcisi, Aile Bakanlığımızın temsilcisi, RTÜK temsilcimiz, uzmanlarımız, Jandarma Albayımız İçişleri Bakanlığımızın temsilcisi, Milli Eğitim Bakanlığımızın temsilcisi var burada.

MÜGE ANLI - Yatmıyorlar. Bakın, ben isim vermeyeceğim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Gökçe Hanım, hemen söyler misiniz?

MÜGE ANLI - Ben isim vermeyeceğim. Bir başsavcı vekili...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bir saniye, müsaadenizle, Adalet Bakanlığımızdan hâkime hanım bize bilgiyi versin.

ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ GÖKÇE BAHAR ÖZTÜRK - Şu şekilde belki bir düzeltme yapabiliriz: Şimdi, zorlama hapsi koruyucu karar ve önleyiciler ihlal edildiğinde veriliyor. Eğer usule uygun bir tebliğ yapıldıysa yani kişinin bu kararı ihlal ettiğinde zorlama hapsine tabi tutulacağına ilişkin bir karar verildiyse bu karar verildiği an infaz edilmek zorunda. Sizin bahsetmiş olduğunuz genel İnfaz Kanunu’ndan kaynaklanan cezaların indirimi ve verilen cezanın belli bir sürelik kısmının açık cezaevinde çekilmesi nedeniyle oluşan ceza.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ondan bahsetmiyor ama.

ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ GÖKÇE BAHAR ÖZTÜRK – O, bunun için geçerli değil.

MÜGE ANLI - Hayır, hayır. İşte, en son Şilan diye bir kız vardı, bizim programa geldi, kocası taksiye bindirdi, kaçırdı. İşte, onun kocasının da vardı, adam gitti kaçırdı. Ondan evvel de kadının onlarca aldığı rapor var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Üç günlük zorlama hapsi var mıydı?

MÜGE ANLI - Bir sürü, ayağına kelepçesine kadar vardı.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Elektronik kelepçe de vardı.

ADLI DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ GÖKÇE
BAHAR ÖZTÜRK – Yakalanabiliyor mu peki bu adam?

MÜGE ANLI - Kelepçesi varsa yakalanacak. Mesela, en son kelepçe takılmış, arada bir gün kelepçe takılmasıyla ilgili karar geç çıkmış, o gün de gitti, karısını kaçırdı. Hâlâ da çocuğu kaçırıldı, kadın çocuğunu bekliyor.

ADLI DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ GÖKÇE
BAHAR ÖZTÜRK - Tebliğ edilemediği için o problem... Yani orada o kişinin bu karar hakkında bilgi sahibi olması gerekiyor.

MÜGE ANLI - Ben size kendi adıma çıkarttığım kararları vereyim hanımefendi, ben hapis yatırtmadım. O zaman ben size çıkışta vereyim yani sonuçta yatmıyorlar. Zaten önemli olan 3 tane, 5 kişinin yatması değil, bunu genel olarak yatıyor.

Bakın, ben size bir şey söyleyeyim mi? Aslında -çok özür diliyorum- ben Komisyon üyesi olsam, ben ne yaparım biliyor musunuz? Gidelim, şurada Taksim Meydanı'na oturalım, çevirelim 10 adam -ben hayata böyle bakıyorum- “Kardeşim, sen şimdi burada şu kadına tokat atsan cezaevine girer misin?” diyelim, bakalım kim “Girerim.” diyecek? Kadına da soralım “Şimdi seni kocan dövdü, cezaevine atarlar mı?” diyelim; kadınların hepsi diyecek ki: “Atmazlar.” Toplumdaki inanış bu. Toplumda cinayet işleyenin bile salıverildiğine dair bir inanış yok mu zaten? Bunu uzaylı gibi bir tek ben söylemiyorum, bunu zaten hepimiz biliyoruz. Adam yirmi dört yıl ceza almış -daha geçen gün geldi- dört yılda çıkmış, benim programıma gelmiş, ben bile şaşırdım. “Sen nasıl dört yılda geldin?” dedim. “On iki yıla indirildi, on iki yıldan sonra açık cezaevine girdim.” dedi. Var hatta, bunu ne yazık ki bazı internet siteleri de kötü kullanıyorlar, aslında bence kötü kullanılmamalı, bundan bir ders almalıyız. Oradan açık cezaevine girmiş, oradan sekize inmiş, coronadan sekiz dörde inmiş, yirmi dört yıl almış, dört yılda çıkmış ve benim programıma gelmiş. Yani şimdi, bunlar gerçek, bunları ben uydurmuyorum ki ben bilmiyorum da.

Geçen bir başsavcı yardımcısı hatta dedi ki: “Müge Hanım, bugün çok mutluyum, bir adam çocuğa tacizde bulundu, tutukladık, ettik, en az yirmi yıl yatacak.” Dedim ki: “Sayın başsavcım bu çabanızdan dolayı çok memnunum fakat bu kadar yatmayacak.” “Nasıl?” dedi. Dedim ki: “Bakın, şöyle, şöyle, şöyle.” “Hayır, Müge Hanım, öyle değil.” dedi, benimle kendisi iddialaştı. “Açın infaza.” dedim. İnfaz savcısına açtı “Nasıl yani, nasıl yani, nasıl yani?” Benim dediğim de yarısı çıkmış çünkü aslında her gün bu ülkede af var, her gün infaz yasaları değişiyor ve herkes affoluyor. Biz bilmiyoruz, infaz yasaları değiştikçe insanlar dışarıya çıkıyor arkadaşlar, hepimiz bu ülkede yaşıyoruz, bunlar gerçek. Hani “Birisini de kral çıplak.” diyor, hep de diyen ben oluyorum, hep de benim başım belaya giriyor ama girsin girdiği kadar, sonuçta ben doğru söylüyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, başınızın belaya girmesi...

MÜGE ANLI - Bu, sizinle ilgili değil yani ekranda da öyle.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Estağfurullah.

MÜGE ANLI – Beğenin beğenmeyin ama gerçek bu. Yani yirmi dört yıl ceza alan birisini dört yılda çıkıyorsa ben, vatandaş olarak buna isyan ediyorum tabii ki.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Müge Hanımcığım...

MÜGE ANLI – Özür diliyorum. Hanımefendiye söylüyorum, o yüzden beni aile içi şiddet çok üzüyor. Mesela, babasını öldüren bir kızımız var, ben hâlâ okumasına katkıda bulunuyorum -ama kızın psikolojisi de iyi değil, bir taraftan psikiyatri desteği vermeye çalışıyoruz- dershaneye yazdırdım,

üniversiteyi kazandı -Konya’da hatta, Gizem’i biliyorsunuz- desteğimiz de var, yurda da yazdırdık. Vallahi, kızın da psikolojisi bozuk, inşallah düzelecek. Annesi de cezaevinden çıktıktan sonra yeni bir hayat kurmaları için... Ben, o tip olaylara çok üzülüyorum, geri kalanları artık... Biraz insanlar orada kendi yaptıklarının da cezasını çekiyorlar ama işin içine çocuk girdi mi, çocuk ceza aldı mı ona insanın yüreği dayanmıyor.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Her şey değişiyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şimdi, yargı ve adli süreçle ilgili tespitleriniz tabii ki önemli, bunları çokça konuştuk. Adalet Bakanlığımız, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulumuz, Yargıtayımız, üst mahkemelerin verdiği kararlar dâhil olmak üzere hukukçu arkadaşlarımız -bugün Komisyonumuzun yarısı burada, diğer yarısı Ankara’da- buradaki arkadaşlarımızla birlikte yüksek mahkeme üyelerini de dinlediğimizde onlara söylememiz gereken, sizin bugün bize söylediğiniz endişeleri biz orada çok net ifade ettik. Adli sürecin maalesef uygulamalar esnasında kaynaklanan sorunları, problemleri...

MÜGE ANLI – İnfaz Yasası...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – ... İnfaz Yasası’yla yaşanan sorunları, özellikle sizin söylemiş olduğunuz zorlama, hapis cezalarında üç günden başlayan ve bunların infaz zorunluluğuna rağmen uygulanmıyor olmasını, sizin söylemiş olduğunuz bu cümleyi çok önemseyerek altını çiziyorum. Gökçe Hanım, bana bununla ilgili notu hazırlıyorsunuz. “Özellikle kadına yönelik şiddette uzaklaştırma kararlarına, tedbir kararlarına rağmen uymadıkları için üç gün ya da daha fazla ceza uygulananlara neden bu cezayı uygulamadığımızı ya da var mı böyle bir vaka?” diye Adalet Bakanımıza soracağız, mesaj atacağız.

İkinci söyleyeceğimiz konu ...

MÜGE ANLI - En son, bir kadını ben çıkarmadım, FOX TV’ye çıkmış galiba, kadının kocası 102 yerinden mi ne kesmiş. İnanılmaz bir şey ya, kadın dikişli dikişli televizyona çıkmış, kaç tane de uzaklaştırma kararı var. Gene işte dışarıda, gene kadını ...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Müge Hanım, şimdi, istatistiklerimizde şöyle bir bilğimiz var: Kadına yönelik şiddet en çok ailesi tarafından görülüyor. Bu, aile içi şiddet bazı verilerde yüzde 70, bazılarında da yüzde 80. Bugün ŞÖNİM’de dinlemiş olduğumuz sunumda, aile içi, eşten, babadan, abiden, kardeşten görülen şiddet oranı yüzde 80. Görülen bu yüzde 80 şiddetin başvuru yol ve yöntemlerine baktığımızda, bu yüzde 80’in yüzde 70’inde kolluk kuvvetleri aracılığıyla vatandaşımız, kadınlar, mağdurlar başvuru yapıyor. Oradaki en önemli vaka, yüzde 70 şiddete maruz kalan kadınların yüzde 10’u sadece tedbir kararına rağmen şiddete maruz kalıyor, yüzde 70 kadının sadece yüzde 10’u. Yani şiddete maruz kalan bütün kadınların sadece yüzde 10’u tedbir kararına rağmen cinayete kurban gidiyor; sadece yüzde 10’u tedbir kararına rağmen cinayete kurban gidiyor. Dolayısıyla 6284’ün uygulanmasıyla alakalı, kadınların bu yasayı bilmesiyle alakalı bizim çok ciddi manada yaygın medyayı da kullanarak paylaşmamız gerekiyor. Tedbir kararı, önleyici karar, koruyucu kararlar kadınların... Sizin söylemiş olduğunuz tespitler, çok net katıldığımız tedbirler var ama bu esnada da eş zamanlı bu bilgilendirmeyi yaygın bir şekilde yapmamız gerekiyor.

MÜGE ANLI - Lütfen, ben de sizi davet ediyorum programıma, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde buyurun, gelin, lütfen siz gelin ve kadınlara da ...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – 8 Mart, seneye.

MÜGE ANLI - Yok, hemen gelin istiyorsanız, önümüzdeki hafta gelin. Önümüzdeki hafta gelin lütfen. Ben çok memnun olurum.

ALBAY ÖZLEM YILMAZ - 25 Kasım var Başkanım, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü.

MÜGE ANLI – Hangi gün?

ALBAY ÖZLEM YILMAZ - 25 Kasım.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Daha anlamlı bence.

MÜGE ANLI - Yani tarihlere öyle çok takılmamak lazım. Bak, kasımdaymış. Siz lütfen gelin çünkü sizin ağzınızdan duymak benim için de şöyle çok önemli: Aynı Esin Hanım'ın dediği gibi “Gelin, başvurun, başvurduğunuz zaman bu insanlara gereken yapılacaktır. Biz de devlet olarak bu insanları alacağız, gerekiyorsa hapse de atacağız, gerekiyorsa yanınıza da yaklaştırmayacağız, siz orada mağdur da olmayacaksınız, size de yardımcı olacağız. Bu şeyi de şöyle yapabiliriz.” diye lütfen sizden dinlesinler, ben çok mutlu olurum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – İnşallah, memnuniyetle konuşalım, arkadaşlarımızla zamanın uygululuğuna bakalım.

MÜGE ANLI - Ben çok memnun olurum. En azından birinci ağızdan... Bundan korkan, kocasının tutuklanmamasından endişe eden...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Komisyon çalışmalarımız esnasında bütün televizyon programlarımızın, haber programlarımızın tamamı davetlerini yaptılar ama özellikle televizyon programlarına çıkmamamızın en önemli sebebi şuydu: Komisyonun çalışması esnasında üzerine herhangi bir gölge gelmesin, “Şu programda şöyle, böyle.” denmesin. Komisyon toplantılarımız 4 Kasımda bitiyor; nasip olsun, 4 Kasımdan sonra raporlarımızı görüşelim. Ben Müge Anlı'ya ...

MÜGE ANLI - Hepiniz birden gelin, hiç benim için şey değil “Bu kadar kadın milletvekili sizin için burada.” diyeyim, ben çok memnun olurum. O zaman sizden de insanlar bir güvence alsınlar, alınabilecek, gidilebilecek falan... Sözüm şurada yanlış anlaşılmasın: Ben hâkimlerin de karar vermediğini söylemiyorum yalnız, onu söyleyeyim; hâkimler de kararlarını veriyorlar yani o kısımda da hiçbir sıkıntı yok. Ben ondan sonraki kısımdan bahsediyorum, ondan sonraki kısımda... Yani diyorum ki...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bu bana enteresan geliyor. Hâkim kararı veriyor, üç günlük hapis veriyor...

MÜGE ANLI - Üç ay veriyor, altı ay veriyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, tedbiri bozduğu için...

MÜGE ANLI - Evet veriyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – ...uzaklaştırmayı bozduğu için “zorunlu hapis” diyor. Üç gün zorunlu hapse alıp, kolluk kuvvetleri bulup götürüp infazını yaptırmaları lazım.

MÜGE ANLI - Ona mutlaka bir bahane çıkıyor, O onu erteliyor, onun avukatı başka bir itirazda bulunuyor, ötekisi berikisi, başka bir şey... Onun, süreci uzun ama sakın “Hâkimlerimiz verilmedi.” gibi bir şey söylemiş olmayayım. Zaten asayiş çok iyi, mesela İstanbul'daki. Onların da kadından sorumlu bir alanı var, gidip hemen yirmi dört saat içinde alabiliyorsunuz. Ben bunu programda da söylüyorum. Bunu birçok avukat da bilmiyor enteresan bir şekilde. Savcıya gitmeden önce direkt polise giderseniz o ilk yirmi dört saat tedbir uyguluyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Müge Hanımcığım, şöyle bir şey yapabiliriz: Bizim, karakollarımızda kadına yönelik şiddeti önleme bürolarımız var.

MÜGE ANLI – Geliyorlar bana, bizim emniyet müdürümüz hep bana gönderiyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, orada bu görüntüler çekilsin. Bizim, mesela, tatbikat görüntülerimiz var. Geldiğimizde, o tatbikat görüntülerini kamuoyuyla daha yoğun bir şekilde paylaşabilelim. Her gittiğiniz karakolda “Korkmayın, gidebilirsiniz, orada sizi uzmanlar bekliyor. Eğer oraya gitmiyorsanız, adliyeye gidiyorsanız orada mağdur ön bürosu var, oraya sizi alabiliyorlar.” denebilir.

MÜGE ANLI - Bununla ilgili belki bir film de çekmek lazım.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) - Kamu spotu şeklinde bir şey yapılabilir, kısa film gibi.

MÜGE ANLI - Evet, kamu spotu çekerseniz mesela onu insanlar...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kamu spotlarının izlenme oranı çok düşük. Biz konuştuk Aile Bakanımızla da...

MÜGE ANLI - Biraz geç yayınlıyorlar anladığım kadarıyla. O yüzden “Fazla bel bağlamayın.” dediğim noktalar bu. Ben size gerçeği söylüyorum, gerçeği söylüyorum yani.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sizin söylemenizle biz bir cana dokunabilirsek o can çok kıymetli.

MÜGE ANLI - İnşallah.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Herkes için aynı şeyi söylüyoruz, her kurum için. Bugün gittiğimiz kurumlarda gördüğümüz eksiklikleri -arkadaşlarım, uzmanlarımız yanlarımızda- nasıl söylediğimizi biliyorlar. Medya ve televizyon konusunda da taleplerimizi...

Sizi tebrik ediyorum, gönülden tebrik ediyorum. Biraz evvel RTÜK Başkanımız Ebubekir Bey’le konuştuk, selamları var.

MÜGE ANLI - Aleykümselam. O da hep ayırır zaten.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – “Alanının en iyisi” der.

MÜGE ANLI – Sağ olsun, o da hep ayırır zaten.

Size şöyle söyleyeyim. Tapuya aile şerhi konulmasını bile ülkenin büyükçe bir kısmı benim programımda öğrenmiştir. Ben, o yüzden... Bakın, ben iletişim fakültesi mezunuyum, otuz bir yıldır bu işin içindeyim. Her yaptığım program da çok izlendi, sağ olsun, halk da teveccüh gösterdi çünkü ben insanları çok seviyorum, bu karşılıklı bir duygu. Sadece program yapmak için yapmıyorum, biraz fazla işin içine katılıyorum, karakterim bu yani huyum bu, sokakta da bir şey olsa öyle.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama Müge Hanımcığım, bütün başarılar orada geçer.

MÜGE ANLI - Ama ben bunun üzerine o yüzden hukuk okudum mesela.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – İçselleştirmedığınız hiçbir sorunu çözemezsiniz, çözsünüz de başarılı olamazsınız.

MÜGE ANLI - Evet, ben iyi olsun istiyorum herkes.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Siz, bir, yaptığınız işi seviyorsunuz.

MÜGE ANLI - Evet, çok seviyorum, özeniyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – İki, yaptığınız işi önemsiyorsunuz ve içselleştiriyorsunuz. Doğru söylüyorsunuz, “Müge Anlı’nın kaç televizyon programını seyrettiniz?” diye sorarsanız, cevabım beni de üzer. Yani baştan sonra hangi programı seyrettim, falan filan...

MÜGE ANLI - O yüzden, size şöyle çok katılıyorum. Mesela bu sosyal medyada saatlerce yayın yapıyor. Birine kızdığı şeyin bir cümlesi konuluyor. Ben bile kendime bazen diyorum ki: “Arkadaşlar ben gerçekten böyle şeyler mi söylüyorum?” Orada çıldırmışım mesela.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Değerli milletvekillerim, kıymetli Komisyon üyelerimiz; bugünkü misafirimiz Müge Anlı. Sayın Müge Anlı'ya tecrübelerini bizimle paylaştığı için, tespit ettiği sorunlara getirmiş olduğu çözüm önerileri için, kadına yönelik şiddetin ve aile içi şiddetin sonlanması adına verdiği mücadele ve hassasiyet için çok teşekkür ediyoruz. Televizyonun öğreticiliğini, programın öğreticiliğini bildiğimiz için biz de Müge Anlı'dan, özellikle kadına yönelik şiddetin, aile içi şiddetin önlenmesi için hem yasal düzenlemelerimizin hem kadını korumak amaçlı yapmış olduğumuz yasal düzenlemelerin televizyon programında bilgilendirmesini, ara ara kendi diliyle, o güzel üslubuyla kamuoyuyla paylaşmasını kendisinden arzu ettik. Bu vesileyle, katıldığı için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimize, kıymetli milletvekillerimize ve uzmanlarımıza teşekkür ediyorum ve toplantımızı kapatıyorum.

Teşekkürler.

Kapanma Saati: 16.41

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.30

BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)

SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

KÂTİP: Esin KARA (Konya)

(Serap Paköz ile Görüşme)

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli milletvekillerim, çok kıymetli misafirlerimiz; bugün kadına yönelik şiddetin önlenmesi için kurmuş olduğumuz Komisyonun toplantılarına devam ediyoruz.***)

Bugünkü 2'nci konuğumuz, yine sabah kuşağı ve öğlen kuşağında, televizyonlarımızda program yapan Serap Paköz Hanımefendi; onu dinleyeceğiz. Öncelikle Komisyonumuzun kurulduğu andan itibaren bugüne kadar yapmış olduğu çalışmaları hepimiz yakından takip ettiniz. Özellikle altını çizerek söylemem gerekir ki, insan hakları sorunu olan şiddet, özelinde kadına yönelik şiddet günümüzde uluslararası ve ulusal düzeyde birçok önlem alınmasına rağmen, ekonomik gelişmişlik düzeyi, kültür, coğrafi alan, dinî ve benzeri farklılıklar gösteren tüm toplumlarda maalesef hâlâ yaygın olarak görülmeye devam ediyor. Biz, 2002 yılından itibaren çok önemli yasal düzenlemeler yaptık. 2002 yılı öncesi 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, sonrasında çıkarmış olduğumuz 6284 sayılı Kanun, Anayasa'mız, özellikle 10'uncu maddemiz -kadına yönelik yapılan ayrımcılığın Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olmadığına dair yapmış olduğumuz düzenleme- Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu, İş Kanunu ve Borçlar Kanunu dâhil olmak üzere yaptığımız düzenlemeler kadının güçlendirilmesi, eğitiminin ve istihdamının artırılmasına yönelik yazılı metinlerimiz, uluslararası sözleşmelerle ilgili yapmış olduğumuz çalışmalar, politika belgelerimiz elimizi çok güçlendiriyor ama yazılı metinlerimiz çok güçlü olmasına rağmen, hâlâ uygulamadan kaynaklanan eksiklerimizin olduğunu da görüyoruz. Bu vesileyle, kurulmuş olan Komisyonumuzda bugüne kadar 100'e yakın kamu kurum ve kuruluşlarını, sivil toplum örgütlerini, medyayı ve alanda çalışan ilgili tüm kişileri dinlemeye gayret ettik.

Bugün çözüm aracı ve toplumun çok fazla şekilde vakit ayırdığı, kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet ve yaşanan travmalarla ilgili televizyon programı yapan programcılarımızı konuk ediyoruz. Serap Hanım'ın bugün bizlerle birlikte olmasından dolayı, zaman ayırdığı için kendisine teşekkür ediyorum.

SERAP PAKÖZ – Ben teşekkür ediyorum davetiniz için.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Toplumsal farkındalık yaratmak adına, özellikle şiddetin oluşmasını engellemek için kullanacağı dilin çok önemli olduğunu, şiddet oluştuğundan sonra kadınlarımıza nasıl başvuru yapmaları gerektiğini ve yasal haklarının neler olduğunu kendisi de televizyon programlarında kamuoyuyla paylaşırsa bizler bundan çok büyük mutluluk ve memnuniyet duyarız.

Biz bugün özellikle kadınlarımızın şiddete maruz kaldıktan sonra başvuru yollarını Serap Hanım'la paylaşım programlarında da gündeme getirmesini arzu ederiz. Özellikle mağdurun kendisi veya olayla ilgisi olmayan üçüncü şahıs, olayı gören bir başkası, komşusu veya yakını kolluk kuvvetlerine telefonla

Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

ihbarda bulunabilir, 112'ye çağrı yapabilir, SMS gönderebilir, CİMER'e başvuruda bulunabilir; şahsen kolluk kuvvetlerimize, polisimize, jandarmamıza başvurabilir, cumhuriyet başsavcılığına talimat yazıları ve başvurularını yapabilir. Ayrıca, İçişleri Bakanlığımızın, Aile Bakanlığımızın ve Adalet Bakanlığımızın ortak yürüttüğü KADES programlarını akıllı telefonlarına indirebilir, Aile Bakanlığımızın ŞÖNİM'lerine, konukevlerine başvuruda bulunabilir. Şiddete maruz kaldığı andan itibaren mekanizmamız çalışmaya başlıyor ve süreçlerini takip ediyoruz. Bu konuda sizin de hassasiyet gösterdiğiniz bilerek programlarımızda bunlara yer vermeniz bizim için çok önem arz ediyor.

Televizyon dünyasında haberci ve programcı olarak yıllara mazhar çalışan, emek sarf eden güçlü kadınlardan biri Serap Hanım'a ben tekrar hoş geldiniz diyorum ve tecrübelerini paylaşmak, televizyon programlarında karşı karşıya kaldığı konulardan çıkarmış olduğu dersleri, bizim özellikle şiddetle mücadelede yapmamız gerekenlerle ilgili önerilerini, tespitlerini, teşhislerini dinlemek üzere davet ettik.

Bu vesileyle, bir kez daha hoş geldiniz diyorum ve sözü Sayın Paköz'e bırakıyorum.

Serap Hanımcığım, buyurun, söz sizde.

SERAP PAKÖZ – Çok teşekkür ederim.

Öncelikle bütün katılımcıları sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Öznur Hanım'ın söylediklerini, bütün o başvurulacak yöntemleri yeri geldikçe programlarımızda gerçekten duyuruyoruz. Ancak “Şiddete maruz kalmadan önce ne yapabiliriz?”i belki daha çok konuşmak gerekiyor. 2020 yılında 470 kadın şiddete maruz kalmış, bir kısmı cinayete kurban gitmiş; bunun 180'i en yakını tarafından -bunu artık herhâlde sizler benden daha iyi biliyorsunuz yani malumun tekrarı gibi olacak ama- ya sevgilisi, hayat arkadaşı ya eşi, babası ya da abisi, erkek kardeşi tarafından. Sadece, kadınların yüzde 3'ü hiç bilmediği, tanımadığı bir erkek tarafından şiddete maruz kalıyor ve şiddete maruz kaldığında...

Ben, çok yakın tarihte, dün yaşadığım bir olayı paylaşmak istiyorum sizlerle. Beş yıldır evimde yardımcı olarak çalışan, haftada iki gün gelen bir hanımefendi var. Ben, biliyorum, evinde bir koca şiddetine maruz kalıyor. Defalarca kocasıyla konuştum, her seferinde “Ben uslandım.” dedi. Dedim ki: “Hayır, uslanmaz. Lütfen, bir şey yapalım.” Kandırıyor bir şekilde. Dün geldiğinde kolunda bir bıçak yarası, boynunda, boğazında tırmık izleri, öldüresiye dövmüştü. Bir de engelli oğlu var, 2 çocuğunu alıp bir akrabasının yanına sığındı. Şimdi, kadının derdi şu: “Serap Hanım, ben boşanırsam bu adam benim peşimi bırakmaz; gelir, beni bulur ve öldürtür. Ben, bir yere sakanırsam... Gider bir ev tutarım çocuklarımla çünkü zaten ben para kazanıyorum. Bu adam, evde oturuyor, öğlen biraya başlıyor, ben gittiğimde zaten dünya bir şey ve laf dinlemiyor, evde ne kadar makine, o bu varsa...”

Şimdi, şiddete uğramadan ne yapabiliriz? Bir kere ilkinde dahi belki de bu insanların cezaevi yerine bir rehabilitasyon merkezleri olması gerektiğini düşünüyorum, sadece öfke kontrolü olan erkekler için; kadınlar için de olabilir. Ben bugün karısı tarafından bıçaklanan bir adamı ağırladım ama çok az tabii ki bu. Erkeklerin cezaevinden çıktıktan sonra ya da uzaklaştırma kararından sonra çok daha agresif, saldırgan ve kadına karşı daha kin, nefret dolu geldiklerini artık görüyoruz yani bu alınan önlemler maalesef erkekleri durdurmaya, susturmaya yetmiyor. Evet, kadın şiddet gördükten sonra başvurabileceği mekanizmalar var; butonlar, panik butonları vesaireler...

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – KADES uygulamaları...

SERAP PAKÖZ - ...bunların hepsi var, bunları duyurduk ve bunları kullanan kadınlardan canını kurtaran da oldu ama çok azlar. O zaman, bir saç çekme, bir kolunu sıkma, bir itme gibi -fiziksel şiddetten bahsediyorum, psikolojik şiddete hiç girmiyorum bile- hareketin tekrarlanacağına, giderek dozunun artacağına ve bu hareketin ileride onların sakatlanmasına ya da ölümüne kadar varabilecek noktaya ulaşacağına bu kadınları ikna etmek lazım. Bu adam, X adam karısına, sevgilisine, bir kadına

şiddet nedeniyle cezaevine girmişse ya da bu suçtan dolayı bir suç dosyası oluşmuşsa ikinci bir kadın hayatına girdiğinde -tabii resmî bir beraberlikten bahsediyorum- önüne bu adamla ilgili bir not konmalı: “Senin evlenmeyi düşündüğün adam daha önceki eşini...” Bakın, 3 kere eşini öldürmüş adam çıktı ekranlarda konuştu ve 4’üncü eşini arıyordu. Bu adam kız kardeşine şiddet uygulamış. “Bak kardeşim, sen evlenmek istiyorsun ama bu adam karısını öldüresiye dövmüş.” Böyle raporlar gelebilmeli kadının önüne, adam kiminle evleneceğini bilmeli. Evlilikte göz muayenesi, genel muayene yeterli değil; asıl akıl sağlığı ve ruh sağlığı muayenelerinin çok dikkatli yapılması gerekmektedir. Hatta ve hatta bu tür insanların fiziksel engelli ya da zihinsel engelli çocukları olabiliyor, onları bile evlendiriyorlar; bakın, onları bile evlendiriyorlar. Bu çocuklar tecavüze maruz kalıyor, para karşılığında, “başlık parası” adı altında, o altında bu altında yeterli sağlık kontrolünden geçmiyor. Kadınlarımız bu konuya “aşk” diyorlar ve onun peşinden gitmeye çalışıyorlar, üç gün sonra kafa göz yarıyor, gene “Aşığım.” diyor, adam onu kandırıyor, 3’üncüde, 4’üncüde maalesef hayatını kaybediyor.

Kadınların bilinçlendirilmesinin yanı sıra, bu konuda biz üzerimize düşen ne varsa yapmaya hazırız; ben kendi adıma, ekibim adına, programım adına bunu söyleyebilirim; üzerimize düşen ne varsa. “Şunu duyurun programınızda.” dersiniz biz onu yaparız çünkü siz devletsiniz, siz bize ne dersiniz biz onu yapmak zorundayız, bu bizim görevimiz, bu toplumun bir bireyi olarak bu aynı zamanda bizim bir sorumluluğumuz. Bunun yanı sıra, ben şiddete uğradım, gitti, ceza alamadı, salıverildi; kırk gün yattı, salıverildi. Gazetelerde, basında, haberlerde, ana haberlerde biz bunu işleyemiyoruz, işlemiyoruz ama şöyle haberler: “45 yerinden bıçaklandı, bir ayda serbest kaldı.” Bu haberlerin belki önüne geçilmeli. Bu caydırıcı mı oluyor, yoksa özendirici mi oluyor, bunu sorgulamak lazım. “Ben 45 yerinden bıçaklarsam -ama ölmeyecek yerlerinden- demek ki ben bir ay sonra serbest kalabilirim.” Bu konuda basının çok duyarlı davranması lazım. Tabii ki toplumun haber alma özgürlüğü var, elbette alacak ama bir de içimizde psikopatların yaşadığını unutmayalım, bu insanları biz bilmiyoruz, yan binada komşumuzun karısıyla nasıl bir hayat yaşadığını. Dışarıda çok kibar, “Günaydın Serap Hanım, iyi akşamlar Serap Hanım.” ama ben gece sabaha kadar onların büyük kavgasını dinliyorum mesela. Bir gün bıçaklayacak mı kadını? Şikâyetle bağlı suçlar bunlar. Birkaç sefer polisi aradım ama sitede oturduğunuz için polis gelmiyor, gelemiyor “Önce site yönetimini haberdar edin.” diyor. Orada güvenlik var, güvenliğin böyle bir şeye müdahale etme hakkı yok, “Eğitilmiş insan şiddet uygulamaz.” diye bir şey yok. Dolayısıyla basının bu tür haberlerde biraz sağduyulu davranması lazım, haberlerini özendirici yapmaması lazım.

İki: “Gerçekten beni itti ve ben o can havliyle gittim karakola.” Bunun cezası bir ay. Aslında bu bir hapis cezası ama rehabilitasyon merkezi, tedavi görecektir orada. Eğer beni yaraladıysa altı ay tedavi görecektir orada, kurul raporuyla çıkacak oradan, öfke kontrolünü öğrenecek. Kadın diyor ki: “Kocam kendine hâkim olamıyor, Serap Hanım ben ne yapayım?” Hatice diyor bunu bana. Diyorum ki: “Psikiyatriste gitsin, ilaç...” “Götürdüm, bir hafta ilaç aldı, ‘Alkol bana daha iyi geliyor.’ dedi, ilacı bıraktı.” Hâlbuki altı ay, bir yıl orada rehabilite olsa bunun yanı sıra ilaç tedavisi görse gerçekten o adam da belki farklı bir insana dönüşecek. Böyle merkezlerin açılması lazım, belki en az 5 büyükşehirde.

Kadın sığınmaevine giden kadınlar oradan çıktıklarında -yani şu an oran veremeyeceğim ama büyük kısmı- yeniden şiddete maruz kalıyor; sakat kalıyor, yüzlerine kezzap atılıyor, bıçaklanıyor, öldürülüyor. Uzaklaştırma kararından çıkan adam gerçekten böyle kafesinden çıkmış aslan gibi davranıyor, cezaevindeki arkadaşlarının da gazına geliyor “Vay, demek sen kadına böyle yaptın, cezaevine girdin.” diyorlar. Ya da arkadaşları kıraathanede, kahvehanede ona diyor ki: “Senin hatun sana uzaklaştırma almış, ne biçim adamsın sen, evine bile yaklaşıyorsun.” Bu, zaten öfke kontrolü olmayan kişiyi daha da azgın hâle getiriyor, önlem olmaktan çıkıp tam tersine, onu daha çok kışkırtan bir hâle dönüştürüyor.

Şiddet olmadan nasıl önlem alabiliriz? Öfke kontrolü olan insanlara belki o kişi... Bu arada şöyle bir şey var tabii: Bu şiddetin altında birinci sırada işsizlik yatıyor erkeklerde. Ya çalışmayı sevmediği için çalışmıyor. Mesela benimkinin kocası öyle, adam sevmiyor çalışmayı, evde oturuyor; kadın temizlikle para kazanıyor “Gelirken bana bira al.” diyor. İşsizlik... Kadın “Ben seni istemiyorum artık, boşanmak istiyorum.” ya da “Sevgili olmak istemiyorum, ayrılmak istiyorum.” ya da “İşe girmek istiyorum, özgürleşmek istiyorum, para kazanmak istiyorum.” diyor. Adam çalışıyorsa bile kadın “Bu para yetmiyor, ben de çalışayım.” deyince bu bir şiddet sebebi oluyor. Bunun yanı sıra “İlişkiye girmek istemiyorum seninle.” diyor, şiddet sebebi oluyor. Bu sebepleri ortadan kaldırırsak şiddet sona erer mi? Tamamen bitmeyebilir ama belki de bu kadının şikâyetle geldiği, “Kocamdan şiddet görüyorum.” diye geldiği noktada sosyal hizmetlerden -artık nasıl bir yapılandırmadan- birileri gidip bunların hayatını mercek altına almalı. “Adam ne iş yapar?” “Eğitimi ne?” “Ne zamandır çalışmıyor?” “Ne zamandır evine ekmek getirmiyor?” “Asıl sebep ne?” Bunlar belki araştırılmalı. “Bunlar giderilebilir mi?” “Biz bu adamı altı ay rehabilitasyona alırsak, biz bu evin altı aylık geçimini sağlayacak bir bütçeyi bu aileye yaratabilir miyiz?” “Biz bunu yaratarsak bizim gönlümüz rahat olur ki o kadın orada çocuklarına ekmek veriyor.” Gerçi kaymakamlıklar, belediyeler bu işleri güzel yapıyorlar ama eve de giren bir nakit para olması lazım ki çocuğunun kitabını alsın, defterini alsın, çocuğuna bir tane ayakkabı alabilsin; o adam da altı ay orada rehabilite olsun, gerçekten de çıktığında...

Şimdi, bu, dijital kanallarda çok fazla film izleme imkânımız var. Dünyanın her yerinde şiddet var yani sadece Türkiye değil, Türkiye’nin çok çok üstünde kadın şiddeti olan ülkeler var ama şöyle de bir şey var: Bir suçun cezası... Yeni izlediğim bir dizi olduğu için bahsediyorum.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Maid’ mi?

SERAP PAKÖZ – Olabilir. Diyor ki: “Sen gireceksin.” Yedi ay rehabilitasyon merkezinde yatıyor, ondan sonra kuruldan geçiyor, rapor alıyor ama şu şartla rapor alıyor: Her gün oraya gidecek, hem imza verecek hem de bir saat yine rehabilitasyona katılacak. Bu insanların ruh sağlığını düzeltmeden bu işin üstesinden gelemeyeceğiz gibi geliyor bana.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, Serap Hanımcığım...

SERAP PAKÖZ – Bunun yanı sıra -belki biraz ütöpik olacak- ceza vesaire tanıklıklarda tanık koruma programları var. Belki biz kadını bu kocadan artık kurtaramayacak noktadaysak başka illerde iş de bularak, belki bir beceri kazandırarak kadınları ve çocuklarını kimlik değiştirme programıyla o adamların ulaşamayacağı noktalara taşımalıyız.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bunu 6284’le yapıyoruz. 6284’te koruyucu tedbirlerimiz içerisinde mağdur olanın -büyük bir ihtimalle, büyük bir oranda kadın bu mağdur- kimlik değişimini sağlıyoruz; yerini, kimliğini değiştiriyoruz. Gizlilik kararlarına 6284 sayılı Yasa cevaz veriyor, bu konuda gerekenler yapılıyor.

SERAP PAKÖZ - Peki, ölçüsü nedir mesela Öznur Hanım? Ne kadar olmalı ki ben o koruma ya da kimlik değiştirmeye girebilmeliyim?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yani buna mahkeme karar veriyor. Başlangıç itibarıyla kadın şiddet gördüğünü beyan ediyor, savcılarımız tedbir kararlarını alıyor, sonrasında mahkeme sürecinde o kararlar -uzaklaştırma, rehabilitasyon dâhil olmak üzere- süreçler konuşuluyor ve mahkemenin vermiş olduğu karar doğrultusunda failin cezalandırılması ve mağdurun da gizlilik kararıyla evinin, adresinin, ikametgâhının, çocuğunun okulunun değişimine kadar kararları mahkeme verebiliyor; Aile Bakanlığımız ŞÖNİM’lerimiz, konuqueverlerimiz, sosyal hizmetler aracılığıyla bunun takiplerini yapıyor. Kimlik değişiminde yani bu işin boyutunda bir tokat atıldığında gizlilik kararı veriliyor mu ya da verilmeli mi, hangi boyutlara ulaşır; bunun karar vericisi adli merciler, mahkemelerimiz; mahkemelerimiz bu

kararları veriyor. Adalet Bakanlığından arkadaşlarımız da İçişleri Bakanlığından arkadaşlarımız da Aile Bakanlığından arkadaşlarımız, uzmanlarımız da bugün bizimle birlikte. Dolayısıyla gerekli hâllerde mağdur için kimlik değişikliğine gidiliyor.

SERAP PAKÖZ – Harika, harika bir şey.

Bu arada, bu kadın sığınmaevleri aslında gizli gibi, değil mi? Gizli olması gerekir.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Gizli gibi değil, gizli yani sığınmaevleri ve konukevlerimiz. ŞÖNİM’ler ve ilk adım merkezlerimiz biliniyor, kadınlarımız istedikleri yerlere, ŞÖNİM’lere gidebiliyor. Yani 81 ilimizde ŞÖNİM var -Şiddet Önleme Merkezi- ve ilk adım merkezlerimiz İstanbul’da; biri Bahçelievler’de, biri Ataşehir’de. Doğru söyledim mi Burcu Hanım ilk adım merkezlerimizi?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI BURCU SARIER ÇAKMAK – Evet.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Adreslerini tam, detaylı veremiyorum ama ŞÖNİM ve ilk adım merkezlerimiz bilinen yerlerde. Konukevlerinin bazıları Aile Bakanlığımızın konukevi, bazıları da yerel yönetimlerin konukevi. 100 bin nüfusu aşan belediyelerimiz konukevi açmakla mükellef ama bu mükellefiyetini yerine getirmeyen belediyelerimiz var. Konukevlerinin olduğu mekânlar gizli ve yüksek korumalı yerler.

SERAP PAKÖZ – İşte, o noktada söylemek istediğim bir şey var. Şuna tanık oldum ben: Kadın sığınmaevinde olduğunu bildiğimiz bir mağdurumuz için minibüste birisinin “Ağabey, kadın sığınmaevini dönünce inceğim.” diye adres tarif ettiğini çok iyi biliyorum çünkü sonuçta bir insan faktörü. İçeride çalışan bir kişinin “Ben kadın sığınmaevinde çalışıyorum.” demesi yeterli oluyor. Maalesef biliniyor, birçok şey biliniyor yani biz bile artık “O şehirde kadın sığınmaevi şurada, çocuklar oraya gitti kadın.” filan... Maalesef bilinmemesi gerekirken biliniyor, sonuçta insanla çalışıyorsunuz yani o insanları denetlemeniz çok zor. Bir koca arıyor -diyelim ki Konya’da, diyelim ki bir yerde- oradaki bir çalışana 3 kuruş verip karısının orada olduğunu söyletlenleri bile biliyoruz. Her yerde tabii ki böyle kaçaklar olacaktır, yeter ki bu bir kadının hayatına mal olmasın. Belki sayıları daha da artırılabilir ama orada da zaten kadınlar –zannediyorum- üç ay mı kalabiliyorlar?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Altı ay.

SERAP PAKÖZ – Altı ay, tabii...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Altı ay ama sonrasında yine farklı şekilde uzatma yapabiliyoruz. Yine, 6284 kapsamında biz nakdî yardımlarımızı yapıyoruz. Barınma ihtiyaçlarını karşıladığımız gibi, altı ay sonrasında çıktığında evini tuttuğunda sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları aracılığıyla kira desteklerini verebiliyoruz. Bu söylediğimiz yazılı kuralların hepsinin uygulandığını, kesintisiz uygulandığını söylerken aksayan taraflar vardır mutlaka; bunları görmemiz ve düzeltmemiz gerekiyor. Bunlarla ilgili biz ilgili kurumlarımıza da bilgileri vereceğiz. Ama altı ay kadın konukevinde kaldıktan sonra belediyelerimizin ya da Aile Bakanlığımızın konukevlerinde kaldıkları esnada da nakdî destekler veriyoruz, çocuklarının ihtiyaçlarını görüyoruz, ev ihtiyaçlarını görüyoruz, sosyal yardımlardan desteklerimizi vermeye devam ediyoruz valiliklerimiz aracılığıyla.

SERAP PAKÖZ – Bu arada tabii, çok objektif olmak gerekirse kadınlarımızı da -bazılarını özellikle- maalesef o kadar kusursuz göremiyorum. Kadın, sığınmaevine gidiyor, biz bir şekilde devreye giriyoruz, oradan birisiyle dışarı çıkıyor, oradan bir adamla tanışıyor, bu sefer o adama gidiyor yani kadınlarımızda da var kabahat. Şiddeti hiçbir şey haklı gösteremez, şiddetin hiçbir gerekçesi olamaz tabii ki de ama yağmurdan kaçarken burada doluya tutuluyor, bunu bir türlü aşamıyor. Ben programda da diyorum: “X Hanım, ya bir dur yani bu adamdan kurtulmaya çalışıyorsun, kadın sığınmaevine gelmişsin, 1 çocuğun var, 2 çocuğun var. Kadın sığınmaevinden çıkıp bir adamla tanışıp kaçmak nedir yani gitmek nedir?” Yani bu kadınları da nasıl o noktaya taşıyacağız, nasıl onları bu

konuda bilinçlendireceğiz? İnanın ben kırk yıllık yayıncıyım -2004 dedim- yani on yedi senedir bu programları yapıyorum, şu kadar ilerleme olmaz mı, şu kadar bir kulak kabartılmaz mı? Kitap okuyun, öğrenin; artık hepinizde, en fakirinizde bile en güzel telefonlar var; bilgiye erişin, bir el işi bir beceri kazandırın. O adamdan o adama, o adamdan o adama... Bunun da önüne geçemiyoruz; erkekler ayrı fakat kadınlarda ayrı bir vaka var. Bir kesim var, ondan dayak yiyor öbürüne gidiyor, ondan daha beterini görüyor, bir daha adama gidiyor. Bu kadınları nasıl eğiteceğiz? “Serap Hanım, programda her gün on dakika şunu yapın ki biz kadınlarımızı eğitebileyim.” deyin yapalım, başım üstüne. Bu kadınları biz nasıl durduracağız? Bir durun ya, bir durun; kendiniz bir ayaklarınızın üzerinde durun, kendinize bir öz saygınız olsun. Tabii ki şiddeti hiçbir şey haklı gösteremez ama siz de bir durun yani. Çünkü adam diyor ki: “Bu çocuk o zaman benden değil çünkü sen benimleyken konuşma yapmışsın, görüşme yapmışsın.” Şimdi, “nesebin devamı” diye bir kavram var. Hiçbir şey umurlarında değil, hiçbir şey. Bunun nasıl önüne geçeceğiz? Biz ne yapabiliriz, bana söyleyin, yapalım, bunu da yapalım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, Serap Hanım, çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, milletvekili arkadaşlarımızın da sizlere soruları var, yorumları var. Ben milletvekili arkadaşlarımızın hepsinin sorularını ve yorumlarını aldıktan sonra sözü tekrar size bırakmak istiyorum.

Çiğdem Hanım...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sayın Başkanım, kıymetli arkadaşlar, değerli misafirimiz Serap Hanım; hoş geldiniz.

SERAP PAKÖZ – Hoş buldum, çok teşekkür ederim.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Gerçekten sizi dinlemiş olmaktan büyük bir memnuniyet duydum.

SERAP PAKÖZ – Teşekkür ederim.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Şimdiye kadar bizim de Komisyonunda birçok misafirimizi dinleyip sonuç olarak ortak yargılara vardığımız şeylerin birçoğunu aslında sizden de duyduk. Dolayısıyla aklın yolu bir. Siz de sahada bu alanda birçok kadını dinlemiş, kadın hikâyesini duymuş, şiddet vakası görmüş birisi olarak aynı sonuçları çıkarmış olmak benim açımdan çok olumluydu. Çok yapıcı bir şekilde diyorsunuz ki: “Bana da önerilerde bulunun, ben de programımda mutlaka sizin önerilerinize yer vereyim.” Basın temsilcisi birçok arkadaşımızla Komisyon kapsamında tanıştık ve istişareler ettik, onlara da benzer şeyler söyledik. Sizlerin programı gündüz kuşağında, özellikle evde daha çok bulunan kadınların takip ettiği programlar. Dolayısıyla onların eğitilmesi açısından yaptığınız programların sosyal içerik içermesi de çok önemli. Bu anlamda sosyal sorumluluk olması gereken programlar olduğunu düşünüyoruz. Sizin de bu konuda hassasiyetiniz bizi çok mutlu etti açıkçası.

Ben özellikle sizin programınızda Hükûmetimizin, devletimizin bakanlıklarımızın -çok önemli çalışmaları var- çalışmalarından bahsetmenizi çok arzu ederim. Sebebi de şu: Birçoğunu bilmiyorlar. İçişleri Bakanlığının muazzam bir uygulaması var: KADES, telefonlarına indirdiklerinde ne kadar kolay, bir tuşla ulaşabileceklerini. Aile Bakanlığının birçok kuruluşu var; şiddet mağduru ya da zorda kalmış kadınlara her alanda hizmet veren kurum ve kuruluşlar. Dolayısıyla sizlerin programlarında özellikle devletin kurumlarının tanıtılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bunun sadece bir mesaj şeklinde değil de yıllardır programların psikolojisini yöneten birisi olarak onların anlayabileceği en basit, en kolay, en kestirme dille, bir eğitim metodolojisiyle anlatılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu sadece bir kere değil -çünkü sizin programlarınızı izleyenler sık sık ya da yer yer değişiyor olabilir- bir periyot hâlinde yani “Bu da programın konseptinin içinde olmazsa olmaz.” denilecek şekilde programlarda yer verilerek oluşturulursa çok faydalı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

SERAP PAKÖZ - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Serap Hanımcığım, müsaadeniz olursa bütün arkadaşlarımızdan soruları ve yorumları alalım, sonra size sözü verelim inşallah.

Habibe Hanım, buyurun.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) - Öncelikle hoş geldiniz diyorum.

SERAP PAKÖZ – Çok teşekkür ederim.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) - Gerçekten az önce Çiğdem Vekilimin de dediği gibi aklın yolu bir, birçok noktada birleştik. Biz Komisyon kurulduğundan bu yana belki 100'den fazla konuk ağırladık ve bu yaptığımız istişarelerde özellikle bizim, politika yapıcılarının strateji ve politika belirlemesi noktasında birçok şey netleşti kafamızda. Elbette ki gelen konuklar açısından, özellikle medya grubu açısından bizim de onlardan birtakım beklentilerimiz var, bunu belirtmek isterim.

Özellikle yapılan bu programlarda medya etiği açısından, bir medya etiği oluşturma gibi nasıl bir çalışma yapılır; bu, bir. İkincisi de, az önce siz de söylediniz, bu kadınların, özellikle şiddete maruz kalan, muhatap olan kadınların davranış biçimlerine baktığımızda “Ondan ona, ondan ona” şeklinde sizin de tasvip etmediğiniz birtakım davranışlar bunlar. Medyada özellikle programlarda bu havada uçan DNA testlerinin, birtakım legal olmayan davranış biçimlerinin veya toplumun norm ve değerleriyle çatışan yaşam biçimlerinin, davranış biçimlerinin bu şekilde gösterilmesi, hem bir nesep sorununa, kaygısına sebebiyet vermekte –bu benim şahsi de görüşüm- hem de legal olmayan davranış ve tutumların legalleşmesi, toplumsal normların zedelenerek normalleşmesine yol açmakta. Bu konuda medyanın neler yapması gerektiğini düşünüyorsunuz yani biraz da elini taşın altına sokmak noktasında medya ne yapabilir? Televizyon programcıları, televizyon yapımcıları önlerine çıkan her bir konuyu çok ölçüp biçmeden medyaya taşımak, televizyonda yayınlamak gibi bir zorunluluğu hissedebiliyor mu? Sırf rating uğruna böyle bir kaygısızlığı nasıl buluyorsunuz?

Teşekkür ederim.

SERAP PAKÖZ - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Habibe Hanım, teşekkür ediyorum.

Yelda Hanım...

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Serap Hanım, hoş geldiniz.

SERAP PAKÖZ - Hoş bulduk, teşekkür ederim.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sabah kahve içerken, Başkanım, vekillerimle sohbet ederken değindiğimiz konuları siz şimdi bize söyleyince gerçekten şöyle birbirimize bir baktık. Evet, gerçekten demek ki çok uzun yıllar bu programların içinde olmak, hayat tecrübeniz, empati yeteneğinizin de fazla olması, bizim özellikle Komisyon çalışmaları ve milletvekilliği görevimizden edindiğimiz bilgi, birikim, tecrübe ve sizin bilgi paylaşımınız, tecrübe paylaşımınız da aslında ortak bir yerde olduğumuzu gösterdi. Bu da açıkçası beni hem şaşırttı hem de sevindirdi. Gerçekten sizi yakından tanımaktan da çok memnun oldum.

Evet, sizler çok izlenen televizyon programlarında önemli karakterlersiniz, rol modelsiniz. Özellikle gündüz kuşağındaki o kadınlarımızın televizyonları açıp da programlarınızı izlediğinde sizin söyleyeceğiniz bir kelime, bir bakış, bir duruş, bir tavır onları gerçekten çok etkiliyor. Evet, biz siyasiler istediğimiz kadar Mecliste yasa yapalım, istediğimiz kadar bu çalışmaları yapalım ama televizyon hâlâ daha en büyük kitle aracı. Ben 2 vekilimin dediklerine kesinlikle katılıyorum. Bundan sonraki yapacağınız programlarda da ortak hareket etmek, istişare etmek -vekillerimizin de söylediği- Bakanlığın özellikle alandaki uygulamalarını, kamu spotlarını programların içinde sizlerin özellikle söylemesini de çok önemsiyorum. Bu, gerçekten çok önemli çünkü biz Mecliste bu Komisyon

başladığından beri gerçekten çok farklı kişilerle yani yönetiminden, senaristinden, televizyon programları yapımcılarından, genel yayın yönetmenlerinden, köşe yazarlarından gazetecilere kadar medya sektörünün her alanında, yazılı ve görsel basının her alanında çalışan aktif kişilerle çok uzun sohbetler yaptık, Komisyon toplantıları yaptık ama herkeste o duyarlılığı göremedik. Yani “Bu bizim işimiz değil, bu siyasetçilerin işi, politikacıların işi; kanun çıkarmalısınız, topu hep bizim üstümüze atmayın.” deyip biraz kendini sorumluluktan kurtarma adına konuşmalar yapıldı. O yüzden -Habibe Vekilimin dediği gibi- medya dili gerçekten çok önemli. Sizin bu bakış açınız ve yapıcı anlamdaki tavrınız ve tutumunuz bizi Komisyon üyeleri olarak gerçekten çok memnun etti.

Ben teşekkür ediyorum.

SERAP PAKÖZ – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yelda Hanım, teşekkür ediyorum.

Tuba Başkanım...

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Teşekkürler Başkanım.

Çok teşekkür ediyoruz öncelikle.

SERAP PAKÖZ - Ben teşekkür ederim davetiniz için.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Ben çok kısa bir şey soracağım. Sizce kadına şiddetin önlenmesinde ilk aklınıza gelen şey nedir? Yani en çok nereden başlanmalı?

SERAP PAKÖZ - Bir tane değil ki.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Bir tanesi, ilk aklınıza gelen yani siz en büyük problemi nerede buluyorsunuz?

SERAP PAKÖZ - Ben kesinlikle direkt olarak öfke kontrolü olmayan bir kişiyi derhâl bir rehabilitasyon merkezine yatırmakta buluyorum.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Teşekkürler, sağ olun.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Esin Başkanım...

ESİN KARA (Konya) – Serap Hanım, öncelikle konuşmalarınız için çok teşekkür ederim. O kadar güzel özetlediniz ki sizi yakından da tanıyınca gerçekten şiir gibi konuşuyorsunuz, bitmesin istedim açıkçası konuşmanız.

Ben de size katılıyorum. Eskiden evlilik öncesinde aileler araştırılıyordu yani dünürücü olunduğu zaman karşıdaki kızın ya da erkeğin karşılıklı olarak bütün sülalesi didik didik ediliyordu.

SERAP PAKÖZ - Ne kadar doğru bir şeymiş.

ESİN KARA (Konya) – Aslında atalarımız doğruyu yapıyormuş.

Şimdi, sizin de söylediğiniz şu: Evet, evlenmeden önce evlilikle ilgili, bu adamın öfke kontrolüyle ilgili, şiddet uygulayıp uygulamadığıyla ilgili ya da cinayet vesaire gibi böyle ağır, yüz kızartıcı suçları varsa evliliğe başvuruya gittiği zaman gizlilik kaydıyla karşı tarafın da okumasına izin verilebilecek bir dosyası olsa insanların fikirlerinin değişebileceğine ben de inanıyorum. Böyle bir şeyin olmasında -gizlilikle ilgili, özel hayatla ilgili olabilir mi bilmiyorum ama- belki engeller olabilir.

Öfke kontrolü, evet, ben de düşündüm “Öfke kontrolüyle ilgili ne yapılabilir, dersler konulabilir mi belki okullarımıza?” diye. Aslında öfke küçük yaşta başlıyor yani anaokullarında, kreşlerimizde bile var.

SERAP PAKÖZ - Tabii, uzun vadede onları yapmak zaten gerekli.

ESİN KARA (Konya) – “Akran zorbalığı” diyoruz biz bunun adına, ne dersek diyelim, aslında öfke küçük yaşlarda başlıyor. Belki bununla ilgili olarak sadece okullardaki rehber öğretmenlerin dışında haftada bir-iki saat Milli Eğitimde ders olarak verilebilir ki gelecek nesiller adına bir şeyler yapabiliriz diye benim aklıma geldi.

Evet, medyanın özendirici bir dili olmaması gerekiyor. Bazen yapılan yanlışlar özendirici olabiliyor. İşte, benim en çok kızdığım bu. Özellikle gündüz kuşağı programlarında adam çıkıyor, eşi ve 2 çocuğu var, 2’sinin de DNA’ları farklı kişilere ait ve kalkıyor diyor ki: “Ben eşimi istiyorum.” Bu, toplumda bir müddet sonra normalleşiyor. Biz belki ön yargıyla bakıyoruz ama erkek eşini aldattığı zaman eskiden “Aldatmıştır, erkektir, yapar; affediver.” deniyordu. Bir, iki; belki geçmişimizde, etrafımızda affeden olmuştur; konumuzda komşumuzda, akrabamızda hep duymuşuzdur. Artık bu olay tersine dönmeye başladı, kadın da eşini anlatıyor ve kadın da eşini aldattığı zaman “Tamam ya, olabilir, benim de başıma geldi, geçen amca oğlunun da başına geldi; sıkıntı yok, affedelim.” moduna girmeye başladık. Aslında bozulan şeyin Türk aile yapısı olduğunu düşünüyorum. Bunda da televizyonun çok büyük etkisi var, gerek “diziler” deyin gerek “programlar” deyin, aklınıza gelebilecek her türlü şeyde aslında Türk aile yapısına bir saldırı olduğunu düşünüyorum ve bunun bilinçli olarak ve uzun zamandan beri yapıldığına inanıyorum. Medyamızda sizin gibi değerli insanlar rol model oldukları için programlarınızda bilinçlendirici söyleyeceğiniz her kelime insanların hafızalarında yer edecektir. Belki sizin iki dakikanızdır ama o iki dakikanın birçok insanın hayatında değişiklikler yapacağına inanıyorum.

O yüzden teşekkür ediyorum kendisine.

SERAP PAKÖZ - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Serap Hanımcığım, söz sizde, buyurun.

SERAP PAKÖZ - Şimdi, bu programları yaparken hep şunu düşünmüştüm: İnsanların hayatlarına dokunuyoruz gerçekten ama doğru yerden dokunmalıyız.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim Çiğdem Hanım’a: Ben zaten programda -yeri gelsin gelmesin, bir iki cümle, satır arasında- gerekli mesajları vermeye çalışıyorum. Daha bugün adam “Şiddete uğradım karım tarafından.” dedi. “Şiddetin kadını erkeği yok; şiddet hiçbir türlü kabul edilebilir bir şey değil; küçüğü büyüğü, azı çoğu da yok şiddetin.” gibi böyle spot cümlelerle zaten bunlara giriş yapıyorum. Siz bana yazılı olarak bir metin verirsiniz ben onu arkamda duran kocaman LED’e koyarım, bir dakikamı alır benim. “Bakın, hanımlar şunu yapabilirsiniz, bunu yapabilirsiniz, şurayı arayabilirsiniz.” diye. Benim bir dakikamı alır.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Uzman arkadaşlar, hazırlıyorsunuz, Serap Hanım’a gönderiyoruz. Kadınlar şiddete maruz kaldığında başvuru yerleri...

SERAP PAKÖZ - Başvuru yerleri, sığınmaevlerinde kalabilecekleri süre, şiddete maruz kalmış kadınlarla ilgili bazı merkezler yani bunların hepsini bilinçlendirmek adına... “Yalnız değilsiniz. Bakın, devlet, sizin için çalışıyor ama biz 85 milyonluk bir ülkede yaşıyoruz, tek tek bütün evlere giremez ama siz bunları okuyarak, bunları uygulayarak kendinizi koruyabilirsiniz.” şeklinde ben bunu her gün verebilirim, her gün veririm.

Şimdi, DNA testlerine gelmek istiyorum. Bazen, vermek istediğiniz mesajları tersinden verirsiniz. Şimdi, böyle bir gerçek var mı? Var. Bu, bana gelen, yirmi sene önce evlendiği çocuktan bahsediyor mesela, yirmi sene önce ve gerçekten DNA yapılıyor ve o adamın çocuğu çıkmıyor. Bu adamın avukat tutma imkânı yok, bu adamın DNA testini yaptıracak parası yok. Biz orada onu yapıp şunu demiyoruz ama kadına: “Ne yapalım, başkasından çıktı canım.” Hayır “Sen nasıl bir insansın ya, sen nasıl bir insansın ki yirmi sene, on sene, beş sene o adamın çocuğuymuş gibi bir hayat sürebildin? Senin kendine de mi saygın yok? Senin bu adama da mı saygın yok?” Ve o insan, aslında mahalle baskısına maruz

kalıyor yani biz orada kadını yücelten, adamı aşağılayan bir şey... Bir olayı, bir vakayı... Çünkü var, toplumda bu var. Ne olacak? Nesep ortaya çıkmasın mı peki, o adamın ya da o kadının başkasından olan çocuğu, yarın kendinden olan çocuğuyla evlensin mi peki?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Allah korusun.

SERAP PAKÖZ - Olabilir çünkü o kadar fazla ki. Ben bunu duyurmazsam, bunu basın duyurmazsa kim duyuracak? “Arkadaş, bunu yapma, bunun sonuçları var. Şöyle sonuçları var: Senin bu çocuğun diğer çocuğunla çok anormal bir ortamda tanışabilir, sen bu adamın üstüne yapmışsın bu çocuğu. Yarın bir gün adama ya da çocuğuna kan gerekebilir; bu adam gidecek, kanı uymayacak, diyecek ki: “A, bu çocuk benim değil.” Orada öğrenecek, kadını öldürecek. Bazen mesajları tersinden vermek... Bu, onları yüceltmek anlamına gelmez, bunun doğru bir şey olduğunu topluma söylemek anlamına da gelmez; tam tersi, bunun yanlış bir şey olduğunu, bunun ileride yol açabileceği sonuçları duyurabilmek için bu yola başvurmanız gerekebilir. Bize geliyor, biz de bunu alıyoruz evet ve size çok ilginç bir şey söyleyeyim: En çok izlenen konular bunlar, buna ne diyeceksiniz?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Maalesef...

SERAP PAKÖZ - En çok merak edilen “Acaba o çocuk, o adamın mı, değil mi?” Buna ne diyeceksiniz?

ESİN KARA (Konya) – Dizi izler gibi izliyorlar, arkası yarın.

SERAP PAKÖZ - Şunu yapabiliriz: Dizilerde içkiyi, sigarayı “blurluyoruz”, hani üstünü kapatıyorlar; silahı “blurlamıyorsun.”

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Aynı şeyi biraz evvel Müge Hanım da söyledi, doğru bir şey.

SERAP PAKÖZ - Silahları bize gösteriyorsun, her dizide makineli tüfekler, tabancalar, şiddet, kavga, kıyamet... Kayınbiraderiyle ilişkisi oluyor, kayınpederiyle göz göze bakışmaları oluyor, masanın altından kocasının arkadaşına... Bunları ne yapacağız? O zaman şöyle bir dil olsun, tek bir dil olsun, hepimiz “Eyvallah.” diyelim, “Peki.” diyelim. “Dizilerde şiddet gösterilmeyecek, aykırı sahneler, davranışlar ve ilişkiler olmayacak, programlarda da olmayacak.” Başım gözüm üstüne ama orada onlar varken, ben orada silahlı bir adamın... Bana gelmiş, diyor ki: “Serap Hanım, beni tehdit ediyor.” Adamın sosyal medyadan fotoğraflarını buluyorum, 2 tane böyle tüfek almış, elini böyle koymuş. Ben onu ekranda gösteremiyorum, yasak ama dizide çete savaşları oluyor, sokaklarda insanlar 3 kişiyi birden öldürüyor, karısını dövüyor; bunların önüne nasıl... “Bunları geçelim, tek dil olsun.” Tabii ki olsun ama orada televizyoncu, patron ve yapımcı benden rating bekliyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Ajitasyon yaratmak gerekiyor.

SERAP PAKÖZ - Ben de diyorum ki: “Ben de bari bu işi yapıyorsam hiç değilse daha kaliteli yapayım. Ne yapayım? Ben ona “Sen kocanı aldattın.” demiyorum da “Sen evliyken biriyle görüşmüşsün.” diyorum, hiç değilse dilimi düzeltiyorum. “Aldattın.” demiyorum, demek istemiyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Normalleştirmiyoruz.

SERAP PAKÖZ - Bunu normalleştirmiyorum çünkü “Aldattın.” demek çok ağır ya. Yani diyorum ki: “Görüşmüşsün.” Onu telefon görüşmesi olarak da algılayabilirsiniz, bir yerde kahve içmiş olarak da algılayabilirsiniz ama orası zaten DNA’ya gidiyorsa seyirci “Görüşmüşsün.”ü anlıyor, en azından üslubumu ayarlamaya çalışıyorum.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) - Dilinizi temiz tutmaya çalışıyorsunuz.

SERAP PAKÖZ - Öyle yapıyorum ki yani ben ona “Aldatmışsın, ihanet etmişsin.” desem inanın orada benim ratingim 3 puan daha yükselir. Türk toplumu seviyor, Biri Bizi Gözetliyor’u nasıl seviyordu, bunu da seviyor. Ben de üslubumu ayarlıyorum. “Benim bir sevdiğim vardı, sonra bir başkasına verdiler, ben onunla evliyken bir sene görüştüm.” diyor, “Telefonla görüştün, konuştun.” filan yapıyorum, sırf o dilimi kirlitemeyeyim, insanlara böyle bir mesaj vermeyeyim diye.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Topluma yanlış mesaj verilmesin.

SERAP PAKÖZ - Yani bunu yapıyoruz, evet; tersten mesaj veriyoruz ama kendi adıma hakikaten... Bir programda şöyle bir şey olmuş mesela: Adamın mı, kadının mı porno videosu varmış, sunucu gitmiş “Ay, ben buna bakamam.” demiş, psikoloğa göstermiş, bakmışlar, gülmüşler. Mesela bunu ben hayatta yapmam. Bana öyle bir şey atamaz bile benim ekibimdekiler, sadece “Uygunsuz görüntüleri var.” derler. Ben de ona derim ki: “Senin uygunsuz görüntülerinin bu adamın cebinde, telefonunda ne işi var?” Ama ona bakıp da “Ay, ben bunu izleyemem, sen izle...” filan... Bunlar ne yazık ki bu konuda tecrübesiz –maalesef diyeceğim- bazı meslektaşlarımla yayında rating uğruna aşırı heyecanlanıp aşırı iştahlarının kabarıp kirli olayı daha da kirlitmelerinden kaynaklı.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Bir de çok ince ayrıntısına kadar girip böyle...

SERAP PAKÖZ - Gerek yok, gerek yok.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok önemli bir cümle söylüyor: “Kirli olayı daha da fazla kirlitmeye gerek yok.”

SERAP PAKÖZ - Evet, gerek yok, zaten kirli, bunu anlıyor seyirci; “DNA” dediğin anda zaten onun nereye gittiğini biliyor, artık bunu vıcık vıcık yapmaya gerek yok. “Nerede yakaladın, yatağın altında mı, üstünde mi; ne durumda?” Bunlara gerek yok.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – “Üstünde ne vardı?” bilmem ne, saçma sapan şeyler.

SERAP PAKÖZ - Yani ben kendi özel hayatımda, kendi üslubumda, fitratımda olmayan cümleleri rating için orada kurmam.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ediyoruz.

SERAP PAKÖZ - Bir adam çıktı bir programa, başka bir programda “Babamla karımın ilişkisi varmış. Çocuklar babamın mı, benim mi; kardeşim mi?” bilmem ne dedi.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bismillah.

SERAP PAKÖZ - Bana ekibim böyle bir konuyu getirmez, getirmez çünkü ben bunu almam.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Bizim kastettiğimiz de bunlar.

SERAP PAKÖZ - Bu ensest değil, kayınpeder çünkü. Nikâh düşer mi? Düşer. Ensest başka bir şey, biliyorsunuz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tabii, tabii, kan bağı.

SERAP PAKÖZ - Ama kayınpeder ya, baba yani. Ben bunu alıp o adama şunu dedirtmem: “O çocuklar benim mi, babamın mı?” “O çocuklar benim kardeşim mi, çocuğum mu?” Ben rating için bunu dedirtmem, bana getirmezler bile bunu ama iştahı kabaran insanlar bunu yaparak aslında zarar veriyorlar. Biz başka bir mesaj vermeye çalışıyoruz.

Dün kavga çıkarmaya çalışıyor bir konuğum, dedim ki: “Burası kavga yeri değil, burası çözüm, ‘Biz ne yapabiliriz?’ yeri. ‘Sizin için bir şey yapabilir miyiz?’ yeri. Kavga yapacaksan, dışarıda yapacaksın, burada kavga yapmayacaksın.” Ve stüdyodan çıkardım çünkü kendine hâkim olamıyor. Ben, dediğim gibi, kendimi böyle korumaya, programımı böyle korumaya çalışıyorum açıkçası.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Paköz’e bize verdiği bilgiler için, tecrübesini bizimle paylaştığı için ve zamanını bize ayırdığı için teşekkür ediyorum, şükranla ayaklarınızı sağlık diyorum.

SERAP PAKÖZ - Ben teşekkür ederim davetiniz için, eksik olmayın, sizler de sağ olun.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Güçlü kadın rollerinin, güçlü kadın profillerinin de sizin programlarınızın konusu olması bizim çok önemli temennilerimiz. Başarmış kadınlarımız var. Maalesef, yardıma, maddi, manevi, psikolojik desteğe ihtiyacı olan şiddet mağduru kadınlarımız olduğu gibi; çok zorlukları aşarak başarmış kadınlarımız var, engelleri aşmış kadınlarımız var. O rol model kadınlarımızın da güçlü kadınlarımızın da programlarınızda yer bulması çok önem arz eder. Yani, şiddet görmüş, eşinden ayrılmış ve sonrasında başarmış ya da -rehabilitasyon konusunda biz devlet kurumlarımızın yapması gereken çalışmaları hepimiz notlarımız arasına alıyoruz, özellikle failin rehabilite edilmesi açısından- bir travma yaşadktan sonra başarmış kadınları örnek olarak verebiliriz ya da farklı temsil makamındaki başarmış kadınlarımız, yol katetmiş kadınlarımız var, onlara da...

SERAP PAKÖZ - İyi örnek.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – ...iyi örneklerimize de sizin programlarınızda yer vermeniz çok önem arz eder çünkü izlenirlik oranınız ve toplumda oluşturmuş olduğunuz güven yüksek. Rol modelleme yöntemi ki birçok kadının güçlenmesi için en önemli yol ve yöntemlerden biridir. Ailede bir rol model vardır, kız çocuğu okumuştur, ondan sonra gelenler okur; üniversite okumuştur, üniversite okur şeklinde devam eder; köyde birisi okur, arkasından o da okur şeklinde iyi örneklerimiz bizim için çok kıymetli. Ben bu vesileyle, özellikle televizyon programlarınızda iyi örneklerle önem vermenizi hassaten istirham ederim.

SERAP PAKÖZ - Yok, estağfurullah, çok haklısınız, çok.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tabii ki program sizin ama rating yapma amacını ve bu konuda televizyonların kendi maddi konularında reklama ihtiyaçları olmalarını, hepsini normal görüyoruz; çok olağan şeyler ama bu esnada orada söylenen küçücük bir cümle belki başka bir ailenin travmasına sebebiyet verebilir ya da sizin kullandığınız iyi bir cümle başka bir travmayı önleyebilir. Bir cana dokunabilir, bir canı etkileyebilirsek çok önemli bir iş yapmış oluruz.

SERAP PAKÖZ - Deniz yıldızı misali, çok doğru söylüyorsunuz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Dolayısıyla, ben bugünkü Komisyonumuzu ziyaret etmenizden dolayı bir kez daha teşekkür ediyorum. Şiddetin olmadığı bir dünya, şiddetin olmadığı bir Türkiye ve kadınların şiddet görmediği, aile içi şiddetin olmadığı ve toplumumuzun temel taşı ailenin güçlendiği bir Türkiye temennisiyle bir kez daha hoş geldiniz diyorum, ayaklarınıza sağlık.

SERAP PAKÖZ - İnşallah, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Komisyonumuzun bugünkü toplantısını son konuğumuz Serap Paköz'ü konuk ederek noktalamak istiyorum. Sabah altıdan itibaren milletvekili arkadaşlarım sokaktalar, havaalanından Ankara'dan, İstanbul'a, İstanbul'dan...

SERAP PAKÖZ - Asıl hizmeti sizler yapıyorsunuz, bizler çok çok küçük bir katkıda bulunuyoruz ülkemize.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Estağfurullah.

Milletvekili arkadaşlarıma ve uzmanlarımıza çok teşekkür ediyorum.

SERAP PAKÖZ - Ben davetiniz için teşekkür ediyorum, onur duydum, gurur duydum. İnşallah katkım olabilir. Dedğim gibi, ben her gün programımda o koca, dev ekranda kendi fotoğrafım yerine, kendi adımın yazdığı yer yerine sizlerin o mesajlarını kadınlara iletmek için...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Burcu Hanım, Yasemin Hanım mesajlarınızı not aldınız.

SERAP PAKÖZ - Ben zaten oldum -biraz önce Müge'ye de söyledim, kırk sene olmuş, ben bir iki sene daha- ama benden sonrakiler için iyi bir örnek yaratabiliyorsam...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ediyorum.

SERAP PAKÖZ - Ben teşekkür ederim.

Ne isterseniz başımızın üstüne.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ediyorum.

SERAP PAKÖZ – Hepinize sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.25

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.30

BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)

SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

KÂTİP: Esin KARA (Konya)

(Basın Toplantısı)

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Evet, kıymetli basın mensupları, bugün, Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Komisyonunun saha ziyaretlerini İstanbul'da devam ettiriyoruz.(****) Anayasa'mızın 98'inci, İç Tüzük'ümüzün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 9/3/2021 tarihli birleşiminde, tüm partilerin oy birliğiyle kurulan Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonunun çalışmaları İstanbul'da devam ediyor.

Çok kıymetli basın mensupları, öncelikle şunları ifade etmem gerekir: Bir insan hakları ihlali olarak şiddet, hepimizin çok hassasiyet göstermesi gereken bir konu. Şiddetin içerisinde özellikle kadına yönelik şiddeti ayırt etmemiz gerekir çünkü şiddete maruz kalanlar içerisinde en fazla kadına yönelik şiddetin olduğunu görüyoruz ve istatistikler de bunu doğruluyor. Özellikle uluslararası ve ulusal düzeyde alınan tüm önlemlere rağmen, ekonomik gelişmişlik düzeyi, kültür, coğrafi alan, dinî ve benzeri farklılıklar göstermesine rağmen maalesef tüm toplumlarda şiddet, özellikle kadına yönelik şiddet yaygın olarak devam ediyor.

Ülkemizde, özellikle, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Anayasa ve temel kanunlarımız başta olmak üzere reform niteliğinde yasal düzenlemeler yaptık ve özellikle kadınların güçlenmesine, kadına yönelik şiddetle mücadeleyle yönelik çok önemli, kararlı adımlar attık; hem istikrarlı politikalar geliştirmeye gayret gösterdik. 2006 yılındaki Başbakanlık Genelgesi'yle birlikte, ülkemizde kadına yönelik şiddetle mücadelenin bir devlet politikası hâline gelmesine vesile olduk. 2006 Başbakanlık Genelgesi, bu vesileyle çok önemli bir politika belgesidir.

Bu mücadele, 2007 yılından itibaren Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele, Ulusal Eylem Planları'yla düzenli ve kesintisiz olarak devam etmekte. Bu doğrultuda tüm kurum ve kuruluşlarımız bünyesinde kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik çok önemli bir seferberlik başlattık. 2007 yılından itibaren Ulusal Eylem Planları'mız, bugün, 2021 yılı itibarıyla da Aile Bakanlığımız ve Cumhurbaşkanlığı külliyesinde Cumhurbaşkanımızın açıklamasıyla birlikte IV. Ulusal Eylem Planı'mız da açıklanmış vaziyette. On Birinci Kalkınma Planı'mız; Cumhurbaşkanlığı yıllık programları, ilgili bakanlıklarca yürütülen eylem planları, strateji belgeleri başta olmak üzere temel politika belgelerimizde de bu şiddetle mücadelede öncelikli konu başlıklarımız içerisinde olmuştur.

2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, şiddetle mücadelede en etkin tedbirleri içermektedir. Yasal düzenlemelerle sağlanan hakların, uygulamalara tam olarak yansıtılmasına yönelik çalışmaları artırarak devam ettiriyoruz. Yasal metinlerimiz, Anayasa başta olmak üzere, temel kanunlarımız, 6284 sayılı Kanun'umuz, politika belgelerimiz ve eylem planlarımız kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik elimizdeki çok önemli hukuki metinlerdir. Yasal düzenlemelerimizin çok güçlü olmasına rağmen hâlâ kadına yönelik şiddetin devam ediyor olması her birimizin yüreğinin ağrısıdır ve kadına yönelik şiddete sıfır toleransı hepimiz

Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

benimsiyor, bunun için de mücadele ediyoruz. Yasal metinlerimiz bu kadar güçlü olmasına rağmen uygulamadan kaynaklanan eksikliklerimizin ya da aksak giden alanlarımızın var olup olmadığını sahalarda yapmış olduğumuz çalışmalarla yerinde görmek, incelemek ve irdelemek istedik Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımız, uzmanlarımızla birlikte.

Komisyon çalışmalarımızın kapsamında şiddetin önlenmesi, şiddet mağdurlarının korunması ve desteklenmesi, mağdurların adalete erişiminin kolaylaştırılması bizim için çok önemli. Bu vesileyle, çok ciddi tedbirler aldık ve bundan sonra da almaya devam edeceğiz. Bugüne kadar tüm kurumlarımızın sunumları, konuklarımızın bize anlattıkları, tecrübelerimiz ve tecrübelerini dinlememiz Komisyonumuza çok önemli katkılar sağladı. Komisyonumuza gelen konuklarımızın yapmış olduğu sunumların yanı sıra alan ziyareti yapmak, saha ziyareti yapmak, sahada aksayan tarafları görmek, mağdurlarımızı dinlemek, faileri dinlemek ve bununla ilgili yapabileceklerimizi tekraren raporlarımızın içerisine dercetmek bizim asli vazifemiz olacaktır. Alınan tüm önlemlere rağmen devam eden şiddet olaylarının sebeplerinin araştırılması ve sorunun çözümüne ilişkin tespit ve önerilerde bulunmak amacıyla kurulan Komisyonumuzca ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, meslek örgütleri, sivil toplum örgütleri ve akademiden katılımcılarla sorun ve çözüm önerilerinin tespiti çok yönlü olarak incelemeye devam edilmekte.

Araştırma Komisyonumuzun 21 Nisan 2021 tarihinde ilk toplantısını yaptık ve 4 Kasım 2021 tarihinde de son toplantısını yapacağız ve rapor yazım çalışmalarımız bu esnada devam etmekte. Komisyon çalışmalarımızın sonucunda mevcut sorunları tespit edip çözüm önerilerini belirleyerek hem yasama hem de yürütme çalışmalarına destek ve kaynak oluşturacak referans bir rapor hazırlamak istiyoruz.

Komisyonumuz 6/10/2021 tarihi itibarıyla 23 Komisyon toplantısı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarımızda Aile Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığına bakan düzeyinde olmak üzere davetlerimizi yaptık ve Sayın Bakanlarımız Komisyonumuza çok güçlü sunumlar yaptılar. Kamu kurum kuruluşlarımızı, Diyaneti, YÖK'ü, yüksek yargıyı, sivil toplum örgütlerimizi, medya mensuplarımızı, akademisyenlerimizi dinledik; yaklaşık 100'e yakın kişiyi Komisyonumuzda misafir ettik ve onların bize verdiği bilgileri can kulağıyla dinleyerek, eksik hiçbir şey bırakmadan gök kubbenin altında kadına yönelik şiddetle ilgili yapılabilecek, söylenebilecek her sözü dinleyelim istedik. Konuyla ilgili olarak 81 il barosundan ve 108 üniversitenin kadın sorunları uygulama ve araştırma merkezinden yazılı görüşlerimizi de talep ettik. Komisyonumuza, zaman kısıtı dolayısıyla davet edemediğimiz ama fikrini almak istediğimiz kurum ve kuruluşlardan da yazılı olarak görüşlerini istedik.

Komisyon çalışmalarımızın kapsamında saha çalışmalarıyla yerinde incelemelere devam ediyoruz. Bu kapsamda, Ankara'yla başladık bu hafta ve bugün İstanbul'dayız, pazartesi Gaziantep, salı günü de Diyarbakır illerinde saha çalışmalarımızı devam ettireceğiz. Ankara'da gerçekleştirdiğimiz yerinde incelemede şiddet mağdurlarımızın ilk başvurularının alındığı merkezlerimizi yerinde ziyaret edelim istedik ve şiddet mağduru bir kadının ve şiddeti uygulayan failin canlandırıldığı tatbikatla ilk başvuru merkezlerinden son gidilen merkezlere kadar yerinde incelemelerimizi yaptık. Özellikle kadınlarımızın ilk başvuruyu yapabileceği, şiddete maruz kaldıkları andan itibaren başvuracakları merkezler ŞÖNİM'lerimiz, ilk adım merkezlerimiz, kolluk kuvvetlerimiz, karakollarımız, polisimiz, jandarmamız, adliyemiz, kaymakamlıklarımız, valiliklerimiz şiddete maruz kalan kadınlarımızın ilk elden ulaşabilecekleri mekânlar ve buralara yüz yüze başvuru yapabilecekleri gibi telefonla, SMS'le de şiddetle ilgili başvurularını çok rahatlıkla yapabilirler.

Ayrıca -çok önemli- yaklaşık 2 milyon 600 bin kadının akıllı telefonlarına indirdikleri KADES uygulamasıyla şiddete maruz kalan kadınlarımıza, anında, en çok beş dakika içerisinde, kolluk kuvvetlerimizin erişmesiyle şiddeti önleyebileceğimiz mekanizmalarımızı kadınlarımızın şiddet görmemesi için uygulamaya koymuş vaziyeteyiz.

Ankara’da, İstanbul’da ŞÖNİM’lerimizi ziyaret ettik. Türkiye’de 81 ilde şiddeti önleme merkezlerimiz var ve kadınlar şiddete maruz kaldıklarında hukuki destekler başta olmak üzere aynı ve nakdi desteklerimizi 6284 sayılı Yasa çerçevesinde de vermeye devam ediyoruz. Karakollarımızın içerisinde özellikle aile içi şiddet önleme merkezlerimizin, müdürlüklerimizin varlığı... Kadınlarımız karakola girdikleri andan itibaren hemen bir tarafta güven masası, diğer tarafta aile içi şiddet önleme müdürlüklerimizin kurmuş olduğu masalara direkt olarak ilk başvurularını yapabiliyorlar ve arkasından uzmanlarımızın eşliğinde ilgili karakoldaki ifadeleri alınıyor. Yine, adliyelerimizde özellikle mağdur hakları müdürlüğümüzün varlığını adliyenin hemen girişinde görecekler, oraya da başvurarak şiddetle ilgili sıkıntılarını ve şikâyetlerini dile getirebilecekler. Aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele bürolarımız, hastanede, adliye aşamalarında, tüm birimlerimizde şiddeti önlemek için mücadelemizde bize destek vermekteler, kadınlarımıza destek vermekteler.

Ayrıca, ceza infaz kurumlarına yapmış olduğumuz ziyaretler de çok önem arz ediyor. Komisyonumuza davet ettiğimiz 5 kadın mağdurun vermiş olduğu beyanlar bizim için çok önemli; yüreği dağılayan, ciğerimizi paralayan hikâyeleri Komisyonumuzda dinledik. Dün itibarıyla, Ankara’da ceza infaz kurumlarını, cezaevlerini ziyaret ettik. Orada, kadın mağdurlarla -maalesef kadınların cinayete maruz kaldığı, şiddetin en kötüsüyle karşı karşıya kaldığı- ve vefat eden kadınların failleriyle cezaevinde görüşmeler yaptık. Erkek mahkûmlarla yapmış olduğumuz görüşmeler gibi kadın mahkûmların yaşadığı süreci, travmayı ve cinayeti cezaevi infaz kurumlarında da bir kez daha dinledik. Hem kadın mahkûmları hem erkek mahkûmları dinledik ve bunlar bizim için çok önemli beyanlardı, onlar da bizim için söylenecek sözleri... Hem erkek mahkûmların pişmanlıklarını hem kadın mahkûmların pişmanlıklarını dinledik.

Bu vesileyle, bir tek kadının canının yanmaması için mağdurların ve faillerin özellikle psikolojik destek ve rehabilitasyon süreçlerinin çok önem arz ettiğinin altını çizmek isterim. Bu vesileyle, 6284 sayılı Yasa’da faillere yönelik rehabilitasyon çalışmalarının artarak devam ettirilmesi gerektiğini raporlarımız içerisinde de dercedeceğiz. Özellikle kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş olduğu rehabilitasyon destekleriyle birlikte yerel yönetimlerimizin de bu konuda çok ciddi manada desteklerine ihtiyacımız var.

Bugün, İstanbul’da ŞÖNİM kadın konukevlerimizi ziyaret ettik ve yerel yönetimlerimizin yapmış olduğu kadın konukevlerimizi İstanbul’da da ziyaret etme fırsatı bulduk. Gaziosmanpaşa Belediyemizin kadın konukevini ziyaret ettik ve orada sunulan imkânları, kadın mağdurlarımızın çocuklarıyla birlikte kaldığı mekânları ve oluşturulan nezih mekânı, ev ortamını görmekten dolayı çok büyük memnuniyet duyduk. Yine, Gaziosmanpaşa Kaymakamlığının Gaziosmanpaşa Belediyesi ve Başsavcılığıyla birlikte organize ettikleri Beyaz Ev Projesi’ni dinlemekten çok büyük memnuniyet duyduk.

İl ŞÖNİM ve konukevlerimizin ziyaretleri sonrası da biraz evvel gündüz kuşağında program yapan ve özellikle aile içi şiddet, kadına yönelik şiddetle ilgili programlar yapan 2 televizyon yapımcısını, program yapımcısını Müge Anlı ve Serap Paköz’ü de dinledik hem tecrübelerinden istifade ettik hem de bizim onlardan beklentilerimizi kendileriyle paylaştık.

Şüphesiz, kadına yönelik şiddetle mücadelemiz bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da kesintisiz bir şekilde devam edecek, kadına yönelik şiddete sıfır toleransı sonuna kadar devam ettireceğiz. Komisyonumuzda milletvekili arkadaşlarım, uzmanlarım ve gelen konuklarımızla birlikte

derdi kadın olan ve derdi kadına yönelik şiddetle mücadele etmek olan herkesi dertleri şiddet olduğu için, kadına yönelik şiddeti önlemek olduğu için sonuna kadar dinledik. Komisyonumuza bilgilerini sunan, paylaşımlarını yapan herkese canıgönülden teşekkür ediyoruz.

Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet yalnızca kanuni bir düzenleme ve idari tedbirlerle asla neticelenmez. Toplumsal, zihinsel bir değişime ve dönüşüme ihtiyacımız var, toplumsal duyarlılık ve farkındalık geliştirilerek aşılabilecek ciddi bir sorunun üstesinden gelebileceğimizi düşünüyorum. Kadına yönelik şiddetle mücadelede yürüttüğümüz süreç, mücadelemizin başarısı kuşkusuz toplumumuzun tüm kesimlerinin samimi iştirakleri, inancı, çabası ve medyanın vereceği destekle aşılabilecektir. Bu kapsamda, sizler aracılığıyla, bu konuda görüş ve önerisi olan, Komisyonumuza katılıp zamanlarını bize ayıran herkese, her kuruma bir kez daha çok teşekkür ediyorum. Bütün hedefimiz, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kadına yönelik şiddeti tamamen sonlandırmak.

Ben bir kez daha milletvekili arkadaşlarıma, uzmanlarımıza ve siz değerli basın mensuplarımıza desteklerinizden dolayı canıgönülden teşekkür ediyorum. Bugünkü basın toplantımıza katıldığı için de basın mensubu arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 18.48

